

287.

Dén-dula, levendula, mama, farka--dénnya,
Cucki ringyó, pamaringyó, csáre--more, dongó,
Csicsóka, csubella, csáre--more, csubella,
Uka-fuka, farka, déna, déna, déna, dénava.

Gyurótábla, rézfazék, rántó lábas, vasresselő,
Átili-mátili, patrontás, inoládé, csukoládé,
Krám-krám, borslem, virsli, ártás-mártás jó eledel.

Rinyakovácsi, Jandzsó Györgyné, 1906.

Török Náni

Török Náni piros pántlikája,
 Nem fonja már többet a hajába,
 Id van néni, tögye el a ládába,
 Jó lössz majd a leánya hajába.

Jó lössz majd a leánya hajába,
 Fija lössz a csárdás kalapjába.

Török Nani, fájele még a szived,
 Hogy mögölte három gyermeködet?
 Hogyne fájna, talán mög is hasad,
 Most is azér zörgetöm a vasat.

Török Nanit hat zsendár kíséri,
 Szereteje az ablakon nézi,
 Ne nézd babám gyászos életömet,
 Mind teérted szenvedöm ezöket.

Fejős Jancsi

Jaj, de szélös, jaj, de hosszú az az út,
Amejikön Fejős Jancsi elindult.

Fejős Jancsi, térj vissza az utadra,
Gondujjál az előbbenyi sorodra.

Fejős Jancsi belépett a szobába,
Lukács Örsze fekszik a nyoszójába,
Fejős Jancsi forgatta a baltáját,
Lukács Örsze siratta négy árváját.

Fejős Jancsi édes párom ne ölj még,
Egy szajháér az életem ne völd el,
De a Jancsi ére semmit nem adott,
Mert a kurva az ajtón hallgatózott.

Fejős Jancsi tizenkét szél gatyája
Elvérzett a Lukács Örsze ágyától,
Moss ki babám ingöm, gatyám fehérre,
Holnap mögyök a főbiró elejbe.

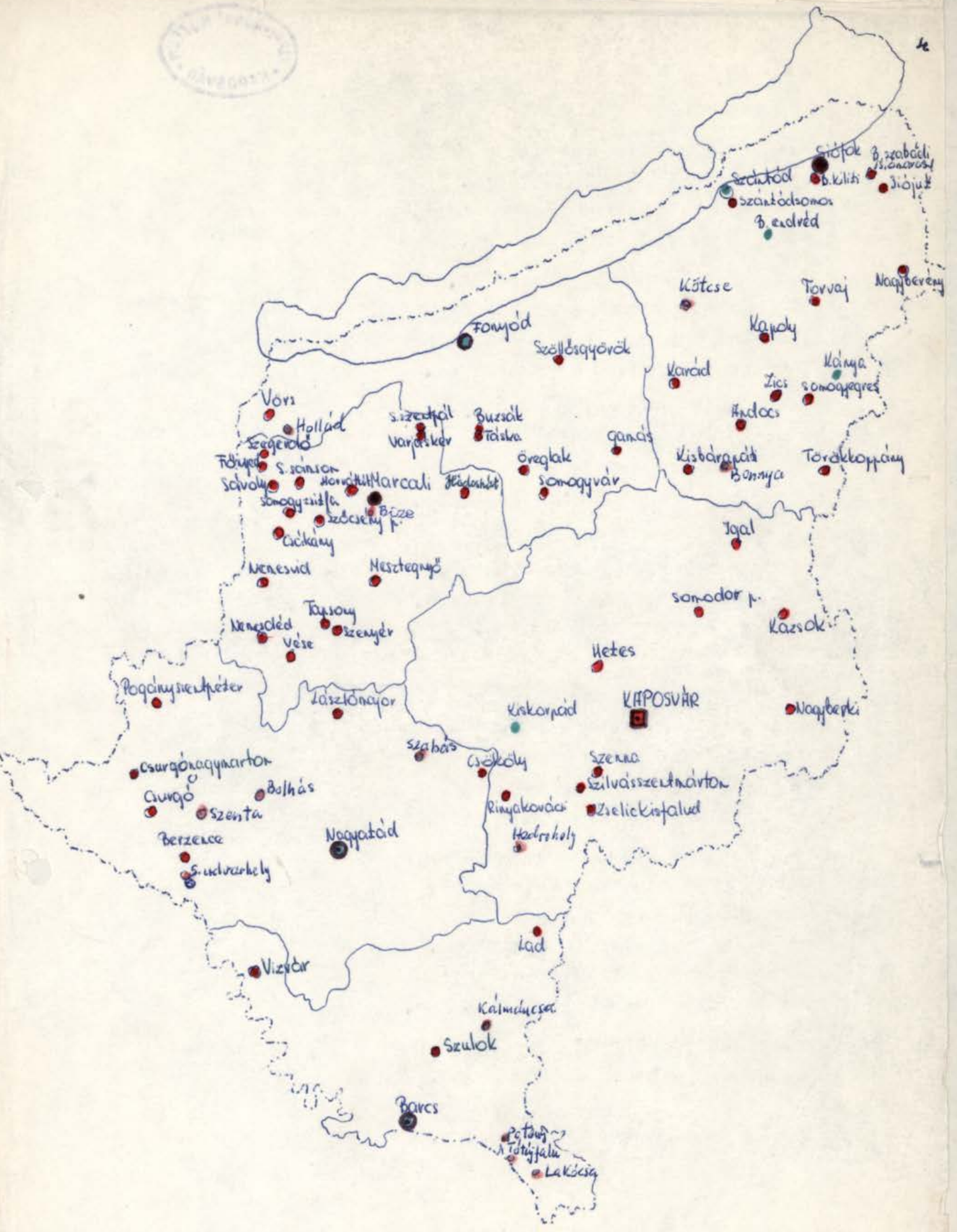
Ára kéröm a nagyságos urakat,
Rövidítsék mög hosszú napjaimat,
Vöszök lovat, háromszázat, feketét,
Fölszántatom a főbiró mezejét.
Vetők bele piros pünkösdi-rózsát,
Hadd szakitson mindön árva égyformát.

Szépön szólnak az örzsébeti harangok,
Lukács Örszét mos temetik a papok,
Koporsóján sok szép virágkoszoru,
Mögy utánna négy kis árva, szomorú.
Lukács Örszét viszik a temetőbe,
Fejős Jancsit a szekszárdi börtönbe.

Nagy szekszárdi börtömajtó repedj mög,
Fejős Jancsi soha ne szabaduj mög.

Rinyakovácsi, Jendzsó Györgyné, Do6.

Bevezető

A magyar nép alkotó ereje, formáló képessége, érzelemgazdagsága mérhetetlen távolságot és mélységet képes átfogni. Ennek a gazdagságnak köszönhető, hogy a somogyi emberek is megőrizték napjainkig elődeik szellemi hagyatékát. Így lelhattuk meg sok éves kutatásaink során számtalan balladáját, népdalát, meséjét, játékát, táncát, énekét, imáját.

Ez a kötet a somogyi népköltés vázlatos keresztmetszetét szeretné adni azáltal, hogy értékei közül bemutat néhány típust, példányt; gyakran egy-egy faluból és személytől többet is, jelezvén népünk gazdag variáló-alkotó képességét.

Megyénk szülötte, a hetesi születésű Vikár Béla, már a múlt században megkezdte Somogyban, majd az ország más tájain is a folklór alkotások gyűjtését, amiből több ismert kötet jelent meg. A mi kiadványunk szeretné úgy tájékoztatni az érdeklődőket, hogy egy összefoglaló képet nyújtson Somogy népköltészetének főbb részéről. Megjegyezzük, hogy ez a kötet mintegy harmadát teszi ki gyűjtésünknek, s az itt nem közölt anyagból időnként tanulmányokat, cikkeket, esetleg újabb köteteket tervezünk a jövőben.

A terjedelem szabta körülmények miatt nem kerülhetett be kötetünkbe a bőségesen talált hiedelem anyag, néhány szép mesénk, betyártörténet, s Somogy szomszédos megyerészein gyűjtött anyagunk sem. Ugyancsak más alkalmat kell találnunk arra, hogy a megyei pályázatok során összegyűlt témákat megjelen-tessük.

A Somogyban előforduló dalokon, balladákon kívül közöljük azokat a változatokat, amelyeket előadójuk más tájról hozott ide magával és ezek a variánsok szoros kapcsolatban vannak

az itt talált változatokkal/ pl. az Angoli Borbála, a Kánai menyegző stb. /

Nemcsak az anyag kiválogatása okozott gondot, de a könyv struktúrájának összeállítása, a műfaji elrendezés is. Eleinte úgy gondoltuk, hogy az egyes anyagrészek után nyomban közöljük a gyűjtés során tapasztalt észrevételeinket, gyűjtő módszerünkre is fényt derítő momentumokat - amelyek nem érdekelnek a további kutatás szempontjából - de ettől a tervtől el kellett tekintenünk, hiszen gyűjteményünk így is eléggé terjedelmes. Végül is a szokásos megoldásnál maradtunk, és a jegyzeteknél mondjuk el röviden tapasztalatainkat és az egyes anyagra vonatkozó megjegyzéseinket.

A műfaji csoportosítással összefüggő belső elrendezés több nehézséget is okozott, mivel egyes típusok több helyre is beoszthatók, illetve egyes kontaminált változatok több csoportba, vagy más típusba is sorolhatók; mások pedig eredetük, vagy funkciójuk következtében nehezítették meg az elrendezést. Az egész beosztásról az a véleményünk, hogy ^{más} csoportosítás is elképzelhető lett volna, de az adott lehetőségek között ez látszott a legmegfelelőbbnek. Figyelembe vettük a tudományos rendszerezés szempontjait, azonban az attól való eltérés a fent vázoltak miatt is, továbbá néhány somogyi sajátosság következtében szükségessé vált; pl. az itt talált sokféle "istóriás" szerzemény között vannak vallásos tárgyú egyházilag jóváhagyott népi, félnépi, kántori szerzemények, felújított, kiszorult régi egyházi énekek, gyilkosságtörténetek, legenda-balladák újkori lecsapódásai, hazafias énekek, hírversek, koldúsénekek stb., amelyek legtöbbje máshová is beosztható. Ezért is külön csoportba soroltuk a koldúsénekek egy részét, amelyeket maguk a koldúsok szereztek, vagy énekeltek, vagy pedig róluk szóltak tréfás csúfolók formájában.

Hasonló a helyzet a szentcsaládjárás szokásanyagával kapcsolatban, ahol szintén többretű anyag található.

Az egyes munkaviszonyokkal kapcsolatos és e viszonyokra jellemző dalokat mesterségdalok címén tüntettük fel.

A tömörítés kedvéért a lakodalmi szokásokmlírája és epikája című fejezetünkbe sűritettük egy-egy adatközlők egy számmal ellátott anyagát, melyben a szokásos lakodalmi ismeretanyagon kívül bemutatjuk a kánai menyegző és a katekizmusi énekeket is.

A köszöntők fejezetében tárgyaljuk mindazt, amivel népünk névnapot, újévet, farsangot, disznótort stb. szokott köszönteni, de külön tárgyaljuk a főbb dramatikus szokások köszöntő anyagát, amelyeket itt-ott még szokásként megtaláltunk, vagy a közeli múltban szűntek meg.

A katonadalok csoportján belül nem osztottuk be külön alcsoportba a negyvennyolcas dalokat, világháborús dalokat, régi huszár és egyéb dalokat.

A szerelmi dalok területén sem végeztünk különösebb csoportosítást, csupán a rokon tartalmúakat egymás mellé helyeztük.

A virrasztók és temetési énekek között található olyanok, amelyek régi egyházi énekek, mások múlt század eleji könyvekben jelentek meg, ismét másokat mai paraszti kántorok szereztek, vagy irtak át.

Az utóbbi kiadványokban nemigen szereplő szentcsaládjárás anyagából bemutatunk néhány hagyományosan használt szöveget, valamint olyanokat is, amelyek a negyvenes években kerültek be ebbe a szokásanyagba, amit természetesen az egyház is támogatott.

Csúfolók cím alatt olyan név-, mesterség-, falucsúfolók olvashatók, amelyeket nem kísérték dallamok, így elkülönítettük a

más csoportban feltüntetett tréfás hangú gúnydaloktól.

Nagyszámú imagyüjteményünk néhány példányát is bemutatjuk népi imák fejezetünkben. Ezek nélkül feltétlen szegényebb lenne folklorisztikai gyűjteményünk.

Gyermekjátékok tekintetében igen gazdag Somogy. Anyagunk egy részét három kategóriában tesszük közzé, amelyek között vannak altatók és dalok, kiolvasók, játékok, játékos táncok.

Technikai okok miatt kénytelenek vagyunk dallamainkat a kötet végén közölni, amelyeket eredetileg első-strófásan akartunk megoldani. Sajnálatos, hogy a több, mint ezer dallam közül csupán néhányat mutathatunk be, végtére is szöveggözlés volt elsődleges szempontunk.

Anélkül, hogy nyelvészeti, hangtani problémákba bonyolódnánk, röviden meg kell említeni, hogy a szövegek népnyelvi lejegyzése korántsem olyan egyszerű, mint azt a szabályzat értelmében eleinte véltük. El kellett állnunk attól a tervünktől, hogy mindent teljes fonetikai lejegyzéssel írjunk le, hiszen ez élvezhetetlenné tette volna szövegeink nagy részét. Meg kell említeni azt, hogy Somogyban Vákár Béla és Gönczi Ferenc korában is még gazdagabban, jellegzetesebben használták az ö-zést, amit ma már igen következtlenül használnak a zárt ë-vel együtt/illetve az egykori biztos ö helyén legfeljebb zárt é hangzik, de az sem következetesen, -ezeket mi úgy jelöltük, ahogy a magnetofonszalagon halljuk. Nem jelöltük azonban a viszonylag gyakori átmeneti és bizonytalanul színezett átmeneti hangot az ö és zárt é között. A fonéma-értékű zárt ë-t igyekeztünk pontosan érzékeltetni jelöléseink során. Ettől való eltérésre is van példa néhány esetben, mivel két-három palóc és cigány adatközlőnk is van. Ezek hanglejtését főleg ott vettük figyelembe, ahol megegyezik a somogyi akcentusokkal.

Nem jelöltük az egyébként is ritka diftongusokat. Jelöltük az l-kiesés, r-kiesés miatt fellépő hangnyújtásokat/ēment, āra/. A két, három szótagú szavakban előforduló á, a hangzók/utolsó két szótagjában/ á utáni o-ra változását érzékeltettük/pávo/. E jelenség ritkább változatát is jelöltük, amikor az a hang u-ra változik/Sovák Jánósné andocsi betlehemezésénél: istállós-kábu/. Általában igyekeztünk mindent a kiejtés szerint jegyezni, /a hibás ejtések is/, nem szépítvén a nyelvi romlásokat. Nem jelöltük strófális szövegekben az igen gyakori z-és j-átvitelt, csupán a a prózai részek feltűnő eseteiben írtuk így: ha ja zaptya. A szóvégi l-helyettesítés eseteit jelöltük: itthol van. Az l-toldás gyakori eseteit szintén érzékeltettük va, ve esetében: sirval mondja. A ly-t j-vel írtuk, kivéve két esetet, akiknél biztosan hangzott a palóc ly; Hosszú Lázár Varjaskéren: foglyok és Horvátkúton Nemes Lászlóné: lyán. /legtöbbször azonban ők is j-t, vagy l-t ejtenek ly-megfelelésnél; mindketten a marcali járásban élnek és születtek/. Egyéb jelenségek és relációk tárgyalására nem térünk ki, hiszen a szövegekben előforduló esetek beszédegyesben jelzik mind a sajátosságokat, mind a következetlenségeket.

Közölt szövegek döntő többsége a megyei hangarchívum szalagjain található/Marcali, Helytörténeti és Munkásmozgalmi Múzeum/.

Bevezető

A magyar nép alkotó ereje, formáló képessége, érzelemgazdagsága mérhetetlen távolságot és mélységet képes átfogni. Ennek a gazdagságnak köszönhető, hogy a somogyi emberek is megőrizték napjainkig elődeik szellemi hagyatékát. Így lelhattük meg sok éves kutatásaink során számtalan balladáját, népdalát, meséjét, játékát, táncát, énekét, imáját.

Ez a kötet a somogyi népköltés vázlatos keresztmetszetét szeretné adni azáltal, hogy értékei közül bemutat néhány típust, példányt; gyakran egy-egy faluból és személytől többet is, jelezvén népünk gazdag variáló-alkotó képességét.

Megyénk szülötte, a hetesi születésű Vikár Béla, már a múlt században megkezdte Somogyban, majd az ország más tájain is a folklór alkotások gyűjtését, amiből több ismert kötet jelent meg.^A mi kiadványunk szeretné úgy tájékoztatni az érdeklődőket, hogy egy összefoglaló képet nyújtson Somogy népköltészetének főbb részéről. Megjegyezzük, hogy ez a kötet mintegy harmadát teszi ki gyűjtésünknek, s az itt nem közölt anyagból időnként tanulmányokat, cikkeket, esetleg újabb köteteket tervezünk a jövőben.

A terjedelem szabta körülmények miatt nem kerülhetett be kötetünkbe a bőségesen talált hiedelem anyag, néhány szép mesénk, betyártörténet, s Somogy szomszédos megyerészein gyűjtött anyagunk sem. Ugyancsak más alkalmat kell találnunk arra, hogy a megyei pályázatok során összegyűlt témákat megjelenessük.

^A Somogyban előforduló dalokonmballadákon kívül közöljük azokat a változatokat, amelyeket előadójuk más tájról hozott ide magával és ezek a variánsok szoros kapcsolatban vannak

az itt talált változatokkal/ pl. az Angoli Borbála, a Kánai menyegző stb. /

Nemcsak az anyag kiválogatása okozott gondot, de a könyv struktúrájának összeállítása, a műfaji elrendezés is. Eleinte úgy gondoltuk, hogy az egyes anyagrészek után nyomban közöljük a gyűjtés során tapasztalt észrevételeinket, gyűjtő módszerünkre is fényt deítő momentumokat- amelyek nem érdektelenek a további kutatás szempontjából- de ettől a tervtől el kellett tekintenünk, hiszen gyűjteményünk így is eléggé terjedelmes. Végül is a szokásos megoldásnál maradtunk, és a jegyzetknél mondjuk el röviden tapasztalatainkat és az egyes anyagra vonatkozó megjegyzéseinket.

A műfaji csoportosítással összefüggő belső elrendezés több nehézséget is okozott, mivel egyes típusok több helyre is beoszthatók, illetve egyes kontaminált változatok több csoportba, vagy más típusba is sorolhatók; mások pedig eredetük, vagy funkciójuk következtében nehezítették meg az elrendezést. Az egész beosztásról az a véleményünk, hogy csoportosítás is elképzelhető lett volna, de az adott lehetőségek között ez látszott a legmegfelelőbbnek. Figyelembe vettük a tudományos rendszerezés szempontjait, azonban az attól való eltérés a fent vázoltak miatt is, továbbá néhány somogyi sajátosság következtében szükségessé vált; pl. az itt talált sokféle "istóriás" szerzemény között vannak vallásos tárgyú egyháziilag jóváhagyott népi, félnépi, kántori szerzemények, felújított, kiszorult régi egyházi énekek, gyilkosságtörténetek. legenda-balladák újkori lecsapódásai, hazafias énekek, hirversek, koldúsénekek stb., amelyek legtöbbször máshová is beosztható. Ezért is külön csoportba soroltuk a koldúsénekek egy részét, amelyeket maguk a koldúsok szereztek, vagy énekeltek, vagy pedig róluk szóltak tréfás csúfolók formájában.

Hasonló a helyzet a szentcsaládjárás szokásanyagával kapcsolatban, ahol szintén többretű anyag található.

Az egyes munkaviszonyokkal kapcsolatos és e viszonyokra jellemző dalokat mesterségdalok címén tüntettük fel.

A tömörítés kedvéért a lakodalmi szokásokmlirája és epikája című fejezetünkbe sűrítettük egy-egy adatközlőnk egy számmal ellátott anyagát, melyben a szokásos lakodalmi ismeretanyagon kívül bemutatjuk a kánai menyegző és a katekizmusi énekeket is.

A köszöntők fejezetében tárgyaljuk mindazt, amivel népünk névnapot, újévet, farsangot, disznótort stb. szokott köszönteni, de külön tárgyaljuk a főbb dramatikus szokások köszöntő anyagát, amelyeket itt-ott még szokásként megtaláltunk, vagy a közeli múltban szüntek meg.

A katonadalok csoportján belül nem osztottuk be külön alcsoportba a negyvennyolcas dalokat, világháborús dalokat, régi huszár és egyéb dalokat.

A szerelmi dalok területén sem végeztünk különösebb csoportosítást, csupán a rokon tartalmúakat egymás mellé helyeztük.

A virrasztók és temetési énekek között található olyanok amelyek régi egyházi énekek, mások múlt század eleji könyvekben jelentek meg, ismét másokat mai paraszti kántorok szereztek, vagy irtak át.

Az utóbbi kiadványokban nemigen szereplő szentcsaládjárás anyagából bemutatunk néhány hagyományosan használt szöveget, valamint olyanokat is, amelyek a negyvenes években kerültek be ebbe a szokásanyagba, amit természetesen az egyház is támogatott.

Csúfolók cím alatt olyan név-, mesterség-, falucsúfolók olvashatók, amelyeket nem kísérték dallamok, így elkülönítettük a

más csoportban feltüntetett tréfás hanfú gúnydaloktól.

Nagyszámú imagyűjteményünk néhány példányát is bemutatjuk népi imák fejezetünkben. Ezek nélkül feltétlen szegényebb lenne folklorisztikai gyűjteményünk.

Gyermekjátékok tekintetében igen gazdag Somogy. Anyagunk egy részét három kategóriában tesszük közzé, amelyek között vannak altatók és dalok, kiolvasók, játékok, játékos táncok.

Technikai okok miatt kénytelenek vagyunk dallamainkat a kötet végén közölni, amelyeket eredetileg első-strófásan akartunk megoldani. Sajnálatos, hogy a több, mint ezer dallam közül csupán néhányat mutathatunk be, végtére is szövegközlés volt elsődleges szempontunk.

Anélkül, hogy nyelvészeti, hangtani problémákba bonyolódnánk, röviden meg kell említeni, hogy a szövegek népnyelvi lejegyzése korántsem olyan egyszerű, mint azt a szabályzat értelmében eleinte véltük. El kellett állnunk attól a tervünktől, hogy mindent teljes fonetikai lejegyzéssel írjunk le, hiszen ez élvezhetetlenné tette volna szövegeink nagy részét. Meg kell említeni azt, hogy Somogyban Vákár Béla és Gönczi Ferenc korában is még gazdagabban, jellegzetesebben használták az ö-zést, amit ma már igen következtelenül használnak a zárt e-vel együtt/illetve az egykori biztos ö helyén legfeljebb zárt e hangzik, de az sem következetesen, -ezeket mi úgy jelöltük, ahogy a magnetofonszalagon halljuk. Nem jelöltük azonban a viszonylag gyakori átmeneti és bizonytalanul színezett átmeneti hangot az ö és zárt e között. A fonéma-értékű zárt e-t igyekeztünk pontosan érzékeltetni jelöléseink során. Ettől való eltérésre is van példa néhány esetben, mivel két-három palóc és cigány adatközlőnk is van. Ezek hanglejtését főleg ott vettük figyelembe, ahol megegyezik a somogyi akcentusokkal.

Nem jelöltük az egyébként is ritka diftongusokat. Jelöltük az l-kiesés, r-kiesés miatt fellépő hangnyújtásokat/ēment, āra/. A két, három szótagú szavakban előforduló á, a/hangzók/utolsó két szótagjában/ á utáni o-ra változását érzékeltettük/pávo/. E jelenség ritkább változatát is jelöltük, amikor az a hang u-ra változik/Sovák Jánosné andocsi betlehemezésénél: istállócskábu/. Általában igyekeztünk mindent a kiejtés szerint jegyezni, a hibás ejtések is, nem szépítvén a nyelvi romlásokat. Nem jelöltük strófális szövegekben az igen gyakori z-és j-átvitelt, csupán a a prózai részek feltűnő eseteiben irtuk így: ha ja zaptya. A szóvégi l-helyettesítés eseteit jelöltük: itthol van. Az l-toldás gyakori eseteit szintén érzékeltettük va, ve esetében: sirval mondja. A ly-t j-vel irtuk, kivéve két esetet, akiknél biztosan hangzott a palóc ly, Hosszú Lázár Varjaskéren: foglyok és Horváthúton Nemesnéaszlóné: lyán./legtöbbször azonban ők is j-t, vagy l-t ejtenek ly-megfelelésnél; mindketten a marcali járásban élnek és születtek/. Egyéb jelenségek és relációk tárgyalására nem térünk ki, hiszen a szövegekben előforduló esetek beszédegebben jelzik mind a sajátosságokat, mind a következetlenségeket.

Közölt szövegeink döntő többsége a megyei hangarchivum szalagjain található./Marcali, Helytörténeti és Munkásmozgalmi Múzeum/.

Bevezető

A magyar nép alkotó ereje, formáló készsége, érzelemgazdagsága mérhetetlen mélységet és távolságot képes átfogni. Ennek a gazdagságnak köszönhető, hogy a somogyi emberek is megőrizték napjainkig elődeik szellemi hagyatékát. Így lelhattuk meg sok éves kutatásaink során számtalan balladáját, népdalát, meséjét, játékát, énekét, imáját.

Ez a kötet a somogyi népköltés vázlatos keresztmetszetét szeretné adni azáltal, hogy értékei közül mindenből bemutat néhány típust, szép példányt; gyakran egy-egy faluból és személytől többet is, jelezvén népünk gazdag variáló-alkogó képességét, hagyományőrző szellemét.

Megyénk szülötte - a hetesi születésű Vikár Béla - már a múlt században megkezdte Somogyban, majd az ország más tájain is a folklór alkotások gyűjtését, amiből több ismert kötet jelent meg. A mi kiadványunk szeretné úgy tájékoztatni az érdeklődőket, hogy egy összefoglaló keret képet nyújtson Somogy népköltészetének főbb részéről. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy ez a kötet mintegy harmadát teszi ki gyűjtésünknek. Az itt nem közölt anyagból időnként külön tanulmányt, cikket, újabb kötetet tervezünk a jövőben.

A terjedélem szabta körülmények miatt nem kerülhetett be kötetünkbe a bőségesen talált hiadelem anyag, néhány szép mese, betyártörténet, s a környező megyékben talált folklorisztikai anyagunk sem. Ugyancsak más alkalmat kell találnunk arra, hogy a megyei és országos pályázatok során összegyűlt témákat megjelentessük.

A Somogyban általánosan előforduló dalokon, balladák/stb./ kívül bevettük kötetünkbe azokat a változatokat, amelyeket előadójuk más tájról hozott ide, és ezek a variánsok szoros kapcsolatban vannak a mi változatainkkal/pl. Angoli Borbála c.

ballada, Kánai menyegző stb./.

Nemcsak az anyag kiválogatása okozott gondot, de a könyv struktúrájának összeállítása, műfaji elrendezése is. Eleinte úgy gondoltuk, hogy az egyes anyagrészek után nyomban közöljük a gyűjtés során tapasztalt észrevételeinket s gyűjtő módszerünkre is fényt derítő momentumokat - amelyek nem érdektelenek a további kutatások szempontjából - de ettől a tervtől el kellett tekinteni, hiszen gyűjteményünk így is elég terjedelmes, s az egyes anyagok után történő magyarázó közlések zavarták volna a költészeti anyag élvezhető áttekintését. Végül is azt a megoldást választottuk, hogy a lehető legrövidebben a jegyzeteknél mondjuk el tapasztalatainkat.

A műfaji csoportosítással összefüggő belső elrendezés több nehézséget is okozott, mivel egyes típusok több helyre is beoszthatók; egyes kontaminált változatok több csoportba, vagy más típusba is sorolhatók; mások pedig funkciójuk miatt, vagy eredetük következtében nehezítették meg az elrendezést. Az egész beosztásról az a véleményünk, hogy más csoportosítás is elképzelhető lett volna, de az adott lehetőségek között ez látszott a legmegfelelőbbnek. Figyelembe vettük az ismert tudományos rendszerezés szempontjait, azonban az attól való eltérés a fent vázoltak miatt is, de néhány somogyi sajátosság következtében szükségessé vált, pl. az itt talált sokféle "istóriás szerzemény" között akad vallásos tárgyú egyháziilag jóváhagyott népi, félnépi, kántori származék, továbbá felújított, kiszorult régi egyházi ének, valamint a legenda-balladák újkori lecsapódása, hazafias ének, gyilkosságtörténet, hirvers, koldúsének stb., amelyek legtöbbször máshová is beosuthatók. A koldúsénekek egy része pl. beosztható az istóriás énekekhez is, mint istóriás szerzemények, de egy másik csoportát mi koldúsénekek címen is feltüntetjük, amelyeket

a koldusokról énekelt a nép, vagy pedig maguk a koldúsok használtak bizonyos alkalmakkor. Hasonló a helyzet a szentcsaládjárással kapcsolatosan is.

Az egyes munkaviszonyokkal kapcsolatos és e viszonyokra jellemző dalokat mi mesterségdalok címen tüntettük fel.

Az egyszerűsítés és tömörítés kedvéért a lakofalmi szokások lírája és epikája című fejezetünkbe sűrítettük mindazt, amivel népünk élni szokott ezen alkalommal: dal, rigmus, epikus anyag, köszöntő stb., s egy-egy adtközlőtől egy számmal láttuk el.

A köszöntők fejezetében mutatjuk be mindazt, amivel névnapot, újévet, farsangot, pünkösdöt stb. szokott köszönteni; e fejezet alatt, de külön csoportban mutatjuk be a betlehemezést, regglést.

A katonadalok csoportján belül nem csináltunk külön alcsoportot a 48-as daloknak, I. világháborús dalainknak, huszárdaloknak stb.

A szerelmi dalok területén sem végeztünk jelentősebb elrendezést, csupán egy egy témájúakat egymás mellé helyeztük.

A virrasztók és temetési énekek között található olyanok, amelyek régi egyházi énekek, mások múlt századi énekes könyvekben még megjelentek s onnan kiszorultak, ismét mások mai szerzők művei.

Az utóbbi kiadványokban nemigen szereplő szentcsaládjárás szokás anyagából bemutatunk néhány hagyományos és sajátos szöveget, de olyanokat is, amelyek a 40-es években kerültek használatba, s ezeket az egyház is támogatta.

A csúfolók kategóriájába azokat soroltuk be, amelyeket rendszerint nem énekelve adtak elő, ahem névcsúfoló, falucsúfoló formában énekeltek és különböznek a tréfás gúnydaloktól.

A helyesírási lejegyzéssel kapcsolatban eleinte az volt a tervünk, hogy a szalagok szerint írjuk le a hallottakat, teljes fonetikával, ez azonban több következetlenségre és élvezhetetlenséghez vezetett volna. Somogyban Vikár Béla és Gönczi Ferenc korában gazdagabban és jellegzetesebben jelentkezett még az egykor szép ö-zés és zárt e használata, ami ma már erős romlásban van. A zárt e ugyan ma is gyakori-és jelöltük is- de sokan következetlenül használják. Nem jelöltük az itt-ott enyhén jelentkező diftongusokat, viszont szükségét éreztük, hogy a népnyelvi egyes sajátoságot érzékeltessük, pl. l-kiesést/elment-ément/, r-rövidülést/erre-ēre, arra-āra/stb. A két, három szótagú szavakban az utolsó két szótagban előforduló á és a hangzó esetén az a-hang ó-ra, helyenként u-ra változását jelöltük/páva-pávo, máma-mámo:istállócskába-istállócskábu/. A va, ve esetében igen gyakori l-toldás esetei mindig feltüntetettük/sirva-sirval/, s hasonlóan jártunk el a gyakori somogyi ejtések során a testvér-tesvér-tesfér viszonylatokban is. A más tájról Somogyba kerül énekeseknek főleg az itteniekkel egyező eseteit jelöltük, s amennyiben nyomdatechnikánk megengedte, pl. a palóc hangtónusokat is igyekeztünk jelölni. Ezek ellenére több következetlenség nyomain tapasztalhatók, amelyeknek egyik oka csak a nyomdatechnika, másik fő oka az, hogy mai adatközlőink is következetlenül használnak bizonyos hangokat. Ezt a nyelvi romlás is előidézi, de találkoztam olyan esettel is, amikor a mikrofon, az idegen környezet is okozta az "uriss" beszédet; az sem ritka eset, amikor pl. az archaikus balladát régi akcentussal mondja az énekes, az újabb eredetűeknél viszont a mai "divatos" beszédstílust utánozza előadása folyamán.

Ezzel a néhány soros megjegyzésünkkel nem "nyelvészkedni" akartunk, csupán utalni egy pár somogyi sajátosságra, valamint arra, hogy adott lehetőségeink során mit és hogyan igyekeztünk megoldani.

Az itt el nem mondott egyéb véleményünket és megjegyzéseinket a jegyzetekben találja meg az érdeklődő.

Végezetül azt mondhatjuk, hogy igyekeztük elkerülni lejegyzéseink során az erőszakolt köznyelviesítést, de a sematizálást is, s ezek jegyében igyekeztünk következetesek maradni leírásunkban.

Az itt közreadott valamennyi énekelt szöveg dallamának közlése szétfeszítené kötetünk kereteit. Nem is célunk, hogy a szövegfolklór széles skálájának bemutatását a zenefolklórvetület teljességével terheljük meg. Ez szinte külön vaskos kiadványt igényel. Mivel szövegeink, illetve azoknak korábban gyűjtött somogyi változatai igen szép számmal jelentek már meg a MAGYAR NÉPZENE TÁRÁ-ban és Bartók, Kodály, Vargyas, Járdányi példatáraiban, továbbá közforgalomba hozott hanglemezeken, ezért elegendőnek látjuk, ha a somogyi magyarság népzenejéről rövid áttekintést nyújtunk és további dallampéldákat a Zenei Jegyzetek-ben adunk meg, ill. utalunk rájuk.

A zenéről szóló fejezetek és a Zenei Jegyzetek Olsvai Imre népzene kutató munkája.

Somogy szellemi néprajzának általunk vizsgált területének bemutatására térképet és statisztikai kimutatást közlünk, amit együtt érdemes használni

KLASSZIKUS BALLADÁK

243-85

I.

Az eladott leány

4.

Fodor Katalina

1. Mënyen, mëgy az utcán
Szëgën özvegyasszony.
Kiszóll a kocsmáros,
Hova të öregasszon?

2. Gyere be, gyere be,
Igyál egy icce bort,
Ha nem ëggyet iszol,
Mëg hármat is ihacc.

3. Nëm mëgyëk, nëm mëgyëk,
Nëm adom lányomat,
Nëm adom lányomat
ëgy icce bor árán.

4. Lányomat nëm adnám
Rákóci kis űrnek,
Lányomat nëm adom
Rákóci kis űrnek.

5. Kapi Katalinát,
Köti lófarkához,
Isten elveszeszti
Ev vitéz fejedet.

6. Kapi Katalinát,
Köti lófarkához,
Kapi Katalinát,
Köti lófarkához.

7. Lassugjál, lassugjál,
Rákóci kis űrfi,
Vërben űszik immár
A sëlëmruhám is.

8. Lassugjál, lassugjál,
Rákóci kis űrfi,
Vërben űszik immár
Az öveggyöngyöm is.

9. Kapi Katalinát,
Viszi nyoszojába,
Kapi Katalinát,
Viszi nyoszojába.

10. Mit ënnál, mit innál,
Fodor Katalina?
Nëm ënnék ëgyebet,
Csácsorgó madárnak
Lebegő két szárnyát,
Tötött galamb combját.

11. Kapi a puskáját,
Szalad az erdőbe,
Kapi a puskáját,
Szalad az erdőbe.

12. Durranyik a puska,
Szólnak a harangok,
Durranyik a puska,
Szólnak a harangok.

13. Elmén oda, elmén,
Ahun harangoznak,
Kërdi tőle, kërdi,
Kire harangoznak?

14. Az űr feleségére,
Fodor Katalinra,
Az űr feleségére,
Fodor Katalinra.

15. Ugy harangozzanak,
Hogy kettőnkre lészën,
Ugy harangozzanak,
Hogy kettőnkre lészën.

16. Elmén oda, elmén,
Hun koporsót csinyálnak.
Kërdi tőle, kërdi,
Kinek a koporsó?

17. Az űr feleségének,
Fodor Katalinnak,
Az űr feleségének,
Fodor Katalinnak.

18. Ugy csinyáljátok meg,
Hogy kettőnknek léssen,
Ugy csinyáljátok meg,
Hogy kettőnknek léssen.

19. Elmén haza, elmén,
Kapi a bicsakját,
Bészúrja torkába,
Bészúrja torkába.

20. Vérém a vérèddel
Egy patakba folyjon,
Lèlkèm a lèlkèddel,
Egy urat imádjon,
Testèm a testèddel
Egy sirba nyugodjon.

2.
Fodor Katalinra

1. Kapi Katalinát,
Köti lófarkához,
Kapi Katalinát,
Köti lófarkához.

2. Lassugjál, lassugjál,
Rákóci kis űrfi,
Lassugjál, lassugjál,
Rákóci kis űrfi,
Vérbe űszik immár
A fehér cipóm is.

3. Lassugjál, lassugjál,
Rákóci kis űrfi,
Vérbe űszik immár
Az öveggyöngyöm is.

4. Kapi Katalinát,
Viszi nyoszolyába,
Kapi Katalinát,
Viszi nyoszolyába.

5. Mondja neki, mondja,
Mit ènnél galambom?
Nèm ènnék egyebet,
Csácsorgó madárnak
Lebegő két szárnyát,
Tötött galamb combját.

6. Kapi a puskáját,
Futott az erdőbe,
Kapta a puskáját,
Futott az erdőbe.

7. Durranyik a puska,
Szólnak a harangok,
Durranyik a puska,
Szólnak a harangok.

8. Elmén oda, elmén,
Ahol harangoznak,
Kérði tőle, kérði,
Kire harangoznak?

9. Ur feleségére,
Fodor Katalinra,
Ur feleségére,
Fodor Katalinra.

10. Ugy harangozzatok,
Hogy kettőnkre léssen,
Ugy harangozzatok,
Hogy kettőnkre léssen.

11. Elmén oda, elmén,
Hun koporsót csinyálnak,

Kérdi tőle, kérdi,
Kinek a koporsó?

12. Ur feleségének,
Fodor Katalinnak,
Ur feleségének,
Fodor Katalinnak.

13. Ugy csináljátok még,
Hogy kettőnknek léssen,
Ugy csináljátok még,
Hogy kettőnknek léssen.

14. Elmén haza, elmén,
Bemegy a szobába,
Kapi a puskáját,
Kapi a puskáját.

15. Lelkém a lelkéddel
Egy urat szolgáljon,
Vérém a véréddel,
Egy patakba folyjon.

Somogyi utca, Köler Antalé, 1898

3.
Rákóczi kis úrfi

1. Bodor Katalin eladta a lányát Rákóczi kis úrnak egy icce borér.
Aztán, mikor mentek a Bodor Katalinér, kinézett az ablakon, látta, hogy napkeletről jön egy csapat. Mondja az anyjának: anyám, édesanyám, amott jön egy csapat, kihez mennek azok? Azt mondja, tē-
5. érted jön Rákóczi kis úrfi, Bodor Katalina. Nēm megyek el hozzá, hjába jön el értem. Bezárkózott a kamrájába; mondta az anyjának, hogy mondjad anyám, hogy a kiskertbe vagyok, virágot szēdek, Rákóczi kis úrnak bokkrétát kötnyi, virágot szēdni. Elmēt Rákóczi kis űr a kiskertbe. Nēm találta ott Bodor Katalinát. Visszamegy, mē-
10. gint kérdi: hol vagyon leányod, Bodor Katalina, az én kedves hitēs

- párom? Mindégy, mosmá megmondom. Bemént kamrájába, öltözik zöld sejmruhájába. Odamént Rákóci kis úrfi, s kérte Bodor Katalinát, engedje be. Aszongya, nem eresztelek be, nem megyék el hozzád. Aztán Rákóci kis úrfi beszakította az ajtót, és akkor mondta,
15. hogy veleviszi. Akkor azt mondta Bodor Katalina, hogy vigyed csak, vigyed, kössed a lovad farkához. Hozzáköttötte a lova farkához és hajtott. Amikor má vérbe vót Bodor Katalina, akkor mondta: lassugjál, lassugjál Rákóci kis úrfi, kedves hités párom. Megállította a kocsist, magához vette, az ölébe ültette és kérdezte tül-
20. le: mit énnél, mit innál Bodor Katalina, kedves hités párom? Énnem is, innom is adtál éleget, de azér megénném az aranszajkó szárnyát. Kapta a puskáját Rákóci kis úrfi, hajtotta az erdőt, löötte a vadakat. Mire hazamént, már harangozták Bodor Katalinát. Bemégy a templomba, kérdi, hogy kire húzzák ezen szomorű harangot?
25. Akkor mondta a dékán, hogy Rákóci kis úrfi kedves hités párjára, Bodor Katalinra. Húzzátok, Húzzátok, hogy kettőre jusson. Elmént az asztaleshoz, aki csinyáta a koporsót. Kinek csinyálja azt a koporsót? Rákóci kis úrfi hités párjának, Bodor Katalinnak. Csinyájja, csinyájja, hogy kettőnek jusson. Mikor hazamént, látta,
30. hogy meghátt Bodor Katalina. Bgyonlütte magát, melleje feküdt, és így eltemették mind a kettőt. Vérém a vérèddel egy patakba üszszon, testém a testèddel egy sirba nyugodjon, lèlkém a lèlkèddel egy istent szolgáljon.

Nemvsdéd, Kruvái Lajosné, 1909.

4.

Rákóci kis úrfi

1. Gyere be, gyere be,
Szégény özvegyasszony,
Igyál egy icce bort,
Vagy ha kettőt iszó.

2. Ném a tē érdemedér,
Ném is a fiadér,
Haném a lányodér,
Bodor Katalinér.

3. Hogyha tē azt mondod,
Biztos, hogy elmegyek,
Bodor Katalina,
Az enyém lész, úgy hiszem.

4. Lányom, édés lányom,
Bodor Katalina,
Eladtalak tégéd
Rákóci kocsmába,
Rákóci kis úrnak.

5. Rákóci kis úrfi
Elmēt őhozzájuk,
Bodor Katalina
Szóba sē állt véle.

6. Rákóci kis úrfi
Őtet arra kérte,
.....?

7. Húzta-vonta erdön, mezön,
Bokron, mindénén át,
Lófarkához kötötte,
Vitte szégén kislánt.
.....?
Törökkoppány, Buzsáki Istvánné,
1900.
II.

Az elrabolt leány

5.

Kincsem, feleségem

1. Kincsem, feleségem!
Engem invitálnak
Vendégvacsorára,
Apró pogácsára.

2. Kincsem, feleségem!
Védd rád selémszoknyád,
Én még majd rám vészem
A gyilkolló ruhám.

3. Kincsem, feleségem!
Mi annak az oka,
Atyád várossában
Nagyon harangoznak?

4. Uram, édés uram!
Igy erre a szokás,
Akit férhez annak,
Hirharangot annak.

5. Kincsem, feleségem!
Mi annak az oka,
Atyád udvarában
Az ácsok faragnak?

6. Uram, édés uram!
Igy erre a szokás,
Akit férhez adnak,
Annak padokat faragnak.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

6.

Uram, édés uram

1. Uram, édés uram!
Mi annak az oka,
Atyád városában
Nagyon harangoznak?

2. Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Ha lányt férhez adnak,
Hirharangot húznak.

- 3. Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyád városában
Nagyon kopácsolnak?
  - 4. Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Ha lányt férhez adnak,
Bűtort csináltatnak.
  - 5. Kincsem feleségem!
Vedd rád fehér ruhád,
Én is reám vészem
Fekete gyászruhám.
  - 6. Kincsem feleségem!
Neked harangoznak,
A kopácsolással
Koporsót csinálnak.
  - 7. Uram, édes uram!
Adj egy fertály órát,
Hadd láthassam egyszer
Kis falum határát.
- Siófok/Zics/ Gasparics
Józsefné, Máj Teréz, 1927.

III.

A megesett leány

4.

Angoli Borbála

- 1. Angoli Borbála
Zöld segyemszoknyája,
Szabóné jó szabta,
Varróné jó varrta,

- Maga is ott volt,
Mikor elrontotta.
- 2. Hóhérok, hóhérok!
Vigyétek lányomat
Az akasztófára!
- 3. Édesapám, édesanyám!
Csak egy órát adjatok,
Gyöngyváradi úrfinak
Egy levelet írhatok.
- 4. Tudom, ha megkapja,
Örömmel olvassa,
Könnyektől a betűt
Még sem láthatja.
- 5. Kocsisom, kocsisom,
Édes jó kocsisom!
Fogass be hat lovat,
Abból is a jobbikat.
- 6. Tè lészél villámlás,
Én löszék csillámlás,
Hogy életbe találtnám
Angoli Borbálát.
- 7. Jó napot, jó napot,
Tè gondtalan anya!
Hol van a leányod,
Angoli Borbála?
- 8. Bent van a szobába,
Asztalt teríteni,
Kedves vendégének
Avval kedveskedni.

9. Nincsen ott, voltam ott,
Té gontalan anya.
Hol a té leányod,
Angoli Borbála?

10. Mi türes-tagadás,
Be kell azt vallanom,
Szobájába fekszik
A nagy ravatalon.

11. Bemegy a szobába,
Kést vész a kezébe,
Egyenessen szúrja
A szive közepébe.

12. Szivem a sziveddel
Egy Istent imádott,
Vérém a véreiddel
Egy patakot mosson,
Testem a testeddel
Egy sirba nyugodjon.

13. Átkozott az apa,
Hétszerte az anya,
Ki három gyermekét
Zárja be a sirba.

Horvátkút/Szuhafő/ Bájhóber Imréné, 1927.

8.

Angoli Borbála

1. Lányom, lányom,
Angoli Borbála!
Ugyan mi a baja
A ruhád aljának?

2. Elöl kurtábbodik,
Hátul hosszabbodik,
Szép karcsú derekad
Egyre vastagodik.

3. Lányom, lányom,
Angoli Borbála!
Ugyan mi a baja
A ruhád aljának?

4. Szabó nem jól szabta,
Varró nem jól varrta,
Magam is ott voltam,
Mikor elrontotta.

5. Lányom, lányom,
Angoli Borbála!
Ugyan mi a baja
A ruhád aljának?

6. Elöl kurtábbodik,
Hátul hosszabbodik,
Szép karcsú derekad
Egyre vastagodik.

7. Mit türom-tagadom,
Csak ki kell vallanom,
Hét hónapos terhem
Kötöm alatt hordom.

8. Hóhérok, hóhérok!
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat,
Tömlöcbe vessétek.

9. Tizenhárom napig,
Sém enni, sém inni,
Tizenhárom napig
Sém enni, sém inni.

10. Kis fécském, kis fécském,
Vidd el levelecském.
Vidd el a levelem
Gyöngyvári úrfinak,
Gyöngyvári úrfinak,
Az én galambomnak.

- 11. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anya!
Hol vagyon, hol vagyon,
Angoli Borbála?
- 12. Ben van a szobába
Asztalt terégetni,
Asztalt terégetni,
Tányért borongatni.
- 13. Benn voltam, náncsen ott,
Ismeretlen anya.
Hol vagyon, hol vagyon,
Angoli Borbála?
- 14. Mit türöm-tagadom,
Csak ki kell vallanom,
Ben van a szobába,
Gyászos nyoszojába.
- 15. Engem temessenek
Templom elejibe,
A mi kisedünket
Az oltár elébe.
De az a jó anyád
Istent sosé lásson.

Torvaj/Tiszacsege/
Kerekes Józsefné, 1926.

9.

Nándorvári dajka

- 1. Egy szégényszonnak
Tizenkét lánya vót,
A tizenkettedik
Nándorvári dajka volt.
- 2. Lányom, édös lányom,
Mi bajod érközött,
Zöld sejömrühádnak
Hátulja hosszabb lét?

- 3. Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Szabó is jó szabta,
Varró is jó varrta.
Kis Király Miklós volt
Ennek az oka.
- 4. Hóhérok, hóhérok,
Vigyéték lányomat!
Vigyéték lányomat
Az akasztófára.
- 5. Anyám, édösanyám,
Adjon hát egy órát,
Adjon hát egy órát,
Vagy pedig egy fertájt.
- 6. Föcském, édös föcském,
Vidd el a levelem,
Vidd el a levelem
Kis Király Miklósnak,
Az én kedves galambomnak,
- 7. Ha alva találod,
Bal karjára tögyed,
Ha ebédné találod,
Tányérjába tögyed.
- 8. Szógálló nő terítés,
Nő terítés énnéköm,
Mégjött már énnéköm
A szomorú ebédem.
- 9. Kocsisom, kocsisom!
Fogd be a hat lovat,
Fogd be a hat lovat,
A szöbbit, a jobbat,
Hogy életbe érjem
Kedves galambomat.
- 10. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anyám!
Hol van az én babám,
A nándorvári dajkám?

11. Ott ~~ben~~ van, ott ~~hem~~ van,
 A belső szobába,
 Jó izüen alszik
 A paplanyos ágyba.

12. Nincsen ott, nincsen ott,
 Ismeretlen anyám.
 Hol van az én babám,
 A nándorvári dajkám?

13. Elmént a fo~~x~~jóra,
 Lábát mosogatja,
 Lábát mosogatja,
 Magát csinosítja.

14. Nincsen ott, nincsen ott,
 Ismeretlen anyám.
 Hol van az én babám,
 A nándorvári dajkám?

15. Elmént a szomszédba,
 Szomszédasszonyához,
 Szomszédasszonyához,
 A lánbarátjához.

16. Nincsen ott, nincsen ott,
 Ismeretlen anyám.
 Hol van az én babám,
 A nándorvári dajkám?

17. Mit türöm-tagadom,
 Be kell már vallanom,
 Ott ~~hem~~ a szobába,
 Gyászos koporsójába.

Lászlómajoz Dömötörfi
 József, 1897.

10.

Nándorvári Ilonka

1. Egy özvegyasszonynak
 Tizenkét lánya volt,
 A tizenkettedik
 Nándorvári dajka volt.

2. Ilonkám, Ilonkám!
 Mi annak az oka,
 Zöld sejömszoknyádnak
 Hosszabb a hátujja?

3 Szabó nem jó szabta,
 Varró nem jó varrta,
 Nándori kiráj volt
 Ennek elrontója.

4. Vigyéték lányomat
 Az akasztófára!

5. Édössanyám, várgyon,
 Várgyon egy fél órát,
 Haddirjak levelet,
 Haddirjak levelet.

6. Édöz föcském, föcském!
 Vidd el levelecském,
 Vidd el levelecském
 Nándori kirájhoz.

7. Ha ebédön éröd,
 Tányérjába tögyed,
 Ha vacsorán éröd,
 Feje alá tögyed.

8. En ebéden értem,
 Tányérjába töttem,
 En vacsorán értem,
 Feje alá töttem.

9. Szógállóm, szógállóm!
 Ne készíts már neköm,
 Mégjött a bús napom,
 A busi levelem.

10. Kocsisom, kocsisom!
 Fogjál be hat lovat,
 Fogjál be hat lovat,
 Azt is a legjobbat.

11. Jó napot, jó napot,
 Ismeretlen anyám!
 Hol van az én babám,
 Nándorvári dajkám?

12. Elmént a fojóra,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Magát csinosgatja.
13. Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám,
Hol van az én babám,
Nándorvári dajkám?
14. Mit türjem-tagadjam,
Ki köll azt vallanom,
Od van a szobába,
Halálos ágyába.
15. Ekkor a vőlegény
Kést fogott kezébe,
Kezéből mellébe,
Melléből szivébe.
16. Engöm temessenek
Templom küszöbébe,
Az én Ilonkámát
A templom közepébe,
A mi kisdudunket
Az oltár elébe.
17. A mi sirhalmunkon
Virágok nyillanak,
Akik arra járnak,
Rólunk tanuljanak.
- Rinyakovácsi, Jancsó
Györgyné, 1909.
11.
Landorvári Idolka
1. Egy asszonynak vala
Tizenkét leánya,
Legkissebbik vala
Landorvári Idolka.
2. Landorvári Idolkát
Mátyás kiráj szerette,
Mátyás kiráj szerette,
Séhol sém lelhetette.
3. Adj anyám, adj anyám,
Egy órát, egy felet.
Ez alatt az Idolka
Megirta a levelet.
4. Fecském, édés fecském!
Vidd el a levelet!
Vidd el a levelet,
Add Mátyás kirájnak.
5. Ha délben érsz oda,
Tedd a tányérjára,
Ha este érsz oda,
Tedd az ablakába.
6. A kis fecskemadár
Délben odaérkezett,
Odadta a levelet
A Mátyás kirájnak.
7. A Mátyás kirájnak
Jóizü falatja,
Jóizü falatja
Kiesett a tányérba.
8. Aocsisom, kocsisom!
Fogd be hat lovamat,
Fogd be hat lovamat közül,
Azt is a legjobbat.
9. Ugy menjünk, mint a szél,
Vagy mint a gondolat?
Né ugy menj, mint a szél,
Hanem mint gondolat,
Hadd érjem életben
Az én galambomat.
10. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anya!
Hol van az én rózsám,
A Landorvári Idolka?

11. Kimént a patakra,
Fehér lábát mosni,
Fehér lábát mosni,
Szívét vigasztalni.
12. Bemegy a kirájfí,
Mindénhol keresi,
Mindénhol keresi,
Séhol nem lelheti.
13. Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anya.
Hol van az én rózsám,
A Lanorvári Idolka?
14. Mi türés-tagadás,
Még kell már mondanom,
Bent van a szobában,
Gyászos koporsóban.
15. Bemegy a kirájfí,
Szíve fájdalmába,
Szíve fájdalmába
Kést szűrván magába.
16. Testem a testéddel
Egy sirban nyugodjon,
Lelkém a lelkéddel
Egy Istent imádjon.

Szena, Horváth Ferencné, 1939.

12.

Menyasszonykereső

1. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anyám!
Hol van a te lányod,
Szép Mariska babám?
2. Elmént fiam, elmént,
A nagy hegység alá,
Kék ibóját szédni,
Koszorúba kötni.
3. Elmént a vőlegény
Menyasszonyt keresni,
Nem találta séhol,
Vissza köllött jönni.
4. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anyám!
Hol van a te lányod,
Szép Mariska babám?
5. Elmént fiam, elmént,
A nagy vendéglőbe,
Tányért törülgetni,
Asztalt teríteni.
6. Elmént a vőlegény
Menyasszonyt keresni,
Nem találta séhol,
vissza köllött jönni.
7. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anyám!
Hol van a te lányod,
Szép Mariska babám?
8. Most már nem tagadom,
Még köll azt mondanom,
Bent van a szobába,
Jászos nyoszojába.
9. Elmént a vőlegény,
Borult a keblére,
Fogta az öreg kést,
Szúrta a szívébe.
10. Vérém a véreddel
Egy patakba fojják,
Testem a testéddel
Egy sirba nyugodjék.
11. Eggyiket temették
Napnyugota felől,
Másikat temették
Napkelete felől.

12. Eggyiknek a sirján
Három rozmaringszál,
Másiknak a sirján
Három vadgalamb áll.
13. A három rozmaring
Csak azt hajladozza,
Áldott vagy te legény,
Áldott vagy te rózsza.
14. A három vadgalamb
Csak azt turbékolja,
Átkozott az anyád,
Átkozott az apád.

Zsics, Horváthné,
D. ocza Mari, 1921.

13.

- Édös lányom, lányom
1. Édös lányom, lányom!
Mi annak az oka,
Zöld selömszoknyádnak
Hosszabb a hátujja?
2. Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Gyöngyvári úrfi volt
Annak elrontója.
3. Hóhérok, hóhérok!
Vigyéték a lányom,
Vigyéték a lányom
Az aksztófára.
4. Ej, anyám, jó anyám!
Haggyál egy fél órát,
Haggyál egy fél órát,
Vagyis egy-két órát.
5. Mig levelet írok
Gyöngyvári úrfinak,
Gyöngyvári úrfinak,
Az én galambomnak.

6. Postásom, postásom!
Vidd el a levelet,
Vidd el a levelet,
Gyöngyvári úrfinak.

7. Ha délbe érsz oda,
Tedd a tányérjára,
Ha este érsz oda,
Tedd a párnájára.

8. Kocsisom, kocsisom,
Legjobbik kocsisom!
Fogd be a hat lovat,
Azt is a legjobbbat.

9. Te légyél az eső,
Én még a villámlás,
Hogy életbe érjem
Aranyos Rozikám.

10. Jó estét, jó estét,
Ösmeretlen anyám!
Hol van a leányod,
Aranyos Rozikám?

11. Kinn van-e kiskertbe,
Virágot szödöget,
Gyöngyvári úrfinak
Bokrétát kötöget.

12. Voltam ott, ottan nincs,
Ösmeretlen anyám.
Hol van a leányod,
Aranyos Rozikám?

13. Mit türöm-tagadom,
Itt ki köll vallanom.
Bent van a szobába,
Ki van már terítve,
Kilenc lánpajtássa
Sirdogál mellette.

14. Bemögy a szerelmes,
Kihuzza a kését,
Kihuzza a kését,
Vágta a szivébe.

15. Engém temessenek
Templom elejére,
Aranyos Rozikám
Templom közepére.

16. Aranyos Rozikám
Templom közepére,
Ártatlan magzatunk
Az oltár elejbe.

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

14.

Nándorvári király

1. Egy özvegyasszonynak
Tizenkét lánya volt,
A tizenkettedik
Nándorváron dajka volt.

2. Lányom, édes lányom!
Mi annak az oka,
Zöld sejemruhádnak
Hosszabb a hátujja.

3. Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Nándori kiráj volt
Annak elrontója.

4. Hóhérok, hóhérok!
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára.

14. 24.
5. Anyám, te jó anyám!
Várgál egy fél órát,
Várgál egy fél órát,
Vagyis egy minutát.
6. Megjött a vőlegény,
Tör van a kezébe.
Jó napot, jó anyám!
Hol van az én babám?
7. Elmént az erdőbe
Virágokat szedni,
Virágokat szedni,
Gyöngyharmatot inni.
8. Voltam ott, nincsen ott,
Te kegyetlen anyám.
Hol van az én babám,
Nándorvári dajkám?
9. Mit türjem-tagadjam,
Bent van a szobában,
Bent van a szobában,
Fekszik az ágyában.
10. Bemegy a vőlegény,
Tör van a kezébe,
Azéből mellébe,
Melléből szivébe.
11. Véré a tieddel
Egy patakba fojják,
De a te jó anyád
Napfényt sosé lássék.

Hódoshát Virág Gyuláné, 1921.

Londorvári Idolka

1. Londorvári nőnek
Tizenkét lánya volt,
Tizenkettediknek
Idolka a neve.
2. Idolkám, Idolkám!
Mi bajod teneked?
Szép segyémruhádnak
Rövid az eleje.
3. Szabó nem jól szabta,
Varró nem jól varrta,
Verje még az Isten,
Aki elrontotta.
4. Hóhérok, hóhérok!
Gyerték a lányoméért,
Gyerték a lányoméért,
Ezért a dámaéért.
5. Én anyám, jó anyám,
Várjál egy fél órát,
Ha nem vársz fél órát,
Várjál negyed órát.
6. Hadd irjak levelet
Kis Király Miklósnak,
Kis Király Miklósnak,
Az én galambomnak.
7. Kis fécském, kis fécském,
Vidd el a levelet,
Vidd el a levelet
Kis Király Miklósnak.
8. Kis Király olvassa,
Könnyeit hullatja,
Jó napot, jó napot,
Ösmeretlen anyám!
- Hol van az én babám,
A kedves Idolkám?
9. Kint van a kiskertben,
Virágot szédéget,
Virágot szédéget,
Koszorút kötöget.
10. Nincsen ott, nincsen ott,
Ösmeretlen anyám,
Hol van az én babám,
A kedves Idolkám?
11. Kint van a folyóban,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Magát csinosítja.
12. Nincsen ott, nincsen ott,
Ösmeretlen anyám,
Hol van az én babám,
A kedves Idolkám?
13. Kint van a kiskertben,
Virágot szédéget,
Virágot szédéget,
Koszorút kötöget.
14. Nincsen ott, nincsen ott,
Ösmeretlen anyám,
Hol van az én babám,
A kedves Idolkám?
15. Mit türöm-tagadom,
Be kell most vallanom,
Bent van a szobában,
Fekszik holtágyában.

16. Belép a kis király,
Fényes kard kezébe,
Fényes kard kezébe,
Beleszűr szivébe.
17. Vérém a véréddel
Egy patakba folyjon,
Testem a testéddel
Egy sirban nyugodjon.
18. Të gonosz, mit tettél?
Hármunkkal végeztél,
Fiaddal, lányoddal
És a magzatoddal.
- Pogányszentpéter, Nádasi
Imréné, 1921.

46.

Lányom, édes lányom

1. Lányom, édes lányom,
Mi annak az oka,
Zöld selémszoknyádnak
Hosszabb a hátujja?
2. Szabó nem jól szabta,
Varró nem jól varrta,
Gyöngyvárodi úrfi
Volt az elrontója.
3. Hóhérok, hóhérok!
Fogjátok lányomat,
Fogjátok lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára!
4. Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Egy fél órát engedj,
Vagy csak egy minutát.

5. Egy fél órát engedj,
Vagyis egy minutát,
Hogy levelet írhassek
Gyöngyvárodi úrfinak,
Az én galambomnak.

6. Ha ebéden éred,
Tedd a tányérábo,
Ha vacsorán éred,
Tedd az asztaláro,
Hogyha halva éred,
Tedd a párnájára.

7. Kocsisom, kocsisom!
Fogjál be hat lovat,
Fogjál be hat lovat,
Szébbiket, jobbikat.

8. Vágtass, vágtass, vágtass,
Pécsevárad felé,
Az én galambomnak
Az 5 háza elé.

9. Én leszék a dörgés,
Të légy a villámlás,
Hogy életbe érhessük
Az én kedves mátkám.

10. Jó estét, jó estét,
Ismeretlen anyám!
Hol van a lányod,
Az aranyos mátkám?

11. Kint van a kiskertbe,
Gyöngyvirágot szédeget,
Gyöngyvárodi úrfinak
Bokrétát kötöget.

- 12. Ott is voltam, nincs ott,
Ismeretlen anyám.
Hol van a te lányod,
Én aranyos mátkám?
- 13. Híjába tagadom,
Hisz ki kell vallanom.
Fent van a szobába,
Ki vagyon terítvé.
- 14. Ben van a szobába,
Ki vagyon terítvé,
Kilenc lánpajtással
Sirdogál mellette.
- 15. Emegy a szerelmes,
Előveszi törét,
Előveszi törét,
Mártja a szivébe.
- 16. Engem temessetek
Templom eleibe,
Aranyos angyalom
Templom közepibe.
- 17. Aranyos angyalom
Templom közepibe,
Ártatlan magzatom
Az altár elébe.

Igal Csécs Ferencné, 1921.

17.

- Lányom, lányom, lányom
- 1. Lányom, lányom, lányom!
Kedves édes lányom!
Mér nincs nekéd kedved
A többi lányok között?
- 2. Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Mér nincs nekem ruhám,
Mind a többi jánynak?

- 3. Véttem én ténékéd
Zöldfűs selémszoknyát,
Véttem én ténékéd
Zöldfü kerék szoknyát.
- 4. Lányom, lányom, lányom,
Kedves édes lányom!
Micsoda dolog az,
Az eleje rövid,
A hátulla hosszú.
- 5. Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta.
- 6. Lányom, lányom, lányom,
Kedves édes lányom!
Elejét hátullát
Egyaránt szbattam,
Elejét hátullát
Egyaránt varrattam.
- 7. Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Hagyjál egy pár percet,
Hagy írhasak levelet
Királi Miklósnak.
- 8. Lányom, lányom, lányom,
Kedves édes lányom!
Nem lehet megtenni,
Nem lehet megtenni.
- 9. Lányom, lányom, lányom,
Kedves édes lányom!
Kivitetlek tégedet
A rózsás parragra,
A rózsás parragra,
Akasztófa alá.

- 10. Tesféréem, tesféréem!
Vidd el a levelem,
Vidd el a levelem
Királ kis úrfinak.
  - 11. Viszém én, viszém én,
Kedves jó tesféréem,
Viszém én, viszém én,
Kedves jó tesféréem.
  - 12. De nagyon későn ért,
Akkor akasztották.
  - 13. Lassugjál, lassugjál,
Egervári mester,
Nem egyet vesztél el,
Hanem hármat vesztél.
- Somogyzitfa, Tislér Antalné,
~~Simon Teréz~~, 1898.

18.

- Lányom, édes lányom
- 1. Lányom, édes lányom,
Kedves, édes lányom!
Vettem én tenéked
Bécsi piros szoknyát.
  - 2. Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Verje még az Isten,
Ki azt elrontotta.
  - 3. Lányom, édes lányom,
Kedves, édes lányom!
Kivitetlek téged
A rózsás parragra,
A rózsás paragra,
Akasztófa alá.

- 4. Kocsisom, kocsisom,
Kedves fülhajtárom!
Fogd be lovaimat,
Legszébb csikaimat.
  - 5. Mi is elmegyünk hát
A rózsás parragra,
A rózsás parragra,
Akasztófa alá.
- Szenyér, Gál Istvánné,
Németh Mária, 1912.

19.

- Égy asszonynak. ~~vagyot~~
- 1. Égy asszonynak nagyon
Tizenkét leánya,
A tizenkettedik
Nándorvári dajka.
  - 2. Lányom, édes lányom!
Hogyan van, mitől van,
Hogy a te zöld sergyem
Szoknyádnak hosszabb a
Hátulla, mint annak eleje?
  - 3. Szabó nem jól szabta,
Varró nem jól varrta,
Verje még az Isten,
Aki elrontotta.
  - 4. Anyám, édesanyám!
Adjál egy fél órát,
Adjál egy fél órát,
Vagyis egy minutát.
  - 5. Hadd irjak levelet
Kis Király Miklósnak,
Kis Király Miklósnak,
Az én galambomnak.

6. Fecském, édes fecském!
Vidd el a levelem,
Vidd el a levelem
Kis Király Miklósnak.

7. Ha ebéden éréd,
Ablakába tegyéd,
Ha vacsorán éréd,
Tányérjába tegyéd.

8. Én ebéden értem,
Ablakába tettem,
Én vacsorán értem,
Tányérjába tettem.

9. Szakácsné ne terits,
Ne terits énnékem,
Mer megjött énnékem
A gázsos levelem.

10. Kocsisom, fogjál be,
Hat lovat fogjál be,
Hatot a szebbiket,
Hatot a legjobbbat.

11. Ugy menjünk, mind a szél,
Mind az a gondolat.

12. Jó napot, jó napot,
Ismeretlen anyám!
Hol van a leányod,
Nándorvári dajkám?

13. Nincs itthol, nincs itthol,
Elment a szomszédba,
Szomszédasszonyához,
Leánybarátjához.

14. Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám,
Hol van a leányod,
Nándorvári dajkám?

15. Elment a folyóra,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Bús szívét újítja.

16. Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám,
Hol van a leányod,
Nándorvári dajkám?

17. Mi türes-tagadás,
Ki kell már vallanom,
Ki kell már vallanom,
Hol van a leányom.

18. Od van a szobában,
Zöld sejkemruhában,
Zöld sejkemruhában
Fekszik az ágyába.

19. Belép a vőlegény,
Kést szúr a szívébe,
Szívem a sziveddel
Egy urat imádjon.

20. Vérém a véréddel
Egy patakba folyják,
Testem a testéddel
Egy sírba tétessék.

*Topsony, Toldas Janosk, 1809.
Csakány,*

20.

Egy özvegyasszonynak

Egy özvegyasszonynak

Kilenc a leánya,

Kilencedik lánya

Nándorvári dajka.

Lányom, édes lányom!

Mi az oka annak,

Hogy a zöld sejmruhádnak

Hosszabb a hátujja?

Szabó nem jó szabta,

Varró nem jó varrta,

Verje még az Isten,

Aki elrontotta.

Hóhérok, hóhérok!

Vigyétek lányomat,

Vigyétek lányomat

Az akasztófára.

Anyám, édesanyám!

Adjál egy fél órát,

Adjál egy fél órát,

Vagyis egy vig nótát.

Fécském, édes fécském!

Vidd el levelecském,

Vidd el levelecském

Kis Király Miklósnak.

Ha ebéden éred,

Ablakába tegyed,

Ha vacsorán éred,

Tányérjába tegyed.

En ebéden értem,

Ablakába tettem,

En vacsorán értem,

Tányérjába tettem.

Inasom, inasom!

Mé terits vacsorát,

Mégjött a jászlevél,

Nekem el kell mennem.

Kocsisok, kocsisok!

Négyesbe fogjatok,

Ugy menjünk, mint a szél,

Vagy mind a gondolat,

Élve találjam még

A kedves galambomat.

Anyám, édesanyám!

Hol van az én babám?

Hol van az én babám,

A nándorvári dajka?

Elment a kiskertbe

Rózsát szedgetni,

Rózsát szedgetni,

Koszoruba fenni.

Anyám, édesanyám!

Voltam ott, már nincsen.

Hol van az én babám,

A nándorvári dajka?

Elment a fojóra

Lábát mosogatni,

Lábát mosogatni,

Magát vigasztalni.

Anyám, édesanyám!

Voltam ott, hát nincsen.

Hol van az én babám,

A nándorbári dajka?

Mit türjem, tagadjam,

Még kell hát mondanom.

Oh bent a szobába,

Fekszik az ágyába.

Beleptem az ajtón,

Kést szűrtam szivembe.

Vérém a véréddel

Egy patakba fojjék,

Testem a testéddel

Ugy sirba hejjezzék.

21.

Nándorvári dajka

Égy asszonynak vala
Tizenkét leánya,
Tizenkettedik a
Nándorvári dajka.

Édés jó leányom,
Mi annak az oka,
Zöld selémszoknyádnak
Hosszabb a hátulla?

Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Verje még az Isten,
Aki elrontotta.

Szabó is jó szabta,
Varró is jól varrta,
Édés jó leányom,
Té vagy annak oka.

Hóhérok, hóhérok!
Vigyéték lányomat,
Vigyéték lányomat
Az akasztófára.

Ó, anyám, jó anyám!
Várjál egy fél órát,
Várjál egy fél órát,
Adj egy kis minutát.

Hadd irjak levelet,
A kedves babámnak,
A kedves babámnak,
Kis Király Gyulának.

Fécském, édes fécském!
Vidd el levelecském,
Vidd el levelecském
Az én galambomnak.

Kocsisom, kocsisom!
Fogjál be hat lovat,
Fogjál be hat lovat,
Szébbiket, jobbikat.

Fussunk úgy, mint a szél,
Vagy mint a gondolat,
Hogy élve találjuk
A kedves babámat.

Jó napot, jó napot,
Gondolatlan anyám!
Hol van az én babám,
Nándorvári dajkám?

Elmënt a patakba,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Szívét vigasztalja.

Mégnéztem, nincsen ott
Gondolatlan anyám,
Hol van az én babám,
Nándorvári dajkám?

Elmënt a kiskertbe,
Rózsát szakítani,
Rózsát szakítani,
Szívét vigasztalni.

Mégnéztem, ott sincsen
Gondolatlan anyám.
Hol van az én babám,
Nándorvári dajkám?

Elmënt a szomszédba,
Szomszéd asszonyához,
Szomszéd asszonyához,
A lánybarátjához.

22
42
Még néztem, ott sincsen
Gondolatlan anyám,
Hol van az én babám,
Nándorvári dejkám?

Harmadikra mondom,
Ki kell hát mondanom,
Ki kell hát mondanom,
Ha még is kell halnom.

Ott van a szobába,
Menyasszony ruhába.
Menyasszony ruhába
Fekszik az ágyába.

Bemént a vőlegény,
Mikor a lányt meglátta,
Bánat örömébe,
Kést szűrt a szívébe.

Véréd a vérémmel
Egy patakot folyjon,
Szived a szívemmel
Egy mennyekbe jusson.

Pogányszentpéter, Bar-
barics Jánosné, 1921.

A halálra táncoltatott leány

22.

Sági biróné

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthon van-è a lánya,
Az én kedves angyalom?

Itthon van, ott benn van,
A belső szobában,
Jóízűen aluszik,
A paplanos ágyába.

Ménjen be, költse föl,
Küldje el a bálba,
Szép seljémszoknyáját,
Kösse a derekára.

Tiz aranygyűrűjét,
Húzza az ujjára,
Szép brunër cipőjét,
Húzza a lábára.

Hangászok, hangászok!
Ságibeli hangászok,
Ezt a nótát húzzátok,
Ma reggelig húzzátok.

Picikém, picikém!
Eressz ki pihenni,
Szép brunër cipőmből,
Vérèmet kiönteni.

Ném szabad pihenni,
Ném lehet kimènni,
Szép brunër cipődből,
Vérèdet kiönteni.

Verje meg az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki estétől röggelig,
Nem látja a lányát.

Este elbocsátja,
Röggelig nem látja,
Másnap nyolc órakor,
Már halva találja.

Más menyasszonyoknak,
Sublatokat vésznek,
Sági biró lányának,
Már koporsót vésznek.

Más menyasszonyoknak,
Húzzák a vigadót,
Sági biró lányának,
Húzzák a haldoklót.

Jó reggelt, jó reggelt,
Sági biróné asszony!
Ugy hallottam az este,
Hogy meghalt a menyasszony.

Möghalt már, möghalt már,
El iszvan temetve,
Az a huncut, rüngy embèr,
Szenved már a börtönbe.

Szenvedek, szenvedek,
Szenvedni akarok,
Sági biró lányáért,
Még halni kész vagyok.

Kálmánca, Kalmár István, 1906.

Sági biróné

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthol van-è a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthol van, itthol van,
A belső szobába,
Jóizüen aluszik,
Zöld paplanos ágyában.

Ménjen be, keltse föl,
Küldje el a bálba,
Pici brunél cipőjét
Húzza fél a lábára.

Bemént, fölkelte,
Elküldte a bálba,
Pici brunél cipőjét
Felhúzta a lábára,
Karikagyűrűjét
Húzta föl az ujjára.

Ságibeli hangászok!
Réggelig húzzátok,
Mulatok a rózsámmal,
Sági biró lányával,
Most mulatok kedvemre
A kedves szeretőmmel.

Icikém, picikém!
Engedj ki pihenni,
Pici brunél cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,

Pici brunél cipődből
Vérédet kiönteni,
Száz forintos muzsikának
Röggelig köll szóllani.

Hangászok, halljátok!
Réggelig húzzátok,
Míg a Sági biró lányát
Életbe látjátok.

Verje még az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki estétől réggelig
Bálba hagyja a lányát.

Jó réggelt, jó réggelt,
Sági biróné asszony!
Ugy hallottam, hogy meghalt,
A kedves menyasszonyom.

Meghalt már, meghalt már,
El iszvan temetve,
Té még huncut gazembër,
Szenvedj a börtönbe.

Szenvedék, szenvedék,
Szenvedni akarok,
Sági biró lányáér,
Hogyha köll, meghalok.
Az én kedves szeretőmér,
Hogyha köll, meghalok.

Somogyvámos, Nagy Dezsóné, 1900

Sági Mariska

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthol van-é a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthol van, itthol van,
A legelső szobába,
Jóízűt eluszik
A paplanyos ágyába.

Ménjen be, költse fél,
Engedje el a bálba,
Szép fehér ruháját
Öltse a derekára.

Szép brunél cipőjét,
Húzza fél a lábára,
Szép aranygyűrűket
Húzza fél az ujjára.

Hangászok, hangászok,
Ságibeli hangászok!
Ma reggelig húzzátok
A kedves Mariskámnak.

Icikém, picikém!
Engedj ki pihenni,
Szép brunél cipőmből
Vérömet kiönteni.

Icikém, picikém,
Nem lehet kimenni,
Pici brunél cipődből
Vérödet kiönteni.

Hangászok, hangászok,
Most húzzátok reggelig,
Sági biró lányával
Én mulatok hajnalig.

Verje még az Isten,
Kedves édesanyám,
Ki estétől reggelig
Nem keresi a lányát.

Még a más lány aluszik,
Az ágyába pihenik,
Sági biró Mariska
Az ágyába halódik.

Szólnak a harangok,
Sági biró lányára,
Ugy hallottuk ma reggel,
Még halt a kocsmába.

Még halt már, még halt már,
Ki is van csönditve,
Az a hitvány, rongy ember,
Szenved a börtönbe.

Szenvedek, szenvedek,
Szenvedek érlette,
Még halni, még halni,
Kész leszék érlette.

Jó reggelt, jó reggelt,
Sági biróné asszony!
Ugy hallottuk ma reggel,
Még halt a menyasszony.

Még halt már, még halt már,
El is van temetve,
Az a hitvány, rongy ember
Szenved majd érlette.

Szenvedni szenvedek,
Szenvedek érlette,
Még halni, még halni,
Kész vagyok érlette.

Verje még az Isten,
Ilyen édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem nézi még a lányát.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

25

Sági biróné asszony

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthon van-é a lánya,
Az a híres menyasszony?

Itthon van, ott benn van,
E belső szobába,
Jóízűen aluszik
A paplanos ágyába.

Ménjen be, költse fél,
Küldje el a bálba,
Szép bruner cipőjét
Húzza fél a lábára.

Zöld selyemszoknyáját,
Kösse a derekára,
Fényes aranygyűrűjét
Húzza fél az ujjára.

Bemegyek, felköltöm,
Elküldöm a bálba,
Tizenkét betyárral
Mulatni a csárdába.

Húzzátok cigányok,
Estétől reggelig,
Most mulatok kedvemre
Sági biró lányával.

A lábam elfáradt,
A fejem elszédült,
Nem bírok táncolni,
Vér folyik a cipőmből.

Édes szép kedvesem!
Engedj ki pihenni,
Szép bruner cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép bruner cipődből
Vérédet kiönteni.

A többi vendégnek
Húzzák a vigadót,
Sági biró Mariskának
Most húzzák a haldoklót.

Egy óra, két óra,
Harangoznak hajnalra,
Sági biró leányát
Viszik már meghalva.

Jó reggelt, jó reggelt,
Sági biróné asszony!
Itthon van-é a lánya,
Az a híres menyasszony?

Nincs itthon, nincs itthon,
Elküldtem a bálba,
A tizenkét betyárral
Ott mulat a csárdába.

Itthon van, itthon van,
Itt hozzák meghalva,
A tizenkét betyár már
A vérét kiontotta.

Meghalt már, meghalt már,
El is van temetve,
Az a tizenkét betyár
Szenved már a börtönbe.

Édesanyám csak még,
Egyszer látnálak még,
Sötétkék szemedet
Pirosra csókolnám még.

Verd még Isten, verd még,
Azt az édesanyát,
Ki tizenkét betyárral
Bálba hagyja a lányát.

Vése, Németh Rozi, 1911.

26.

Sági biróné

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthol van-e a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthol van, ott benn van,
A belső szobába,
Jóízület aluszik
A paplanyos ágyába.

Ménjen be, költse föl,
Küldje el a bálba,
Sok szép aranygyűrűjét
Húzza föl az ujjára.
Szép bruner cipőjét,
Húzza föl a lábára.

Hangászok, hangászok!
Ma reggelig húzzátok,
Mos mulatok javába,
Sági Mariskájával.

Picikém, picikém!
Eressz ki pihenni,
Szép brunel cipőmből
Vérömet kiönteni.

Verje még az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyja a lányát.

Este elbocsátja,
Reggelig nem látja,
Reggel nyolc órakor
Már halva találja.

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Ugy hallottam az este,
Meghalt a menyasszony.

Meghalt már, meghalt már,
El is van temetve,
Az a hitfány rongy ember,
Szenved már a börtönbe.

Szenvedek, szenvedek,
Szenvedni is akarok,
Sági Mariskájáért
Meghalni akarok.

Zúgnak a harangok,
Sirassatok lányok,
Sági Mariskájának
Koszorút fonjatok.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

Sági biró Mariska

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthol van-è a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthol van, itthol van,
A legelső szobában,
Jóízűen aluszik
A paplanyos ágyában.

Ménjen be, kültse fél,
Hijja el a bálba,
Szép brunér cipőjét
Húzza fél a lábára.

Zöld sekvémszoknyáját
Kösse a derekára,
Szép aranygyűrűjét
Húzza fél az ujjára,
Ugy ménjenek párosan
Mind a ketten a bálba.

Jó estét, jó estét!
Hangászok, halljátok?
Mulatok a babámmal,
Sági biró lányával,
Mulatok a babámmal,
Sági biró lányával.

Hangászok, halljátok!
Réggelig húzátok,
Mulatok a babámmal,
Sági biró lányával.

Picikém, picikém!
Engedj ki pihenni,
Szép brunél cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet pihenni,
Nem lehet kimenni,
Száz forintos hegedűmnek
Réggelig kell zengeni,
Száz forintos hegedűmnek
Réggelig kell zengeni.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyja a lányát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyja a lányát.

Nyisd anyám, nyisd anyám,
Zöldre festett kapudat,
Hadd vigyék be vérontott,
Megszakasztott lányodat.

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Ugy hallottam az este,
Még halt a menyasszony.

Még halt már, még halt már,
El is van temelve,
Té még huncut gazembér,
Szenvedhetsz a börtönbe.

Szenvedék, szenvedék,
Szenvedni akarok,
Sági biró Mariskáért
Még az éjjel meghalok.

Buzsák, Horváth Ferencné, 19

Sági biróné asszony

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthon van-é a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthon van, od benn van,
Az első szobába,
Jóizület aluszik
A paplanyos ágyába.

Ménjen be, keltse föl,
Küldje el a bálba,
Szép brunél cipőjét
Húzza föl a lábára,
Szép karikagyűrűjét
Húzza föl az ujjára.

Kelj föl lányom, kelj föl,
Ergye el a bálba,
Ott vár a kedvesed
Az első szobába.

Kicsikém, kicsikém!
Eressz ki pihenni,
Szép brunél cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunél cipődből
Vérédet kiönteni.

Verje még az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyja a lányát.

Este elbocsátja,
Réggelig nem látja,
Másnap kilenc órakor
Halva viszik haza.

Szenvedek, szenvedek,
Szenvedni is akarok,
A Sági Mariskáért
Ugy is tudom, meghalok.

Hatlövetes révorver
Végzi ki életémet,
Sági Mariska mellé
Temessenek engémet.

Szántódsomos, Nebojsza Ist-
vanné, 1896.

Sági biró Mariska

Jó estét, jó estét,
Sági biróné asszony!
Itthon van-é a lánya,
A Mariska kisasszony?

Itthon van, itthon van,
Az első szobába,
Ott aluszik javába
A paplanyos ágyába.

Ménjen be, keltse föl,
Küldje el a bálba,
Piros bársonycipőjét
Húzza föl a lábára.

A selyemkendőjét
 Kösse a nyakára,
 Fél kilenc órára
 Ott legyen a bálba.

Mariska el is ment,
 Az anyja elküldte,
 Az a hét fickó még
 Várta az ajtóba.

Az egyik elfáradt,
 A másik elkérte,
 Amig szegény Mariska
 Lénem rogyott a földre.

Mariska, Mariska,
 Ném szabad pihenni,
 Szép piros vérédet
 Cipődbe kell ontani.

Míg a szép lányoknak,
 Hajnalt muzsikálnak,
 Sági biró Mariskának
 Koporsót csinálnak.

Mariska megijedt,
 El akart szaladni,
 Mert az a hét fickó
 Körül fogta állanyit.

Nyiss ki anyám, nyiss ki,
 Zöldre füstött kapudat,
 Hadd vigyék be rajta
 Tè haldokló lányodat.

Verje még az Isten,
 Azt az édesanyát,
 Aki egész éjjelre
 Táncra adja a lányát.

Törökkoppány, Buzsáki Istvánné,
 1902.

Sági biróné

Hó estét, jó estét,
 Sági biróné asszony!
 Itthol van-é a lánya,
 Az a híres menyasszony?

Itthol van, ott benn van,
 Az első szobába,
 Jóízűen aluszik
 A paplanyos ágyába.

Mönnnyen be, költse föl,
 Hivja el a bálba,
 Szép brunél cipőjét
 Húzza föl a lábára.
 Sok aranygyűrűjét
 Húzza föl az ujjára.

Húzzátok hangászok,
 Ságibeli hangászok,
 Mos mulatok kedvemre
 Sági biró lányával,
 Az én kedves rózsámmal.

Icikém, picikém!
 Erössz ki pihenni,
 Szép brunél cipőmből
 Vérömet kiönteni.

Ném löhet kimönni,
 Ném löhet pihenni,
 Picin brunél cipődből
 Vérödet kiönteni.

Verje mög az Isten,
 Azt az édesanyát,
 Ki xestétől röggelig
 Bálba hagyja a lányát.

Nyiss ki anyám, nyiss ki,
Zöldre füstött kapudat,
Hadd vigyék be rajta a
Félig megholt lányodat.

Szólnak a harangok,
Szólnak a harangok,
Sári bíró lányára
Mos húzzák a haldoklót.

Jó estét, jó estét,
Sági bíróné asszony!
Itthol van-é a lánya,
Az a híres menyasszony?

Möghalt már, möghalt már,
El is van temetve,
Az a hitvány rongy embőr
Szenvöd a börtönbe.

Szenvedök, szenvedök,
Szenvödni is akarok,
Sági bíró lányáé
Möghalni akarok.

Rinyakovácsi, Jancsó
Györgyné, 1906.

31

Sági Mariska

Jó estét, jó estét,
Sági bíróné asszony!
Itthol van-é a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthol van, itthol van,
Az első szobába,
Jóízűen aluszik
A paplanos ágyába.

Ménjen be, költse föl,
Küldje el a bálba,
A szép brunél cipőjét
Húzza föl a lábára.

Hangászok, hangászok,
Réggelig húzzátok,
Most mulat a bíró lánya
A kedves babájával.

Kicsikém engedj ki,
Kicsit megpihenni,
Szép brunél cipőből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunél cipőből
Vérémet kiönteni.

Hangászok, hangászok!
Mindaddig húzzátok,
Mig a Sári bíró lányát
Életbe látjátok.

Verje még az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyja a lányát,
Ki estétől reggelig
Még se nézi a lányát.

A templomtoronyba
Hajnalt harangoznak,
Möghalt szegény bíró lánya
Ott bent a kocsmába.

Jó estét, jó estét,
Sági bíróné asszony!

Igaz-é, meghalt ma
A Mariska kisasszony?

Meghalt biz, meghalt biz,
El *is* van temetve,
Az a hitvány gazember
Szenved a börtönbe.

Meghalt biz, meghalt biz,
El *is* van temetve,
Az a hitvány gazember
Szenved a börtönbe.

Tihany/Kapoly/, Pintér
Pálné, 1911.

32.

Csáki Mariska

Jó estét, jó estét,
Csáki biróné asszony!
Hol van-é leánya,
Az én kis galambom?

Ott benn van, ott benn van,
Az első szobába,
Jóizüen aluszik
A paplanyos ágyába.

Ménjen be, keltse föl,
Küldje el a bálba,
Szép seifémszoknyáját
Kösse a derekára,
Szép bruner cipőjét
Húzza a lábára.

Hűzzátok, hűzzátok,
Csákibeli hangászok!
Hűzzátok réggelig,
Réggelig hűzzátok!

Icikém, picikém!
Engédj ki pihenni,
Pici brunel cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni.

Icikém, picikém!
Hagyj kicsit pihenni,
Pici brunel cipőmből
Vérémet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Pici brunel cipődből
Vérédet kiönteni.

Hűzzátok, hűzzátok!
Megholt a menyasszony,
Megholt a menyasszony,
El *is* van temetve.

Hűzzátok cigányok,
Réggelig hűzzátok!

Verje még az Isten,
Azt az édesanyát,
Ki táncba ereszti
Éjjel a nagylányát.

Igal, Tardi Ferencné,
Puber Anna, 1902.

A halálra ítélt hűga

33.

Fehér László

Fehér László lovat lopott,
Kilenc zsandár bekísérte.
Eztet Anna meghallotta,
Elment a börtönajtóra.

Jó reggelt, édes kis bátyám!
Életbe vagy, vagy meghaltál?
Sé nem élök, sé nem halok,
Csak tőrőlád gondolkodok.

Jó reggelt, jó foglár uram!
Eressze ki ja bátyámat,
Adok kendnek száz aranyat,
Csak eressze a bátyámat.

Nem kell nekém száz aranyad,
Csak egy éjjeli hálásod.
Eztet László meghallotta,
Né hájj véle az éjszaka.

Gyöngykoszorúd elhullajtja,
A bátyádat félakasztja.

Fehér Anna nem hallgatta,
Meghált vele egy éjszaka,
Gyöngykoszorút elhullatta,
A bátyját félakasztatta.

Éjfél van már, nem aluszok,
Az erdőbe lármát hallok.
A béresek fájér vannak,
Azok nagy lármát csinýának.

Félkelt Anna réggel jókor,
Elment a börtönajtóra,
Jó reggelt, édes kis bátyám!
Életben vagy, vagy meghaltál?

Anna, Anna, Fehér Anna!
Né itt keresd a bátyádat,
Sűrű erdő közepébe,
Akasztófa tetejébe.

Átkozásom nem szokásom,
A kényered kővé váljon,
Mosdóvized vérré váljon,
Törülköződ lángot hányjon.
Törülköződ lángot hányjon,
A jó isten még né áldjon.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

34.

Fehér Anna

Fehér László lovat lopott
A fekete halom alatt,
Nagy^a durrant az ustora,
Behallatszott a városba.

Fehér Anna meghállotta,
Lefutott a folyósóra,
Fog föl imám hat lovamat,
Rakjál rajta szinaranyat.

Adjon Isten kutya bíró!
 Hoztam neked szinaranyat,
 Hoztam neked szinaranyat,
 Szabadizs még a bátyámat.

Nem kell nekém szinaranyad,
 Véled háljok az éjcaka,
 Véled háljok az éjcaka,
 Ki fog bátyád szabadulni.

Fehér Anna meghállotta,
 Lefutott a folyosóra,
 Folyosóról istállúra,
 Rá a cella ajtajára.

Né itt keresd a bátyádat,
 Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
 Sűrű erdő közepibe,
 Vesztőfa magos tetejibe.

Átkozásom nem szokásom,
 Mosdóvized vérnek váljon,
 Mosdóvized vérnek váljon,
 Törülköződ lángot hányjon.

Törülköződ lángot hányjon,
 Kényered de kőnek váljon,
 Tizenhárom sor patika,
 Űrűjjen ki a számodra.

Tizenhárom kocsi szalma,
 Rohadjon el mind alattad,
 Átkozásom nem szokásom,
 Átkozásom nem szokásom.

Kaposszentjakab, Cigányok,
 /18-20 évesek/

Fehér László

Fehér László lovat lopott
A fekete hegyek alatt,
Utána ment Gönc városa,
Hogy őtet fogni láthassa.

Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja el van fogva,
Fogd be kocsis hat lovadat,
Rakj mellé sok aranyakat.

Hinap-jónap hadnagy uram!
Miért jöttél gyöngymadaram?
Hinap-jónap hadnagy uram!
Miért jöttél gyöngymadaram?

A bátyámér hadnagy uram,
A bátyádat én kiadom,
Ha az éjjel veled alszom.

Né hájj véle a kutyával,
Az akasztanivalóval,
Szüzességedet elvészti,
Bátyád fejét levéteti.

Kilencet ütött az óra,
Aluszol-é Fehér Anna?
Ném aluszom, ném nyughatom,
Csak a nagy lánczörgést hallom.

Csak aludjál, csak nyugodjál,
A lovaim zabot észnek,
Azok zörgetik a láncot.

Tizet ütött már az óra,
Aluszol-é Fehér Anna?
Ném aluszom, ném nyughatom,
Csak a nagy kardzörgést hallom.

Csak aludjál, csak nyugodjál,
A katonák harcba mennek,
Azok zörgetik a kardot.

Tizenkettőt üt az óra,
Aluszol-é Fehér Anna?
Ném aluszom, ném nyughatom,
Csak a nagy jajszót hallgatom.

Csak aludjál, csak nyugodjál,
A bátyádnak feje nincs már.

Törülköződ lobbot vessén,
Mosdóvized vérré váljon,
Azt kívánom, a jó Isten
Még ném mentsen, még né áldjon.

Zics, Horváthné, Kocza Mari, 1921.

Fehér Laci

Fehér Laci lovat lopott
A fekete halom alatt,
Nagyot durrant ostorával,
Félhallatszík a Dombvár-ra.

Fehér Lacit el is fogták,
Vallatásra szólították,
Van-é apád, van-é anyád,
Van-é gyönyörű hűgocskád?

Nincsen apám, nincsen anyám,
Van egy gyönyörű hűgocskám,
Kinek neve Fehér Anna,
Fent lakik a Dombvár-ába.

Mikor Anna azt megtudta,
Hogy a bátyja el van fogva,
Leszaladt az istállóba,
Az istálló ajtajába.

Erre Anna semmit se szólt,
Végigsétál a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Még a bíró ajtajára.

Fogd be kocsis a lovakat,
Rakjál rája szinaranyat,
Rakjál rája szinaranyat,
Holnap megyünk a nagy útra.

Visszajöttem bíró uram,
Háljon velem az éjszaka,
Háljon velem az éjszaka,
Szabaduljon egy órára.

Adjon Isten bíró uram!
Adjon Isten, adjon Isten!
Hoztam neked szinaranyat,
Szabadítsd ki a bátyámat.

Éjfél után egy órakor,
Már zörög az ablakomon?
Lovam hajtják itatásra,
Zabla csörög a szájába.

Nem kell nekem szinaranyad,
Háljál velem az éjszaka,
Háljál velem az éjszaka,
Még szabadul egy órára.

Erre Anna semmit se szól,
Végigsétál a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Még a börtön ajtajára.

Erre Anna semmit se szólt,
Végigsétál a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Még a börtön ajtajába.

Fehér Laci, édes bátyám,
Ébren vagy-é, vagy meghaltál?
Kiszólnak a többi rabok,
Né itt keresd a bátyádat.

Fehér Laci, édes bátyám,
Ébren vagy-é, vagy meghaltál?
Ébren vagyok, nem aluszom,
Csak felőled ábrándozom.

Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Akasztófa tetejébe,
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Akasztófa tetejébe.

Fehér Laci, édes bátyám,
Azt mondta a bíró uram,
Háljak vele az éjszaka,
Még szabadulsz egy órára.

Erre Anna semmit se szól,
Végigsétál a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Még a bíró ajtajára.

Né háj vele a disznóval,
Lám akasztanivaló az,
Szegény bátyád fejét veszi,
Neked bécsületed veszi.

Átkozásom nem szokásom,
Mosdóvized vérré váljon,
Mosdóvized vérré váljon,
Törülköződ lobbot hányjon.

Tizenhárom sor patika,
 Űrüljön ki a számodra,
 Tizenhárom szekér szalma
 Rohadjon el az ágyadba.

Tizenhárom esztendőre,
 Vigyenek a temetőbe.
 Tizenhárom esztendőre
 Kivitték a Fehér Laci
 Biróját a temetőbe.

Siófok/Nemesbük~~X~~/ Nagy
 Istvánné, 1930.

37

Fehér László

Fehér László lovat lopott,
 A fekete högyek alatt,
 Lovat lopott szérszámostul,
 Csikós fékkel, kantárostul.

Utána ment Gönc várossa,
 Őtet csakhogy elfoghassa,
 Egész vidék faluiból,
 És csakugyan hadnagyostul.

Isten jó nap, hadnagy uram!
 Fogadj isten, édös fiam!
 Kinek hívnak, édös fiam?
 Majd megmondom, hadnagy uram.

Van-é nékéd apád, anyád?
 Igazán szállítsd, még né bánd.
 Nincsen nekem apám, anyám,
 Csak van ~~nekem~~ egy szép hűgom.

Az én hűgom Fehér Anna,
 Az én lovam ^{hűg} fehér lábo.

Nem kérdem én a lovadat,
 Sém a te kedves hűgodat.

Hanem kérdem a nevedet,
 Különbén rossz lesz tőveled.
 Fogjátok még a huncfutot,
 Az akasztófáravalót.

Fehér László az én nevem,
 Mégmondani mindig merem,
 Hogy engemet annak hinak,
 És utánam nagyon vannak.

Vigyétek le a tömlőcbe,
 Annak is a mélységébe,
 Kezét, lábát vasra verve
 Kivallatok mindent vele.

Fehér Anna, hogy megtudta,
 Hogy a bátyja fogva volna,
 Fogd be kocsis a lovakat,
 Tégy mellém sok aranyokat.

Isten jó nap, hadnagy uram!
 Fogadj ~~Isten~~, gyöngymadaram!
 Miért jöttél szép aranyom?
 A bátyámér, hadnagy uram.

A bátyádat kiadatam,
 Ha az enyém lesz galambom.

Nem szól erre Fehér Anna,
 Csak elmögy a folyosóra,
 Folyosóruul a rostélyra,
 Hogy találna a bátyjára.

Isten jó nap, édös bátyám!
 Fogadj ~~Isten~~, édes hűgám!
 Én kiváltlak bátyám, tégöd,
 Hadnagy űré leszök értöd.

Ne légy azé a huncfuté,
 Az akasztanyivalóé,
 Lányéletedet elveszi,
 Bátyádnak fejét vőteti.

Nem szól erre Fehér Anna,
 Csak elmegy a fojosóra,
 Fojosóra a palotába,
 Lefekszik a nyoszójába.

Aluszol-e Fehér Anna,
 Kipiroslott kisdéd alma?
 Nem aluszom, nem nyughatom,
 Mer a sok láncsürgést hallom.

Csak alugyál, csak nyugodjál,
 Csak engömet szivedbe zárj.

A bórösök főr járnak,
 Azok nagy lármává vannak,
 Csak alugyál, csak nyugodjál,
 Csak engömet szivedbe zárj.

Aluszol-e Fehér Anna,
 Édös kincsem, szép viánna?
 Nem aluszom, nem nyughatom,
 Mer sok puskalövést hallok.

Csak alugyál, csak nyugodjál,
 A bátyádnak vége van már.
 Hadnagy uram, hadnagy uram!
 Átkozott légy hadnagy uram.

Tűz előtted megáradjon,
 Sár utánad fölfakadjon,
 Lovad lába mögbotoljon,
 Földre téged agyonnyomjon.

Mosdóvized vérré váljon,
 Kendőruhád möggyulladjon,
 A könyered kővé váljon,
 Isten téged még né áldjon.

Lászlómajor, Dömbötürfi József,
 1898.

38.

Fehér László

Fehér László lovat lopott,
 A fekete halom alatt,
 Hatot fogott suhogóra,
 Göre város csodájára.

Rajta, rajta, hat vármegye,
 Fehér László bekerítve!
 Kutya betyár, add meg magad,
 Vagy azt mondd meg, hogyan hínak

Az én lovam kesej lába,
 Az én nevem Fehér László.
 Verjünk vasat a kutyára,
 Jobb kezére, bal lábára.

Fehér Anna meghallotta,
 Hogy a bátyja el van fogva,
 Parancsolja kocsisának,
 Kocsisom fogjál be bátran.

Kocsisom fogj be hat lovat,
 Tégy fel egy véka aranyat,
 Tégy fel egy véka aranyat,
 Kiszabadítottam a bátyámat.

Fehér László, kedves bátyám,
 Élsz-e, vagy talán meghaltál?
 Sem nem élek, sem nem halok,
 Most is rólad gondolkodok.

Fehér Anna nem nyugodott,
Tömlőcajttó elé osont.
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Hogy hívják itten a bírót?

Ez a bíró, Horvát bíró,
Szemét szédje ki a holló,
Ez a bíró, Horvát bíró,
Az akasztófára való.

Ekkor aztán Fehér Anna
Megy a bíró ablakára,
Bíró, bíró, Horvát bíró,
Szabadítsd ki a bátyámat.

Szabadítsd ki a bátyámat,
Adok egy véka aranyat.
Kiszabadul bátyád még ma,
Csak hálj vélem egy éjszaka.

Bátyám, bátyám, Fehér László,
Azt mondta nékem a bíró,
Kiszabadul bátyád még ma,
Háljak véle egy éjszaka.

Fehér Anna, édes húgom,
Né hálj véle, csak azt mondom,
Neked szüzességed veszi,
Bátyádnak fejét véteti.

Fehér Anna nem nyugodott,
Elment a bíró házához.
Veled hállok egy éjszaka,
Gombos végű nyoszolyába.

Éjfél tájban egy órakor,
Csörgést hallok az udvaron,
Bíró, bíró, Horvát bíró,
Mi csörömpöl az udvaron?

Kocsisom lovát itatja,
Annak zörög zabolája,
Annak zörög zabolája,
Kötőfékje, kantárszárja.

Fehér Anna rosszra gondolt,
Elment a tömlőcajttóhoz,
Bátyám, bátyám, Fehér László,
Alszol-é ja, vagy nyugodol?

Húgom, húgom, Fehér Anna,
Né itt keréssd a bátyádat,
Zöld erdőbe, zöld mezőben,
Akasztófa tetejében.

Akkor aztán Fehér Anna,
Megy a bíró ablakára.
Bíró, bíró, Horvát bíró,
Lovad lába megbotoljon.

Lovad lába megbotoljon,
Tégedet a földhöz vágjon,
Tégedet a földhöz vágjon,
Isten nyomorékká adjon.

Tizenhárom kocsi szalma,
Rohadjon el az ágyadba,
Tizenhárom esztendeig,
Nyomjad az ágyad fenekit.

Tizenhárom doktor keze,
Fáradjon ki sebeidbe,
Tizenhárom sor patika,
Ürüljön ki a számodra.

Ugye bíró, jót kívántam,
Mosdóvized vérré váljon,
Törölköződ lángot hányjon,
Istentéged sosém lásson.

Torvaj, Kerekes Józsefné, 1926.

[Tiszta csap]

Fehér Anna

Fehér László lovat lopott,
A tiroli hegyek alatt,
Fehér László lovat lopott,
A tiroli hegyek alatt.

Mégtudta ezt Fehér Anna,
Hogy a bátyja fogva vala,
Mégtudta ezt Fehér Anna,
Hogy a bátyja fogva vala.

Fog be kocsis a lovakat,
Rak mellém sok aranyokat,
Fog be kocsis a lovakat,
Rak mellém sok aranyokat.

Adjon Isten, hadnagy uram!
Fogadd Isten, Fehér Anna!
Adjon Isten, hadnagy uram!
Fogadd isten, Fehér Anna!

A bátyámat kiváttonám,
Ha aranyér, ha ezüstér,
A bátyámat kiváttonám,
Ha aranyér, ha ezüstér.

A bátyádat én kiadom,
Ha egy éjjel velem alszol,
A bátyádat én kiadom,
Ha egy éjjel velem alszol.

Nem szólt erre Fehér Anna,
Elsétál a folyosóra,
Folyosóról a rostéra,
Onnad beszólt a bátyjához.

Édös bátyám kiváttolak,
A hadnaggyal vele hállok,
Édös bátyám kiváttolak,
A hadnaggyal vele hállok.

Né háXj véle a huncuttal,
Az akasztanivalóval,
Szüzességedet elvészti,
Bátyád fejét levéteti.

Ej, nem szólt erre Fehér Anna,
Elsétál a folyosóra,
Folyosóról a szobára,
Fölfeküdt a nyoszolára.

Ej, aluszol-é Fehér Anna,
Pihentél-é Fehér Anna?
Nem aluszom, nem nyughatom,
Mer sok lánczörgését hallom.

Csak aludjál, csak nyugodjál,
Bátyádrul né gondolkodjál,
A bátyád a jobb kéz felől,
Barátja még bal kéz felől.

Átkozott légy hadnagy uram,
Viz előtted föláradjon,
Mosdóvized vérré váljon,
Törülköződ lobbot vessen,
A jó Isten még né mentsen.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

Fehér László

Fehér László lovat lopott,
A fekete hegyek alatt.
Nagyot durrant ostorával,
Behallatszott Gönc várába.

Gönc várában ezt megtudták,
Fehér Lászlót körbe fogták,
Ki kapára, ki kaszára,
Ki négyágú vasvellára.

Fehér Anna ezt megtudta,
Hogy a bátyja el van fogval,
Kimént az istállójába,
Megállt annak ajtajába.

Fogd be kocsis a lovakat,
Tégy fel véka aranyakat,
Igyenésen Gönc várába,
A nagy börtön ajtajába.

Jó nap, jó nap, hadnagy uram!
Fogadj isten, gyöngymadaram!
Hogy mér jöttél gyöngymadaram?
A bátyámat kiváltonám
Sok aranyér, sok ezüstér.

Nem köll nekem a té pénzed,
Csak köll nekem a szépséged.
Nem szólt erre Fehér Anna,
Elmént ő a folyosóra.

Folyosóról a szobára,
A szobából a diványra.

Csak aludjál, csak nyugodjál,
Nem lesz nekéd semmi bajod.
Nem alhatok, nem nyughatok,
Mer sok lánczörgést már hallok.

A béresek mènnek fáér,
Azok zörgetik a láncot.

Átkozott légy hadnagy uram,
Szüzességemet elvétted,
Szüzességemet elvétted,
Bátyám fejét levetétted.

Átkozott légy hadnagy uram,
Mosdóvized vérré váljon,
Törölköződ lángot vessen,
Az ísten soha még né mentsen.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Fehér Laci

Fehér Laci lovat lopott
A fekete Várad alatt.
Fehér Lacit el is fogták,
Valtatóra szólitották.

Van-é apád, van-é anyád,
Van-é gyönyörű hűgocskád?
Nincsen apám, nincsen anyám,
Van egy gyönyörű hűgocskám,
Kinek neve Fehér Anna,
Fenn lakik a Fehérvárba.

Fehér Anna ezt megtudta,
Hogy a bátyja el van fogva,
Leszaladt az istállóba,
Az istálló ajtajába.

Fogd be kocsis a lovakat,
Rakunk rája szinaranyat,
Holnap megyünk messze űtra,
Bátyám szabadítására.

Adjon Isten, bíró uram!
Adjon Isten, hozzád jöttem,
Hoztam néked szinaranyat,
Szabadítsd ki a bátyámat.

Nem kell nekem szinaranyad,
Háljál vélem az éjszaka,
Vélem háló éjszakára
Szabad léssz ő egy órára.

Erre Anna semmit sem szól,
Végigszalad a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Megy a börtön ajtajára.

Fehér Laci édes bátyám,
Hallod, mit mond a bíróság?
Hájjak véle éjszakára,
Szabad lésszél egy órára.

Né hájj véle a disznóval,
Az akasztanivalóval,
Elvész a becsületéd,
Nekem még az életémet.

Erre Anna semmit sem szól,
Végigszalad a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Megy a bíró ajtajára.

Véled hállok éjszakára,
Szabadítsd ki a bátyámat.

Éjfél után egy órakor
Mi zörög az ablakodon?

Lovam viszik itatásra,
Zabla zörög a szájába.

Éjfél után két órakor,
Megyén Anna a folyosón,
Folyosóról folyosóra,
Megy a börtön ajtajára.

Azt mondják a többi rabok
Né itt keresd a bátyádot,
Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
Akasztófa tetejébe.

Erre Anna semmit sem szól,
Összesett a folyosón.
Átkozásom nem szokásom,
Csak a véred vizzé vájjon.

Tizénhárom szekér szalma,
Rohadjon el az ágyadba,
Tizénhárom sor patika
Ürűjjon ki a számodra.

Tizénhárom esztendőre
Vigyenek a temetőbe,
Tizénhárom esztendőre
Kivitték a temetőbe.

Tapsony, Nagy Ferencné, Boj-
ter Ágnes, 1911.

Fehér László

Az igali hegyek alatt
Fehér László lovat lopott.
A vármegyé meghallotta,
Szegény Lászlót el is fogta.

Megtudta azt Fehér Anna,
Megtudta azt Fehér Anna,
Fogd be kocsis a lovakat,
Elvisszük az aranyakat.

Adjon Isten, hadnagy uram!
Fogadj Isten, édes lányom!
Mi a bajod édes lányom?
Majd megmondom hadnagy uram.

A bátyámat kiváttonám.
Kiadom én édes lányom,
Ha egy éjjel velem hálász.

Fehér Anna nem szól arra,
Elfordul a folyosóra,
Folyosórúl vasrostéra,
Hol találna a bátyjára.

Adjon Isten, édes bátyám!
Fogadj Isten, szép Annuskám!
Kiváttolak édes bátyám,
Hadnagy úrral véle hálván.

Né hálj véle a huncfuttal,
Az akasztanivalóval,
Szüzességed is elvész,
Bátyád fejét levéteti.

Fehér Anna nem szól arra,
Elfordul a folyosóra,
Folyosórúl a szobára,

Sirva mén a nyoszolyára,
Folyosórúl a szobára,
Sirva mén a nyoszolyára.

Aluszol-é Fehér Anna,
Lélkémadta szép vijola?
Nem aluszok, nem nyughatok,
Mer sok lánccsörgést hallgatok.

Béresseim fát hordanak,
Azok ol lármávó vannak.

Aluszol-é Fehér Anna,
Lélkémadta szép vijola?
Nem aluszok, nem nyughatok,
Mer nagy lánccsörgést hallgatok.

Aluhacc már, aluhacc már,
A bátyádnak vége van már,
Kivitték a faluvégre,
Az akasztófa tövébe,
Kivitték a faluvégre,
Az akasztófa tövébe.

Átkozott légy hadnagy uram,
Százézerszér, hadnagy uram,
Kis pej lovad, hogy ledobjon,
És halálíg letiporjon.
Törülköződ lobbót vessen,
A jó Isten mégse mentsen.

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

A megátkozott leány

43.

Elátkozott menyasszony

Az aradi kislány
Férhöz adta magát,
Azért a vén anyja
Nagyon elátkozta.

Majdha a hitre mész,
A hideg rázza ki,
Nagyvacsora közben
A lélkéd szárljjon ki.

Elősször fölkiált
A kissebbik vőfény,
Édös anyámasszon,
Bágyod a menyasszon.

Másodszor fölkiált
A vényebbig vőfény,
Édös anyámasszon,
Betég a menyasszon.

Harmaccor fölkiált
Maga a vőlegény,
Édös anyámasszon,
Möghalt a menyasszon.

Ekkor a vőlegény
Kést fogott kezébe,
Kezéből mellébe,
Melléből szivébe.

Véröm a véröddel
Egy patakba fojjon,
Testöm a testöddel
Egy sirba nyugodjon.

Lélköm a lélköddel
Egy urat imádjon,
De az a vén anyád
Istent sosé lásson.

Rinyakovácsi, Jancsó Györgyné,
1909.

Az aradi kislány

Az aradi kislány
Férhöz akar menni,
De az édésanyja
Nem akarja engedni.

Nem hajol szavára,
Férhöz adta magát,
De az édésanyja
Nagyon megátkozta.

Vacsorája előtt
A hideg rázza ki,
Vacsorája után
A lélke szárljjon ki.

Először főkiált
A kisebbik vőfény,
Édös anyámasszony,
Bágyodt a menyasszon.

Nem bágyodt, nem bágyodt,
Csak azért bankódik,
Messziről jött ide,
Azért szomorkodik.

Másodszor főkiált
A nagyobbik vőfény,
Édös anyámasszony,
Betég a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak azért bankódik,
Messziről jött ide,
Azért szomorkodik.

Harmadszor főkiált
Maga a vőlegény,
Édös anyámasszony,
Möghalt a menyasszony.

Ekkor a vőlegény
Kést fog a kezébe,
Kezéből a mellére,
Melléről a szivébe.

Véröm a vérőddel
Fojjon egy patakba,
Testem a testőddel
Nyugodják egy sirba.

Lélkém a lélkőddel
Egy urat imádjon,
De az jó édesanyád
Istent soha ne lászson.

Verje még az Isten
Ojan édesanyát,
Aki szivből átkozza
Egyetlen leányát.

Verje még az Isten
Ojan édesanyát,
Aki szivből átkozza
Egyetlenegy leányát.

Igal Máté Józsefné, 1905.

45.

Az aradi kislány

Az aradi kislány
Férhöz akar menni,
De az a jó anyja
Nem karta hagyni.

Az aradi kislány
Férhöz adta magát,
De az a jó anyja
Nagy átkot mondott rá.

Hit, remény, szeretet
Szájjon át félétted,
Menyegzős vacsorán
Add ki a lélkédet.

Először felkiált
A legelső vőfény,
Édes anyámasszony,
Beteg a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak nagyon szomorú,
Mert most hozták ide
Idegen országból.

Másodszor felkiált
A legkisebb vőfény,
Édes anyámasszony,
Beteg a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak nagyon szomorú,
Mert most hozták ide
Idegen országból.

Harmadszor felkiált
Maga a vőlegény,
Édes anyámasszony,
Néghalt a menyasszony.

Ekkor a vőlegény
Kézt fog a kezébe,
Azézből mellére,
Melléről szivébe.

Véröm a vérőddel
Egy patakba fojjon,
Testem a testőddel
Egy sirba nyugodjon.

Lélkém a lélkőddel
Egy Istent imádjon,
De az a jó anyád
Istent sose lászson.

Igal Vajda Józsefné, 1905.

46.

Egy aradi kislány

Egy aradi kislány
Férhöz akar menni,
De az édesanyja
Nem karta adni.

De azért az a lány
Magát férhöz adta,
Ezért a jó anyja
Szörnyen megátkozta.

Hit, remény, szeretet,
A hűg rázson ki,
És vacsora közben
A lelked szájjájonki.

Először felkiált
A nagyobbik vőfény,
Édes anyámasszony,
Beteg a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak azért bánkódik,
Messziről hoztátok,
Azért szomorkodik.

Másodszor felkiált
A kisebbik vőfény,
Édes anyámasszony,
Bágyad a menyasszony.

Nem beteg, nem bágyad,
Azért fuházkodik,
Csak a vőlegénye
Vállán támaszkodik.

Harmadszor felkiált
Mag a vőlegény,
Édes anyámasszony,
Még halt a menyasszony.

Ekkor a vőlegény
Kést fogott kezébe,
Kezéből mellébe,
Melléből szívébe.

Vérém a véréddel
Egy patakba fojjék,
Testem a testéddel
Egy sírba nyugodjék.

Lelkém a lelkéddel
Egy urat imádjon,
De a te jó anyád,

Istent sosè lásson. Nemesdéd Tislér Katalin, 1900.

47.

Lirai balladák

A mohácsi temetőbe

A mohácsi temetőbe
Három árva sétál benne,
Az is azért sétál benne,
Édesanyja nyugszik benne.

Hová mentek három árvák?
Messzi űtra szolgálatra,
Szolgálatra, szolgálatra.

Né mēnjetek messzi űtra,
Szolgálatra, szolgálatra,
Adok nekték három vesszőt,
Verjétek még a temetőt.

Kejj föl anyám a sirodból,
Nézd még a mi ruháinkat,
Fésüld még a hajainkat.

Ném kelheték három árvák,
Deszkák közé vagyok zárva,
Van tinekték mostohátok,
Aki gondot visel rátok.

Mēgfésüli hajatokat,
Kékre veri arcotokat,
Mikor az ételt beviszi,
Három árvát kirekeszti.

Siófok/Zics/, Schmidt Györgyné,
1928.

48.

Három árva

A mohácsi temetőbe
Három árva sétál benne,
Az is azért sétál benne,

Édesanyja nyugszik benne,
Az is azért sétál benne,
Édesanyja nyugszik benne.

Kejj föl anyám a sirodbul.
Ném kelheték tihozzátok,
Van tinékték mostohátok,
Van tinékték mostohátok,
Aki gondot visel rátok.

Mēgfésüli hajatokat,
Kékre veri arcotokat,
Mikor az ételt beviszi,
Három árvát kirekeszti,
Mikor az ételt beviszi,
Három árvát kirekeszti.

Zics, Huszár Mihályné,
Weinper Aranka, 1928.

49.

Három árva

A mohácsi temetőbe
Három árva feketébe,
Mind a három azt siratja,
Hol fekszik az édesanyja.

Kejj föl anyám a sirodból,
Mert a ruhánk nagyon rongyos,
Van tinékték mostohátok,
Aki gondot visel rátok.

Hajatokat mögfésüli,
Arcotokat vérrel fűsti,

Vacsorát is melegíti,
Három árvát kilöködi.

Gyerték tes~~x~~vér a pajtába,
Boruljunk egymás vállára,
Ugy sirassuk jó anyánkat,
A félnevelő dajkánkat.

Andocs, Huszár Imréné,
~~Torma Terézia~~, 1930.

50

Hova, hova három árva

Hova, hova három árva?
Elmegyünk a temetőbe,
Elmegyünk a temetőbe,
Jó anyáknak sirhalmára.

Vészék nekték három vesszőt,
Vészék nekték három vesszőt,
Ugy menjeték a temetőbe,
Jó anyátok sirhalmára.

Kejj föl anyánk, édesanyánk,
Itt van a te három árvád,
Itt van a te három árvád,
Mind a három feketébe.

Nem kelheték, nem kelheték,
Nem kelheték három árva,
Egyik lábam el van zárva,
Egyik kezem is elzárva.

Van már nékték mostohátok,
Aki gondot visel rátok,
Aki kenyért ad kezedbe,
Aki fehérít mos réátok.

Mikor kenyért ad kezedbe,
Könnyetök hull kezetökre,
Mikor fejetöket mossa,
Könnyetök hull köténytökbe.

Torvaj, Kottán Józsefné,
~~Horváth Ágota~~, 1905.

51

Hová mentek három árva

Hová mentek három árva?
Tőlük kérdi Szűz Mária,
Hová mentek három árva,
Hová mentek három árva?

Elmegyünk mi bujdosásra,
Édesanyánk sirhalmára.
Áh! jatok még három árva,
Mondja nekik Szűz Mária.

Adok nekték aranyvesszőt,
Csapjátok még a temetőt,
Csapjátok még a temetőt.

Kejj föl, kejj föl édesanyánk,
Nincs,ki gondot visel reánk.
Kejj föl,kejj föl édesanyánk,
Nincs,ki gondot visel reánk,
Mert elszakadt a gyászruhánk.

Nem kelheték édes fiam,
Elrothadtak az inaim,
Elrothadtak az inaim,
Két karjaim, két lábaim,
A véröm is elrothadott,
A lelkem is elbűcsűzött.

Adja oda édesanyám
A koporsója kócsát,
Hadd zárjam ki koporsóját,
Hadd csókoljam kezit, lábát.

Tova mégyen egy menyecske,
Két orcája ki van fésűve,
Az lesz nékték mostohátok,
Aki fejért ad réátok.

Vérrel virágzik hátatok,
Mikor kényért ad kezedbe,
Hull a könnyed köténytökbe.

Torvaj, Kottán Józsefné,
Herváth Ágota, 1905.

52

A budai temetőbe

A budai temetőbe
Öt kis árva sétál benne,
Az is azért sétál benne,
Édesanyja nyugszik benne.

Anyám, anyám, édesanyám!
Kej föl sirodból jó anyám,
Nem kelhetek föl fiacskám,
Mégyre van ásva sirocskám.

Van nékték jó mostohátok,
Aki gondot visel rátok,
Hajatokat megfésűli,
Arcotokat bevérezi.

Mikor az ebédet főzi,
Öt kis árvát kikergeti,
Az óvéit bevezeti,
Az óvéit bevezeti.

Jerték lányok a pitvarba,
Ott sirjuk el az anyánkat,
Ott sirjuk el az anyánkat,
A jó nevelő dajkánkat.

Somogyvár, Sándor Imréné, 1908.

53

Szentpéteri temetőbe

Szentpéteri temetőbe
Három árva sétál benne,
Azért sétálnak azok ott,
Édesanyjuk nyugszik ott.

Kej föl édes jó anyám!
Félkelnék, de nem lehet,
Nagyon mélybe betettetek.

Van nékték egy mustohátok,
Ki gondot visel tirátok,
Hajatokat megfésűli,
Arcotokat vérrel veri.

Kifőzi ő a vacsorát,
Bévezeti az ő lányát,
Bévezeti az ő lányát,
Kiküldi a három árvát.

Tesfőxér, jerték a konyhába,
Borújunk egymás vállára,
Sirassuk édesanyánkat,
A félnevelő dajkánkat.

Pogányszentpéter/Csurgónagy-
marton/, Mitnyek Mihályné, 1920.

A szálláskereső Jézus

54.

Mikor az Ur Jézus
Ezen a földön járt,
Szállást mént keresni,
De sehol nem talált.

Bemérvén egy házhoz,
Dűsgazdag vendéglős,
Adj Isten jó estét,
Dűsgazdag vendéglős!

Hogyha adnál szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
A szegény koldúsnak.

Nem adhatok szállást,
A Jézus Krisztusnak,
Mert nekem estére
Lésznek sok vendégim,
És azok belőled
Mind csűfot üznének.

Gyere ki asszony, gyere ki!
Uszítsd rá a kutyákat,
Hadd tépjék széjjel őt,
Hadd marják össze őt.

Egyik a lábába,
Bele is harapott,
A másik köntösét
A földre letépte.

Ménj el Péter, ménj el,
A város végére,
Ott lakik egy szegény,

Özvegy árva asszony,
Özvegy árva asszony,
Veronika asszony.

Adj Isten jó estét,
Szegény özvegyasszony!
Hogyha adnál szállást,
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
A szegény koldúsnak.

Van nekem, van nekem,
Három vetett ágyam,
Amellik megtetszik,
Jézus léfekhetik.

A fejénél fölkel
Ragyogó napsugár,
A lábánál fölkel,
Gyönyörű holdvilág.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

55.

Ménj el Péter, ménj el,
A vendégfogadóshoz,
Vendégfogadóshoz,
Nem adna-e szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
Ur Jézus Krisztusnak?

Jó estét, jó estét,
Vendégfogadós úr!
Vendégfogadós úr!
Nem adna-é szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
Az Ur Jézus Krisztusnak?

Nem adhatok szállást
A Jézus Krisztusnak,
Az Ur Jézus Krisztusnak,
Vendégeim lesznek,
Vendégeim lesznek,
Azok lefekvének,
Azok lefekvének.

Ménj el Péter, ménj el,
A város végére,
A város végére,
Ott lakik egy asszony,
Szegény özvegyasszony,
Szegény özvegyasszony.

Nem adna-é szállást,
A Jézus Krisztusnak,
Az Ur Jézus Krisztusnak?

Jó estét, jó estét,
Szegény özvegyasszony!
Szegény özvegyasszony!
Nem adna-é szállást
A Jézus Krisztusnak,
Az Ur Jézus Krisztusnak?

Van énnékem házam,
Három vetett ágyam,
Három vetett ágyam,
Amelyikbe tetszik,
Abba lefekhetik.

Tihany/Kapoly/, Pintér Pálné,
1911.

Mikor az Ur Jézus
Ezén a földön járt,
Jeruzsálem városban,
Szállást nem talált.

Bemént egy nagy házba,
Vendégfogadóba,
Adj isten jó estét
Néked édes uram!

Nem adnál-é szállást,
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak
Ő nagy érdemiért?

Nem adhatok szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak
Ő nagy érdemiért.

Mert majd lesznek nekem
Sok gazdag vendégim,
Akkor őbelőle
Nagy csúfot üznének.

Ménj el Péter, ménj el
A város végére,
Ott lakik egy asszony,
Özvegy, árva asszony.

Adnál-é te szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
Ő nagy érdemiért?

Mért ne adnék szállást
A Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak,
Ő nagy érdemiért.

Van énnékem házam,
Három vetett ágyam,
A legszebbikébe
Léfekhetik Jézus.

A fejinél fölkel
A fényes napvilág,
A lábánál fölkel
Ragyogó holdvilág.

Veronika asszony,
Ó, te boldog asszony,
Csak példád követné
Minden árva asszony!

Né lenne káromló,
Inkább szánakozó,
Özvegyen és árván
Méltán szomorkodó.

Öreglak, Androsics Imréné,
Hegedüs Teréz, 1895.

IX.

A szeretet próbája

57.

Sárga hasú kígyó

Elaludtam vala,
Sárga patak mellett.
Sárga hasú kígyó
Bebűjt a keblembé.

Végyed ki kedves,
Lélkem, édesapám.
Mintsém kezem nélkül,
Inkább lányom nélkül.

Végyed ki kedves,
Lélkem, édesanyám.
Minthogy kezem nélkül,
Inkább lányom nélkül.

Végyed ki kegyes,
Édes bátyám.
Mintsém kezem nélkül,
Inkább néném nélkül.

Végyed ki kegyes,
Lélkem, édes öcsém.
Mintsém kezem nélkül,
Inkább néném nélkül.

Végyed ki lélkem,
Édes mátkám.
Mintsém mátkám nélkül,
Inkább kezem nélkül.

Látom kedves mátkám,
Tè vagy igaz hű hozzám,
Látom kedves mátkám,
Tè vagy igaz hű hozzám.

Igal/Táska/, Csécs Ferencné,
Gajdosz Elza, 1921.

X

A megcsalt férj

58.
Kedves feleségem.

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt a paripa
Az udvaromon?

Ide-oda néz az asszony,
Hol van itt a paripa?
A szógáló a tehenet
Hajtotta oda.

Amióta a csillag,
Még a magos ég,
Szarvatlan tehenet
Sosém láttam még.

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt ez a huszár
Az én ágyamon?

Ide-oda néz az asszony,
Hol van itt a katona?
A szógálót hideg rázza,
Az feküdt oda.

Amióta a csillag,
Még a magos ég,
Pörge bajcú szógállólányt
Sosém láttam még.

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt ez a köppeney
Az én ágyamon?

Ide-oda néz az asszony,
Hol van itt a köpönyeg?
A szógáló ágyterítőt
Terített oda.

Amióta a csillag,
Még a magos ég,
Kétsor gombos ágyterítőt
Sosém láttam még.

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt az a csizma,
A fogasomon?

Ide-oda néz az asszony,
Hol van itten a csizma?
Szógáló a tejesköcsögöt,
Azt tette oda.

Amióta a csillag,
Még a magos ég,
Sarkantyús tejesköcsögöt
Sosém láttam még.

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt a hosszú kard
A fogasomon.

Ide-oda néz az asszony,
Hol van itten az a kard?
A szógáló a fakanalet,
Azt tette oda.

Amióta a csillag,
Még a magos ég,
Ilyen élős főzőkanált
Sosém láttam még.

Varjaskér, Hosszú Lázár,
1898.

59.
Kedves feleségem

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt a katona
Az én ágyamon?

Ére-ára néz az asszon,
Hol van itt a katona?
Szógálónak fájt a foga,
Az feküdt oda.

Szógálónak pörge bajszát
Jaj, ki látott már,
Mióta a csillagos ég
És a világ áll?

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt a nyerges ló
Az udvaromon?

Ére-ára néz az asszon,
Hol van itt a nyerges ló?
Szógáló a tehenemet
Eresztette el.

A tehénen sárga nyerget,
Haj, ki látott már,
Mióta a csillagos ég,
És a világ áll?

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres itt a fényes kard
A fogasomon?

Ére-ára néz az asszon,
Hol van itt a fényes kard?
Szógáló a csipővasat
Tette fél oda.

Csipővasat fényességgel
Aj, ki látott már?
Mióta a csillagos ég,
És a világ áll?

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Mit keres a fényes csizma
Az ágyam alatt?

Ére-ára néz az asszon,
Hol van a fényes csizma?
Szógáló a köcsögöket
Rakta be oda.

Köcsögökön rézsarkantyút
Jaj, ki látott már,
Mióta a csillagos ég,
És a világ áll?

Kedves feleségem!
Mi bajod angyalom?
Még ma este bál lesz nálunk,
Ha én akarom.

Ére-ára néz az asszon,
Hol lehetne itten bál?
Még ma este, még ma este
Furkósbót vár rád.

Igal, Tardi Ferencné, Puber-Anna,
1902.

XI.

A gunaras lány

60.

Szép Ilona

Kihajtottam libáimat
A zöld pázsitra.
Ára jött a biró fia,
Közibük dobott.

Eltalálta biró fia
Szép gunaramat,
Agyondobta biró fia
Szép gunaramat.

Jó napot, te biró gazda,
A kend házánál!
Adjon Isten biró gazda
A kend házánál!

Miér jöttél Szép Ilona,
Az én házamba?
Azér jöttem biró gazda
A kend házába.

Kihajtottam libáimat
A zöld pázsitra,
Ára hajtott biró fia,
Közibük dobott.

Eltalálta biró fia
Szép gunaramat,
Agyondobta biró fia
Szép gunaramat.

Mit kívánsz te Szép Ilona
Szép gunaradér?
Minden tollán száz tolláér
Egy-egy aranyat.

A béliér biró gazda
Egy aranyláncot,
A májáér biró gazda
Egy aranytálot.

A zúzáér biró gazda
Arantányérat,
A seggiér biró gazda
Egy aransipot.

Somogyzsitfa, Tislér Antalné,
~~Simon Teréz~~, 1898.

61.

A biró fia

Kihajtottam a ludamat
Szépen járó, szépen szóló,
Gondos gunaramat,
Gondos gunaramat.

Arra jött a biró fia,
Agyonverte a ludamat,
Egy nagy buzogánnyal,
Egy nagy buzogánnyal.

Én elméntem a biróhoz,
Biró uram nagy urához,
Hogy megpanaszoljam,
Hogy megpanaszoljam.

Kérdi tőlem biró uram,
Hogy mi légyen a ludammal?
Mi légyen az ára,
Mi légyen az ára?

Két lábáér, két szárnyáér,
A szívéér, a nyakáér
Három aranytallér,
Három aranytallér.

A zúzáér, a májáér,
Benne lévő porcikáér
Bíró uram fia,
Bíró maga fia.

Buzsák, Kara Lajosné,
1942.

XII.

A megszólaló halott

62.
Négytel egy legényt
Mégöltek egy legényt
Hatszáz forintjáér,
Beledobták a Tiszába
Piros pej lováér.

Tisza bē nem vette,
Partjára vetette,
Arra mēnt egy halászlegény,
Hálójába tette.

Hálójába tette,
Gunyhójába vitte,
Onnadj izen szüleinek,
Hogy mēnjenek érte.

Aztán mēnt az apja,
Keltá, de nem halja,
Szép fekete, göndör haja
Vállára van hajva.

Aztán mēnt az anyja,
Kelti, de nem halja,
Szép fekete, göndör haja
Vállára van hajva.

Aztán mēgy babája,
Kelti, de azt halja,
Kej föl, kej föl édes rózsám
Borujj a vállamra.

Borujj a vállamra,
Hadd vigyelek haza,
Hadd tēgyem én a testedet
Márványkoporsóba.

Mēghúzod-e babám,
Azt a nagy harangot?
Mēghuzatom édes rózsám
Mind a tizénhatot.

Pogányszentpéter, Novák
Lajosné, 1924.

63.

Tudjátok-e lányok

Tudjátok-e lányok,
Kisprágán mi történt?
Halva találtak egy legényt
A temető szélén.

Arra ment az anyja,
Kelti, de nem hajja,
Kej fel kedves Feri fiam,
Gyere velem haza.

Nem mehetek haza,
Mert meg vagyok halva,
Szép fekete göndör hajam
Vérrel van bevonva.

Arra ment egy kislány,
Kelti de meghajja,
Kej fel kedves szép szeretőm,
Gyere velem haza.

Elkisérsz-e tehát
Temetőkapuig?
Elkisérlek szép szeretőm
Egész a sírodig.

Megcsókolsz-e tehát
Három kislány előtt?
Megcsókollak szép szeretőm
Egész világ előtt.

Elhuzatod-e hát
Mind a hat harangot?
Elhuzatom szép szeretőm
Mind a harminchatot.

Megöltek egy legényt
Hatvan forintjáért,
Bévetették a Tiszába
Fekete lováért.

Tisza be nem vette,
Partjára vetette,
Arra ment egy halászlegény,
Hálójába tette.

El is vitte messze,
Kolozsvár elébe,
Kolozsvári temetőben
Szépen elhejezte.

Üzent az anyjának,
Menjen temetésre,
El is ment az anyja, apja,
Négy szép gyermekével.

Siófok, /Sümeprága/
Horváthné, 1940.

64.

A halászlegény.

Megöltek egy legényt
Hatszáz forintjáért,
Beledobták a Tiszába
Pej paripájáért.

Tisza be nem vette,
Partjára kitette,
Arra ment egy halászlegény,
Csónakjába tette.

Odamin az atyja,
Költi, de nem hajja,
Kej föl, kegy föl, édes fiam,
Gyere velem haza.

Költi, de nem hajja,
Még van ez már halva,
Sárga sarkantyus csizmája
Lábára van fagyva.

Oda^Umin az anyja,
Költi, de nem hajja,
Kēj föl, kēj föl édes fiam,
Gyere velem haza.

Költi, de nem hajja,
Még van ez már halva,
Szép fekete göndör haja
Vállára van fagyva.

Odamin rózsája,
Költi, azt már hajja,
Kēj föl, kēj föl édes rózsám,
Borujj a vállamra.

Eltemetsz-é engem,
Temetőd kertjébe?
Eltemetlek édes rózsám
Virágos kertembe.

Virágos kertembe,
Kertem közepébe,
Ott siratlak édes rózsám
Mindörökre téged.

Bize, Amstmann Lajosné, 1911.

RABÉNEKEK

Rászállott ^{65.} lóra

Rászállott a páva
Vármegyeházára,
Vizet hozott szegény
Raboknak számára.

Rab vagyok, rab vagyok,
Szabadulást várok,
Azt csak a jó Isten tudja,
Mikor szabadulok.

Láttam az urakat,
Harmincketten voltak,
Mind a harmincketten,
Rólam törvényt szabtak.

Elejbém terjeszték
A fekete könyvet,
Abból számlálgatják
Az én bűs életemet.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

^{66.}
Lóra csikós, lóra

Lóra csikós, lóra,
Elszaladt a ménes,
Nem téheték róla,
Mert el vagyok fogva.

El is vagyok fogva,
El is vagyok hajtva,
A szigeti börtönbe
Lé is vagyok csukva.

Arra jön angyalom,
Sirat engem nagyon,

Né sirass angyalom,
Fáj a szívem nagyon.

Hogyné siratnálak,
Mikor vasba látalak,
Holnap nyolc órára
Nagy börtönbe zárnak.

Tizenkilenc vasat
Már szétszaggattam,
Már a huszadikat
Jól megvásároltam.

Térdig vasban vagyok,
Könyékig bilincsben,
Mért teremt az Isten
Engem ez életre.

Zörgesd még angyalom
Ablakim rostélyját,
Én is megzörgetem
A vármegye vasát.

Mégverték a dobot
A hegyek tetején,
Rám verték a vasat
A börtön fenekén.

Rab vagy babám, rab vagy,
Én még beteg vagyok,
Ha majd megszabadulsz,
Én is meggyógyulok.

Rászállott a páva
A rabok házára,

Vizet hoz szájában
A rabok számára.

Mosdózzatok rabok,
Mert bűnösök vagytok,
Kérjétek az Istent,
Majd megszabadultok.

Somodor, Csirke István,
1904. 1896.

Sógorom a ⁶⁷Farist
Sógorom a paraszt,
A lovát keresi,
Ő csak mindig mondja,
Hátamra vereti.

Sógorom, sógorom,
Kedves jó sógorom!
A té lovaiddat
Más is ellophatta.

Haj, de csak azt mondja,
Hátamra vereti.

Kaposvári fegyház
Ném az istenháza,
Haném a raboknak
Gyilkoló tanyája.

Abban van egy asztal,
Búval van az talle,
Azon van egy pohár,
Méreggel van talle.

Aki arról észik,
Búval lesz az talle,
Aki azt megissza,
Méreggel lesz talle.

Szájij le páva, szájij le,
Vármégye kútjára,
Hozzál vizet szádban
A rabok számára.

No, rabok, igyatok,
Né szomorkodjatok,
Kérjétek az Istent,
Majd megszabadultok.

Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Kedves édes fiam,
Kedves édes fiam!

Kedves édesanyám!
Ménj be az urakhoz,
Kérd még az urakat,
Uri hatalmakat.

Kedves édes urak!
Kedves édes fiam!
Kedves édesanyám,
Mit mondtak az urak?

Kedves édes fiam!
Azt mondták az urak,
Azt mondták az urak,
Hogy fölakasztanak.

Kár volna azt tenni,
Geszténye színű hajam,
Sudár szemöldököm,
A pörge bajuszom
A szélnek erégetném.

Szóllósgyörök, Váczi István,
1909.

A sümegi ⁶⁸urak

A sümegi urak
Huszonnégyen vannak,
Mind a huszonnégyen
Rólam tanakodnak.

Akkor lesz majd nékem
Hazajövelelem,
Majd ha égyszem búza
Száz keresztet terem.

Pedig égyszem búza
Százat sosé terem,
Né is várjátok
A hazajövelelem.

Felszállott a páva
Vármegyeházára,
Vizet hozott szegény
Raboknak számára.

Mosdjatok meg rabok,
Mert koszosak vagytok,
A jó Isten tudja,
Mikor szabadultok.

Mire megszabadulsz,
Én meg meggyógyulok.

Amott kerekedik
Egy fekete felhő,
Abba tollázkodik
Egy fekete holló.

Szállj el holló, szállj el,
Vidd el a levelem,
Drága jó anyámnak,
Szívbeli mátkámnak.

Mondd meg, hogy rab vagyok,
Talpig vasban vagyok,
A jó Isten tudja,
Mikor szabadulok.

Siófok/Sümegprága/, Horváthné,
Fekete Erzsébet, 1940.

Rászállott a páva

Rászállott a páva
Vármegyeházára,
De sok vizet hozott
A foglyok számára.

Igyatok ti foglyok,
Mert szomjasak vagytok,
Kérjétek az Istent,
Majd megszabadultok.

Vármegye urai
Negyvenketten vannak,
Mind a negyvenketten
Rólam törvényt szabnak.

Kitárik elibém
A fekete könyvet,
Abból olvassák ki
Betyáréletemet.

Hallottad-é hírét
A Tisza vizének?
Hát annak a hírös
Budai börtönnek?

Hallottam, hallottam,
Szenvedtem is benne,
Verje még az Isten,
Aki építtette.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898

Rászállott⁷⁰ a páva

Rászállott a páva
Vármegyeházára,
Bized vitt szájában
A rabok számára.

Rab vagyok, rab vagyok,
Mikor szabadulok?
A régi rabságban
Térdig vasba vagyok.

Térdig vagyok vasba,
Déréig bilincsbe,
Kiapad a szemem
A nagy szenvedésbe.

Szárj el páva, szárj el,
Házunkon köröszkül,
Szójj be az anyámnak,
Maga van egyedül.

Ha kérdi, hogy vagyok,
Nagyon beteg vagyok,
A régi rabságba
Talán még is halok.

Térdig vagyok vasban,
Déréig bilincsbe,
Kiapad a szemem
A nagy sötétségbe.

Kert alatt folyik el
A Rábának vize,
Fejem fölött sivity
Annak a szellete.

Oda vagyok zárva,
A Csillag-börtönbe,
Kiapad a szemem
A nagy hidegségbe.

Szárj el páva, szárj el,
Házunkon köröszkül,
Szójj be az anyámnak,
Maga van egyedül.

Ha kérdi, hogy vagyok,
Szabad madár vagyok,
A régi rabságból
Mámo szabadulok.

Mámo szabadulok,
Hónap hazamegyék,
Anyám két karodra
Sirva ráröpkülök.

Vessél párnás ágyat
A fárodt fiadnak,
Még annak a szép kis
Pávo kis madárnak.

Mégpihenünk ketten
Az eső szobába,
Aranytollú páva,
A ruganyos diványon.

Főkét a fényes nap,
Ereszté sugarát,
A szép pávomadár
Terjegeti szárnyát.

Éröpül a páva
Kelet, nyugot felé,
Kiterjesztett szárnyal
A vármegyeház felé.

Beszólt a rabokhoz,
Nem mehettek haza,
Nekték nem szól soha
Az a rekvenca.

Ti mind itt maradtok,
Mer betegek vagytok,
Kégyók, békák, hangyák,
Sorsaira juttok.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

Felszállt a páva
Felszállt a páva
Vármegyeházára,
A szegény raboknak
Szabadulására.

Várd még páva, várd még,
Hadd üzenek tőled
Apámnak, anyámnak,
Szívbeli mátkámnak.

Künnen megismered
Annak házatáját,
Piros rózsa lepi
Aranyalma-fáját.

Ha kérdi, hogy vagyok,
Mondd még, beteg vagyok,
A soproni rabságban
Talán még is halok.

Rácsom alatt folyik
Drávának a vize,
Fejem felett sivit
Annak a szellete.

Térdig vagyok vasba,
Déréig bilincsbe,
Kiapad a szemem
A nagy sötétségbe.

Rab vagyok, rab vagyok,
Térdig vasba vagyok,
Kiapad a szemem
A nagy hidegségbe.

Ha én páva volnék,
Folyóvizre szállnék,
Vized vinnék számba
A rabok számára.

Felszállt a páva
Vármegyeházára,
Vized visz szájába
A rabok számára.

Aranytollú páva
Nem találta őket,
Le vannak fejelvé,
El vannak temetvé.

Szomorúan szólnak
A sopronyi harangok,
Mer most temetik el
A szegény rabokat.

Elszállt a páva
Sopronyi erdőbe,
Kiterjesztött szárnyal
Szálltak a börtönbe.

Szálj el, szálj el páva,
Anyám háza felé,
Szólj be az anyámnak,
Maga van egyedül.

Te szép páva madár
Mondd el az anyámnak,
Né várjon engem haza,
Már még vagyok halva.

Már meg vagyok halva,
El vagyok temetve,
Sopronyi temetőbe
Nyugszom én a földbe.

Igal/Táska/, Csécs Ferencné,
Gajdosz Elza, 1921.

Amott ^{72.} ~~kerkedik~~
Amott kerekedik
Egy fekete felhő,
Abto tolláskodik
Egy fekete holló.

Állj még holló, állj még,
Hadd üzenek tőled,
Apámnak, anyámnak,
Jegybéli mátkámnak.

Könnyen megismered
Annak házatáját,
Piros rózsá lepi
Aranyalma-fáját.

Tükör az ablaka,
Gyémánt az ajtaja,
Az én rózsám széme,
Aranyszínű haja.

Ha kérdik, hol vagyok,
Mondd még, hogy rab vagyok,
A Csillag-börtönbe
Talpig vasba vagyok.

Talpig vagyok vasba,
Déréig bilincsbe,
Talán még is halok
A nagy sötétségbe.

Igal, Csécs Ferencné,
1921.

Hallottad-⁷³é hírcét
Hallottad-é hírcét,
Annak a megyének,
Annak a megyének,
Meg annak a hírcs
Ilovi fegyháznak?

Hallottam, hallottam,
Voltam is már benne,
Voltam is már benne,
Három hosszú évet
Töltöttem én benne.

Oda van bezárva
Két húszéves legény,
Két húszéves legény,
Tölti a napjait
Ehen-szomjan, szegény.

Talpig levasalva,
Könyökig a vérbe,
Könyökig a vérbe,
Világító gyertya
Kigyók, békák széme.

Szállj el fecske, szállj el,
Somogyon keresztül,
Vámoson keresztül,
Szállj a babám ablakába
Maga van egyedül.

Mondd, hogy én itt vagyok,
Mondd, hogy én rab vagyok,
Mondd, hogy én itt vagyok,
Ilovi fegyházban,
Babám, elhervadok.

Somogyvamos, Bogdán Gézáne,
/Somogygeszti/ 1945.

UJ STILUSU BALLADAK

XIV.

A megesett leány típus új változatai

74.

Aranyos Mariska

Aranyos Mariska,
Mi van ma teveled,
A szoknyád eleje
De megrövidedett?

Varróné jó varrta,
Szabóné jó szabta.
Verje meg az Isten,
Ki azt elrontotta.

Verje meg az Isten,
Veretlen ne hagyja,
Három hosszú évig
A hideg borzogassa.

Ha hideg elhagyja,
Kapjon szívgyulladás,
Hogy jusson eszébe
Sűrű könnyhullajtás.

Szenyér Káplár Mihályné, 1906.

Lányom, lányom, lányom

Lányom, lányom, lányom!
Mi bajod érkezétt,
Hogy a te vacsorád
Némigen jól tetszött?

Itt van egy pohár bor,
Igyál hát belüle,
Szomorú szivedet
Vigasztald még véle.

Édesanyám, nem kell,
Nem iszok belüle,
Szomorú szívemet
Nem vigasztalom véle.

A szép Szücs Mariska
Kimént a kiskertbe,
A mérges italát
Vitte a kezébe.

Virágok, virágok,
Ti is hervadjatok,
Holnap nyolc órára
Engem sirassatok.

Zúgnak a harangok,
Hullanak a könnyek,
A szép Szücs Mariska
Most hányják a földet.

Hányjátok, hányjátok,
Nem hányják hiába,
Minden szép hajadon
Vigyázzon magára.

Igal, /Táska/ Csécs Ferencné,
Gajdosz-Eliza, 1921.

Tapolcai utca

Tapolcai utca
Kövel van kiragva,
Szégyen Szücs Mariskát
Végigviszik rajta.

Szólnak a harangok,
Hullanak a könnyek,
Szégyen Szücs Mariska
Most szórják a földet.

Hadd szórják, hadd szórják,
Nem esik karjára,
Minden hajadon lány
Vigyázzon magára.

Vigyázzon magára,
A lányi korára,
Hogy meg ne csalhassa
A régi babája.

Léánypajtásaim,
Rólem tanuljatok,
A híres legénynek
Csókot ne adjatok.

Mer a híres legény
Mégcsalja szivetek,
Hiába siratod
Léányi életed.

Lad, Szép Józsefné, 1906.

Lányom, édes lányom,

Lányom, édes lányom,
Mi annak az oka,
Mi bajod érkezett,
Hogy a vacsorád
Nem jól tetszett?

Itt van egy pohár bor,
Igyál csak belőle,
Szomorú szivedet,
Vigasztald meg vele.

Nem iszok, nem iszok,
Egy cseppet sem iszok,
Csak a szép lányságom,
Csak aztat siratom.

A szép Szücs Mariska,
Kimént a kiskertbe,
A mérges italát
Vitte a kezébe.

Virágok, virágok!
Ti is hervadjatok,
Réggel nyolc órára,
Éngem sirassatok.
Réggel nyolc órára,
Éngem sirassatok.

Zúgnak a harangok,
Hullanak a könnyek,
A szép Szücs Marira,
Most hányják a földet.

Hadd hányják, hadd hányják,
Nem hányják hiába,
Minden hajadon lány,
Vigyázzon magára.

Vigyázzon magára,
Mostani világba,

Hogy még ne csalja őt
A kedves babája.

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

78.

Lányom, édes lányom

Lányom, édes lányom,
Mi bajod érkezett,
Hogy a ruhád elől
Ohy nagyon rövid lett?

Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Az Isten verje meg,
Aki elrontotta.

Szólnak a harangok,
Hullanak a könnyek,
Szegény szőlke lányra
Dobálják a földet.

Ha hányják, hadd hányják,
Nem hull a karjára,
Minden hajadon lány
Vigyázzon magára.

Sávoly, Hajdú Gyula, 1888.

A báró lánya

79.

Szendre báró

Nyitva van a Szendre báró ablaka,
 Juhászlegény furulyázik alatta,
 Olyan szépen fújja a furulyáját,
 Behallik a Szendre báró ablakán.

A faluba végigmenni nem merek,
 Mer azt mondják, hogy szeretőt keresek,
 Nem kell nekem, van már nekem szeretőm,
 Juhászlegény az én kedves szeretőm.

Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
 Ha a szived a juhásznak odadtad,
 Nem bánom én édesanyám, tagadj még,
 De a szívem a juhászér hasad még.

Szendre báró kísétál a pusztába,
 Egyenemen el a juhásztanyára,
 Azt kérdezi a számadó-juhásztól,
 Nem-e látta a nagyságos kisasszonyt?

Nem láttam én báró uram, ha mondom,
 Három hete bujtárom se láttam,
 Három hete bujtárom is oda van,
 Talán bizony a kisasszony vele van.

Faluvégén most faragják azt a fát,
 Mire szegény juhászlegényt akasztják,
 Fújja a szél göndör haját, bajuszát,
 Jaj, Istenem mért szerettem bárólányt?

Faluvégen cigányasszony sátora,
 De sok legény, de sok kislány jár oda,
 Én is elmék, megkérdem a jövőmet,
 Találok-e még egy hű szeretőre?

A faluba végigmenni nem merék,
Mer azt mondják, fekete gyászt viselék,
Fekete gyász, fehér az én jégkendőm,
Juhászlegény vót a kedves szeretőm.

Tiheny/Kapoly/, Pintér Pálné, 1911.

80.

Endre báró leánya

Ára alá van egy szomorú fűzfa,
Juhászlegény furulyázgat alatta,
Furulyaszó felhallik a kastélba,
Kikönyököl Endre báró leánya.

Éj, te juhász, szépen szól a furulyád,
Felhallik a tükör-szobám ablakán.

Endre báró korán reggel bűjába,
Kivágtatott az endrédi határba,
Sirval kéri legöregebb juhászát,
Nem-é látta Endre báró kisasszonyt?

Báró uram, megmondom az igazat,
Három napja egy bojtárom oda van,
Három napja egy bojtárom oda van,
A nagyságos kisasszony is vele van.

Báró uram küldjön hintót lányáér,
Kilenc zsandárt még a juhászbojtárér.
Elől viszik báró lányát hintóba,
Hátul ül a juhászlegény vasalval.

Ára alá kifaragták azt a fát,
Amellikre juhászlegényt akasszák,
Píjja a szél göndör haját, bajúszát,
Ugy kell neki, mér szeretétt bárólányt.

A faluba végigmenni nem merék,
Mer azt mondják, fekete gyászt viselek,
Fekete gyász, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegény vót az igaz szeretóm.

Édesanyám öltözzön feketébe,
Bigyen egy szál virágot a kezébe,
Tűzze le a sirkeresztfa elejbe,
Itt nyugszik egy bárókislány kedvese.

Nagyberény, Kiss Ferencné, 1933.

81.

Endrőd báró

Túl a Tiszán az endrődi határba,
Levelezik egy nagy nyárfa magába,
Nyárfa alatt szépen szól a furulya,
Hallgatja az Endrőd báró leánya.

Báró lánya kikönyököl ablakán,
Ugy hallgatja juhászlegény furulyát,
Szivem juhász, terítsd le a subádat,
Hadd csókolom még a piros orcádat.

Endrőd báró fölnyergeli a lovát,
Körüljárja a juhászok tanyáját,
Meggörgezi legöregebb juhászát,
Nem-e látta az ő kedves leányát?

Nem láttam én báró uram, ha mondom,
Bujtárom is három napja oda van,
Bujtárom is három napja oda van,
Bizonyára a kisasszony vele van.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Amelyikre juhászlegényt akasztják,
Fújja a szél gyócsingét és gatyáját,
Mér szerette Endrőd báró leányát.

Én az utcán végigmenni nem merék,
Mert azt mondják, fekete jászt viselék,
Fekete jász, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegény volt az első szeretóm.

Egërszegi börtönajtó de sárga,
Oda van a bárókislány bezárva,
Egërszegi börtönajtó hasadj még,
Bárókislány sohasé szabadulj meg.

A bárólány levelet ír apjának,
Küldjön vánkost gyënge fejealjának,
De a báró visszair a lányának,
Van ott téglá, jó lesz fejed aljának.

Vése, Németh Rozi, 1911.

82

Szendre báró udvarában

Szendre báró udvarába van egy fa,
Juhászlegény furulyázgat alatta.
Na, te juhász, nagyon szépen furulyálsz,
Behallik az Endre báró ablakán.

Kinyillott az Endre báró ablaka,
Kökényszemű bárólány /jön/ ki rajta.
Na, te juhász, nagyon szépen furulyálsz,
Behallik az Endre báró ablakán.

Kinyillik az Endre báró ajtaja,
Kökényszemű bárólány jön ki rajta.
Ott hatta a furuláját, subáját,
Mögszöktette Endre báró szép lányát.

Másnap reggel Endre báró bűjába,
Kisétál az endrevári pusztába.
Azt kérdezi a számadó juhásztól,
Nem-é látta a naqcságos kisasszont?

Láttam bizon báró uram, ha mondom,
Három napja elszökött a bujtárom.
Három napja oda van a bujtárom,
Avval mēnt el a naqcságos kisasszon.

A bárónak azt irják a levélbe,
Szerelmespár kinn van már a börtönbe,
A bárólán azt írja az anyjának,
Puha párnát küldjön fejealjának.

Lányom, lányom, lányomnak sē mondalak,
Mer tégedēt egy juhásznak nēm adlak,
Bárókislán nēm a juhásznak való,
Fodros szoknyád nēm a harmatba való.

A szoknyából három fodrot lévőgok,
Szivem juhász, tied leszék a nyáron,
A szoknyából három fodrot lévőgok,
Szivem juhász, tied leszék a nyáron.

A báróné visszair a lányának,
Kemény téglát tögyön fejealjának.
A báróné visszairja lányának,
Kemény téglát tögyön fejealjának.

Arra le már állitják a bitófát,
Amerre a szégény juhászt akasztják,
Fűjja a szél gyócsingét, gyócsagatyáját,
Mēr szerette el a báró lēányát.

A faluba végigmēnni nēm merék,
Mer azt mondják fekete jászt viselék,
Jász a ruhám, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegény vót az igaz szeretőm.

A falumban cigányasszony sátora,
De sok szép lány kártyát vetni jár oda,
Elmēgyek és mēgkérdem a jövőmet,
Kapok-ē még szép szeretőt még egyet.
Igal, Vajda Józsefné, 1905.

A Szendre báró leánya

Balatonnánál a nagyberki határba
Kizöldellt a legöregebbik nyárfa,
A Nagyberék legöregebb nyárfája,
Gulyáslegény búsulni jár alája.

Gulyáslegény szive nagyon szomorú,
Előveszi furugláját belefú,
Furulyaszó behallik a tanyára,
Ébredj fél hát Szendre báró leánya.

Fel is ébredt, ki is nyilt az ablaka,
Kökényszemű barna lány néz ki rajta.
Hej, te gulyás, jaj, de szépen furulyálsz,
Behallik a tükörszobám ablakán.

Szépén legel a kisasszony gulyája,
A kisasszony maga sétál utána,
Már messziről kiáltja a gulyásnak,
Szivem gulyás, terítsd le a subádat.

Nem terithetem ide a subámat,
Közel a kár, behajtják a gulyámat.
Már te arra szivem gulyás, ne gondoldj,
Majd kiváltja édesanyám, ha mondom.

Édesanyám arra kérlek tégedet,
Ez a gulyás nagyon szeret engemet,
Én is szeretem a gulyást igazán,
Kérlek anyám, ezért ne haragudj rám.

Báró leánya nem a gulyáshoz való,
Slingés szoknya nem a harmatba való,
A slingemből két arasztot. lévőgok,
Tiéd leszék szivem gulyás a nyáron.

Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Ha én téged egy gulyáshoz odadlak.
Nem bánom én édesanyám, tagadj meg,
De a szivem a gulyásért hasad meg.

Másnap osztán Szendre báró bűjába,
Kivágtat a közel lévő tanyára.
Megkérdezi a legelső bojtárját,
Nem látta-é Szendre báró Mariskát?

Nem láttam én Szendre báró Mariskát,
Ha nem hiszi, vizsgálja még a tanyát,
Nyissa be a tanyájának ajtaját,
Ott találja Szendre báró Mariskát.

Szendre báró hintót küld a leányért,
Kilenc zsandárt még a gulyásbojtárért,
Elől viszik a kiasszonyt hintóval,
Utána a gulyáslegényt vasalva.

Kastélykertben most vágják ki azt a fát,
Amire a gulyáslegényt akasztják.
Mér szerettem, mér szerettem bárólányt,
Mér nem szerettem egy igaz szegény lányt!

Kastélykertben most faragják azt a fát,
Amire a gulyáslegényt akasztják,
Fűjja a szél gyócsingét, gyócsatyáját,
Nem öleli többé a báró lányát.

Mért is lettem, mért is lettem bárólány,
Mért nem lettem én egy igaz szegény lány?
Akkor talán én is boldog lehetnék,
Azé lennék, kit igazán szeretnék.

A faluba végigmenni nem merek,
Mert azt mondják, fekete gyászt viselek,
Gyász a ruhám, fehér az én jegykendőm,
Gulyáslegény nem lesz többé szeretőm.

Amott áll egy sudár nyárfa magába,
Furulyaszó nem hallatszik alóla,
Furulyaszó nem hallik a tanyára,
Még is halt már Szendre báró leánya.

Buzsák, Horváth Zsuzsa, Kis Joli, /21 évesek/

XVI.

A juhászlegény és a báró lány

84.

A kisasszon gulája

Csöndes este szállott le a pusztára,
Elnémult a bodor tinóm kolompja,
Csak egyedül sirdogál a furuja,
A kisasszon az ablakból hallgatja.

Kint a pusztán gujásbojtár vagyok én,
Ezér darab marhát, lovat őrzök én,
A kisasszon ha kijön a pusztára,
Mosologva néz a gujásbujtárra.

Szépön legel a kisasszon gulája,
A kisasszon maga sétál utánna,
Már messziről kiáltja a gulásnak,
Szivem gulás, terits le a subádat.

Hogy teritteném le az én subámat,
Hisz elhajtják az én főka gulámat.
Hiszen avval szivem gujás né gondolj,
Kiváltja az édsanyám, ha mondom.

Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Minthogy téged egy gujásnak adjalak,
Jó van anyám, nem bánom, hát tagadj meg,
Té meg szivem a gujásér hasadj meg.

Még a búza ki sem hánta a fejét,
Már a madár mind elhordta a szömét.
Jaj Istenem, én Istenem, Istenöm,
Látod anyám, mire vitt a szerelöm.

Lászlómajor, Dömötör József, 1897.

A báróné gujjája

Szépen legel a báróné gujjája,
 A báróné maga sétál utána.
 Szivem gujjás terítsd le a subádat,
 Had csókolom még a picike szádat.

Nem terittem le én az én subámat,
 Mer elhajtják az én kedves gujjámat.
 De té azzal gujjáslegény né gondolj,
 Maj kiváltja az én apám, ha mondom.

Lányom, lányom, lányomnak sem mondalak,
 Hogy én téged egy gujjásnak adjalak.
 Édesapám, inkább engem tagadj még,
 Mert a szivem a gujjásér hasad még.
 Igal, Máj Józsefné, 1902.

A kisasszony gujjája

Szépen legel a kisasszon gujjája,
 A kisasszon maga sétál utána,
 Már messziről kiáltja a gujjásnak,
 Szivem gujjás terítsd le a subádat.

Nem terittem én le az én subámat,
 Mer elhajtják az én kedves gujjámat,
 De té avval édös gujjás né gondujj,
 Maj kiváltja édösanyám, ha mondom.

Édösanyám, váltsa ki a gujjámat,
 Lányával töltöttem az éjcekámat,
 Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
 Mind én téged egy gujjásnak adjalak.

Slingütt szoknya nem gujyásnének való,
Slingütt szoknya nem a harmatba való,
Slingütt szoknya nem gujyásnének való,
Sárga cipőd nem a harmatba való.

Nem bánom én, ha illik is, ha nem is,
Kedves szeretöm voltál, mög löszöl is.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Kire szegény gujyáslegént akasszák.
Én is elmögyök az akasztására,
Én töszöm a kötelet a nyakára.

Rinyakovácsi, Jancsó Györgyné, 1906.

XVII.

Gyermekgyilkos leányanya

87

Szabó Vilma

Szabó Vilma lemént a kiskertbe,
Lefeküdt az almafa tövébe.
Odaméntem, kiáltottam néki,
Kéj fél Vilma, mer meglát valaki.

Szabó Vilma nem vette tréfára,
Elszaladt a szomszédbéli csárdába,
Csaplárosné mondja a lányának,
Tíz liter bort hozzon a Vilmának.

Szabó Vilma borát nem itta még,
Kilenc zsandár az ajtót üti még,
A tizedik elkiáltja magát,
Fogjátok még legények a Vilmát!

Szabó Vilmát kilenc zsandár kíséri,
Szeretője a kulcslikon nézi,
Látod babám jászos életemet,
Mind teérted szenvedem ezeket.

Szabó Vilmát kilenc zsandár vallatja,
 Szeretője az ajtón hallgatja,
 Szabó Vilma valld be büneidet,
 Hová tétted a négy gyermekedet?

Égyet tettem a Tisza medribe,
 Kettőt meg a cidrusfa tövibe,
 Negyediknek most vagyok gyilkosa,
 A szerelem visz engem a sirba.

Szabó Vilmát bedobják a börtönbe,
 Szeretője maj meghal érte,
 Édesanyám engedje megtennem,
 Hogy a Vilmát engedje elvennem.

Édes fiam nem lehet megtenned,
 Ezt az égyet tőlem nem érdebled,
 Édesanyám meghalok utána,
 Együtt megyünk Vilmával a halálba.

Kisbárapáti, Tobak Mihályné, 1908.

88.

Szabó Vilma

Szabó Vilmát nem az anyja szülte,
 Kiskertembe rózsafa termette.
 Áldott légyen a rózsafa bimbója,
 Ki a Szabó Vilmát kinyillotta.

Szabó Vilma kimént az erdőbe,
 Ráfeküdt a hársfa levelére,
 Égyet-kettőt kiáltottam néki,
 Kéj föl Vilma, mer meglát valaki.

Szabó Vilma nem vette tréfára,
 Beballag a közeli csárdába,
 Sirva mondja a csaplárosnénak,
 Tíz liter bort hozzon a Vilmának.

Még a bora felét mög sè itta,
Kilenc zsandár az ajtót benyitja,
Szabó Vilma tédd össze a kezöd,
Valld ki ezt a csekél büneidöt.

Szabó Vilma piros pántlikája
Mégakadt a kapu félfájában.
Sirva mondja a zsandár káplárnak,
Eressze el piros pántlikámat.

Szabó Vilmát hat zsandár kíséri,
Szeretője az ablakon nézi,
Né nézd babám gyászos életömet,
Mind téérted szenvedöm ezöket.

Szabó Vilma, fáj-è még a szived,
Bánod-è a három gyermeködet?
Hogynè fájna, talán még is hasad,
Most is azért zörgetöm a vasat.

Szabó Vilma tédd össze a kezöd,
Valld ki ezt a csekél büneidöt,
Valld ki ezt a csekél büneidöt,
Hová tötted három gyermeködet?

Kettöt tettem a Tisza fenekére,
Harmadikat jászos temetőbe.

Szena, Fekete József, 1889.

89.

Rigó Vera

Rigó Véra kimént a kiskertbe,
Léfeküdt a vadrózsafa tövébe,
Édesanyja kiáltotta néki,
Kéj föl Véra, mer meglát valaki.

Rigó Véra nem vette azt tréfára,
Elszaladt a közelebbi csárdába,

Parancsolja kocsmárosné lányának,
Égy liter bort hozzon a Vérának.

Még a Véra borát még sèm itta,
Kilenc zsandár az ajtót benyitotta.
Valld ki Véra, valld ki büneidet,
Há tétted a négy apró gyermekédet?

Égyet töttem a diófa tövébe,
Kettőt még a Tisza fenekére,
Negyediknek gyilkosa most vagyok,
Igy hát, urak, örökös rab vagyok.

Rigó Vérát kilenc zsandár kíséri,
Szeretője az ablakon nézi.
Né nézd babám gyászos életemet,
Mind téérted szenvedem én ezöket.

Rigó Véra rózsás atillája,
Mégakađt a vármégye kapujába,
Parancsolja a zsandárfőkáplárnak,
Akassza ki rózsás atillámat.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

Szabó Vilma

Szabó Vilmát nem az anyja szülte,
Zöld erdőben a vadrózsa termette.
Száradjon el a vadrózsa levele,
Aki ezt a Vilmát kitermette.

Szabó Vilma kimént az erdőbe,
Leborult a cserfa levelére,
Égyet-kettőt kurjantottam néki,
KéKj föl Vilma, mer megfog valaki.

Fölkelt Vilma, bemént a csárdába,
Tiz icce bort tétet az asztalára.

Tíz icce bort, tíz szál gyertyát gyűjtson,
Hogy a Vilma vigan mulathasson.

Míg a Vilma a borát még sém issza,
Már a zsandár az ajtót kocogtatja,
Szabó Vilma tédd össze a kezedet,
Hogy megölted kilenc gyermekedet.

Szabó Vilma, hová raktad őket?
Négyet tettem cidrusfa tövébe,
A többit még a gyászos temetőbe.

Szabó Vilma, fáj-e még a szived?
Hogyné fájna, talán még is hasad,
Még én élek, zörgetem a vasat.

Szóllősgyőrök, Váczi István, 1909.

Szabó Vilma

Vilma, Vilma lement a kiskertbe,
Lefeküdt a cidrusfa tövébe,
Egyet-kettőt kurjantottam néki,
Kelj fel Vilma, mert meglát valaki.

De a Vilma ezt tréfának vette,
Leszaladt a közeli csárdába.
Kocsmárosné, parancsolt anyjának,
Tíz liter bort hozzon a Vilmának.

De a Vilma borát meg nem itta,
Kilencedik az ajtót becsukta,
A tizedik elkiáltja magát,
Gyertek pajtás, fogjuk meg a Vilmát!

Vilma, Vilma, valld ki bűneidet,
Hová tetted négy szép gyermekedet?
Kettőt tettem Tisza fenekére,
Egyet meg a cidrusfa tövébe.

82

Negyediknek kibuggyant a vére,
Mikor a kést szúrtam a szivébe.
Vilma, Vilma nem fájt szived érte,
Igy megölni négy szép gyermekedet?

Akkor nem fájt, de most majd meghasad,
Kezem, lábam tördeli a vasat.
Vilma, Vilma piros pántlikája
Ott lobog a börtön ablakába.

Szántódsomos, Dömötör Lidia, 1948.

92

Szabó Vilma

Adjon Isten szép Szabóné, jó napot!
A leányát keressük mi, hol vagyon?
A leányom mosni ment a patakhoz,
Majd estére hazagyün a galambom.

Szép Szabóné, bontsd le most az ágyat,
Adjon szállást ma a fároát zsandárnak.
Adok szállást én a fároát zsandárnak,
Hadd pihenjen holnap délig az ágyon.

Szép Szabóné, mér véres a lepedő?
A leányom vére folyott oda le.
Megköszönjük a szállást, elmegyünk,
A leányát megkeressük, még bizon.

Szabó Vilma bújdosik az erdőbe,
Elfáradott, le is ült a fatörzsre.
Kilenc zsandár körül áll most mögötte,
Vilma, Vilma, mit keresel te itten?

Fároát vagyok, ide gyüttem pihenni,
A lelkemet még akarom nyugtatni.
Vilma, Vilma, atta kutya mindenit,
Hová tetted a te kisgyermekeidet?

33

Szabó Vilma a zsandárnak válaszolt,
Gyermekeim az anyámmal van otthol.
Vilma, Vilma, ne tagadd a nagy titkot,
Az ágyodon a lepedő véres volt.

Szabó Vilma nagyon megijedett most,
Hogy megtudta a zsandár a nagy titkot,
Egyet dobtam a Tiszának mélyébe,
Egyet meg a gyölcslepedőn megöltem.

Vilma, Vilma, nem fájt-e a té szived,
Hogy megölted a két kisgyermekedet?
Dehogy nem fáj, talán már még is reped,
Hogy megöltem a két kisgyermekemet.

Szabó Vilmát a zsandárok megkötik,
A faluban imígyen úgy kísérik.
A kapuba mindenki most úgy nézi,
Szabó Vilmát kilenc zsandár kíséri.

A szomszédok szaladnak Szabónéhoz,
Hogy a lányát kilenc zsandár most hajtja.
A Szabóné sirval kiált utánnok,
Hová hajtják egyetlen viholámot!

Édesanyám, ne sirasson engemet,
Kilenc zsandár megkötözött engemet.
Édesanyám árva szive meghasad,
Amig élek, szenvedem én a vasat.

A Szabóné virval megy a szobába,
A két kezét fejfele kapcsolja,
Jaj Istenem, vedd hozzád a lelkemet,
Elvitték az egyetlen gyermekemet.

Szabó Vilmát a zsandárok elvitték,
Betöltték az ilovai börtönbe.
Ilovai sötét börtön de kemény,
Igy jár, aki gyermekeit megölte.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

A cséplőgépbe esett leány

93.

Farkas Julcsa

Ezernyolcszáznegyvenkettedik évbe
 Mi történt a kisigali szűrűbe.
 Farkas Julcsa föl lépett az asztalra,
 Igynesen beleesett a Jobba.

Gépész uram, álljon meg a masina,
 Mentse meg az életemet, ha tudja.
 Még mentenám szép Juliskám, nem lehet,
 Mert a nagy dob összerombolt tégedet.

Kivették a Juliskát a nagy dobból,
 Igynesen vitték Bizse doktorhoz,
 Bizse doktor férefordult, azt mondta,
 Ennek csak a jó Isten az orvosa.

Nyiss ki anyám zöldre festett kapudat,
 Hadd vigyék be félig megholt lányodat.
 Piros vére úgy folyik, mint a patak,
 Szeretője szive érte meghasad.

Jerték lányok, öltözzünk fel fehérbe,
 Kisérjük ki Julcsát a temetőbe,
 Elül viszik a fekete lobogót,
 Hátul még a gyászleveles koporsót.

Igal, Farkas Józsefné, Szili Erzsébet, 1907.

94.

Farkas Julcsa

Ezernyolcszázötvenhat esztendőben
 Mi történt az igali szűrűskertben.
 Farkas Julcsa felállott az asztagra,
 Égynesen beleesett a dobba.

Mikor ezt a szeretője meglátta,
A két kezét a fejére felcsapta.
Jaj Istenem, ájjon még a masina,
Kit szerettem, beleesett a dobba.

Fogjátok és tegyétek a kocsira,
Vigyétek el Bartos doktor elejbe,
Bartos doktor félrefordul, azt mondja,
Ennek csak a jó Isten az orvosa.

Vigyétek és tegyétek a kocsira,
Vigyétek az édesanyja elejbe.
Kilenc galamb húzza a nagy harangot,
Most temetik az én kedves galambom.

Horvát Pista elmehetsz te a bálba,
Juliskádat nem látod még a táncba,
Hol vagy Isten, hol vagy Isten az égbe!
Mér tétted el Juliskámat a földbe?

Nagyberény, Kiss Ferencné, 1933.

95.

Farkas Julcsa

Ezernyolcszáznyolcvannyolcadik évbe
Mi történt a diósi szűrűskertbe.
Gépész uram, ájjon meg a masina,
Farkas Julcsa beleesett a dobba.

Farkas Julcsát kivették a nagy dobból,
Föltették a lapos, gyászos asztalra,
Piros vére, mint a patak úgy folyik,
A leányok könnyes szemmel mind nézik.

Mikor aztat édesanyja megtudta,
Hogy a lánya beleesett a dobba,
Jaj Istenem, vedd hozzád a lelkemet,
Nem láthatom egyetlen gyermekemet.

86

Farkas Julcsát föltették a gőzösre,
Elvitték a budapesti kórházba.
Édesanyja sirval kéri a főorvost,
Gyógyítsa meg egyetlenegy leányom.

Főorvos úr Farkas Julcsát vizsgálja,
Édesanyja a fojtósón siratja.
Főorvos úr beszóllítja, azt mondja,
Ennek már a jó Isten az orvosa.

Gyertek lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Farkas Julcsát vigyük a temetőbe,
Gyöngykoszorút tőgyünk föl a fejére,
Néfelejcskoszorút kössünk nekije.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

96.

Vörös Annus

A szenyéri szűrűskertbe mi történt,
Vörös Annus fellépett az asztalra,
Az asztalról beleesett a dobba,
Kiabált, hogy álljon még a masina.

Mire a gép szép csöndesen leállott,
Vörös Annus piros vére benn ázott.

Gyertek lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Vigyük el a főorvos úr elébe.
Főorvos úr félrefordul, azt mondja,
Hogy ennek a jó Isten az orvosa.

Gyertek lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Vigyük el az édesanyja elébe.
Nyisd ki anyám zöldre fésztett kapudat,
Halva hozzák egyetlenegy lányodat.

Kisszenyérbe megszólalt a kis harang,
Hűzza aztat három fehér vadgalamb,

87
Húznak azok oly gyönyörű verséket,
Veres Annus anyja szive megreped.

Szenyér, Gazda Jánosné, ~~Majer Katalin~~, 1943.

97

Farkas Julcsa

Ezernyolcszáznegyvennyolcadik évbe
Mi történt az igali kertészkertbe.
Farkas Julcsa füllépett az asztalra,
Nagy hirtelen beléesett a dobba.

De eztet a szeretője megtudta,
Fülkiáltott, álljon még a masina.
Fülkiáltott, állítsák még a gépet,
Mentsék még a szép leányéletemet.

Életédet megmenteni nem lehet,
Mer a gép most összeroncsót tégedet,
Piros vérem úgy folyik, mint a patak,
Édesanyám gyöngye szive meghasad.

Farkaséknál kigyulladt a mécsvilág,
Talán bizony Farkas Julcsát virrasztják.
Farkas Julcsát fültették a kocsira,
Elvitték a Jandor doktor udvarra.

Jandor doktor félrefordul, azt mondja,
Ennek már a jó Isten az orvosa.

Farkas Julcsa tulipános ládája,
Benne van a rózsaszínű szoknyája,
Édesanyja belenéz és azt mondja,
Azt hiszi, hogy él még az ő leánya.

Farkaséknál kigyullad a mécsvilág,
Talán bizony Farkas Julcsát virrasztják,
Jerték lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Téarózsát tüzzünk ki a mellünkre.

Tikos, Sifter Viktorné, 1909.

Gyilkosságot tárgyoló balladák

98.

Pápainé

Jaj, de széles, jaj, de hosszú ez az út,
Amelliken kilenc zsandár elindult,
Kilenc zsandár, kilenc fegyver a vállán,
Most lépték át Pápainé udvarát.

Adjon Isten Pápainé, jó estét!
Adjon Isten az uraknak szerencsét!
Pápainé ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szivét.

Pápainé leszaladt a pincébe,
Vörös bort hoz egy aranyos icébe.
Pápainé, nem kell nekünk a bora,
Még az éjjel vérét látja kiontva.

Pápainé kiszaladt a kiskertbe,
Fülsőhajtott a csillagos nagy égre,
Én Istenem, vedd hozzád a lélkemet,
Huncut betyár vészi el életemet.

Hallod pajtás, a faluba, mi történt,
Pápainé Marcsa lányát megölték,
Ugy folyt vére, mint egy fogoly madaré,
Pápainé Marcsa nevű lányáé.

Szenyér, Gál Istvánné, ~~Németh Mária~~, 1912.

99.

Szegény Szili

Jaj, de szélös, jaj, de szélös ez a nyárfás gyalogút,
Amellikén, amellikén kilenc zsandár elindult,
Amellikén kilenc zsandár elindult,
Szegény Szili, szegény Szili kocsmájába befordult.

Adjon Isten, adjon Isten, szép csárdásné jó estét!
Adjon Isten, adjon Isten, az uraknak szerencsét!
Né kívánjon szép csárdásné szerencsét,
Még az éjjel, még az éjjel nagy kés járja a szivét.

Rézi lányom, Rézi lányom, ergye le a pincébe,
Hozzál fél bort, hozzál fél bort az aranyos iccébe.
Nem köll nekem szép csárdásné a bora,
Csak köll nekem, csak köll nekem piros vére kioltva.

Rézi lányom, Rézi lányom kifutott az udvarra,
Egy sóhajjt fő, úsá sóhajjt fő a csillagos egekre,
Jaj Istenem, segítsd még az anyámat,
Légyen párja, légyen pártfogója három árvának!

Somogyvár, Pap Jánosné, 1901.

100

Szép csárdásné

Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út,
Amelyiken kilenc betyár elindult,
Amelyiken kilenc betyár elindult,
Szép csárdásné udvarába befordult.

Adjon Isten, szép csárdásné, jó estét!
Adjon Isten az uraknak szerencsét!
Né kívánjon az uraknak szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja be szivét.

Rézi lányom szaladj le a pincébe,
Hozzál fél bort az aranyos icébe,
Nem kell nekem szép csárdásné a bora,
Csak köll nekem piros vére kiontva.

Szép csárdásné kiszaladt az udvarra,
A két kezét a fejére kapcsolta,
Jaj, Istenem, hogy kell nekem meghalni,
Kilenc árvát, hogy kell nekem itt hagyni.

Most sáncolják a szentpáli temetőt,
Szép csárdásné fekszik benne legelső,
Szép csárdásné az ő hidves párjával,
Még avval a Rézi nevű lányával.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

101.

Szép Zomberné

Adjon Isten szép Zomberné jó estét!
Adjon Isten az uraknak szerencsét!
Szép Zomberné né kívánjon szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szivét.

Szép Zomberné kísétál a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos egekre,
Én Istenem védj hozzád a lélkémet,
Még az éjjel nagy kés járja szivemet.

Hersfeld Samu a rablók vezére,
Szép Zombernét azért tette fére,
Mer a pandúrokkal összejámszott,
Fogására kilenc pandúrt állított.

Édes lányom ereggy ki strázsára,
Jelezd, hogyha jön a pandúr hada,
Édesanyám itt jönnek nem messze,
Én nem állok ki strázsára, lesbe.

Hersfeld Samu kést ragad kezébe,
Szép Zomberné szivét széellelvéste,
Lánya pedig megmenekült vala,
A kéménybe talált oltalomra.

Nemesdéd, Tislér Katalin, 1900.

102.

Szép Zomberné

Jaj de szélés, jaj de hosszú ez az út,
Ameltyiken kilenc betyár elindult,
Kilenc betyár kilenc felé lovagolt,
Szép Zomberné udvarába befordult.

Szép Zomberné, adjon Isten jó estét!
Adjon isten az uraknak szerencsét!
Nem kell nekünk sem szerencse, sem lánya,
Csak a pénzét tégye ki az asztalra.

Marcsa lányom, eredj ki a pincébe,
Hozzál fel bort az aranyos icébe,
Nem kell nekünk szép Zomberné jó bora,
Csak a pénzét tégye ki az asztalra.

Marcsa lányom, eredj le a városba,
Csináltassál koporsót a számomra,
Aranyzöggel veresd rá a nevemet,
Kilenc betyár vette el életemet.

Szép Zomberné kiszaladt a kiskertbe,
Feltekintett a csillagos nagy égre,
Csillagos ég védj hozzád a lelkemet,
Még az éjjel föld issza a véretem.

Körül nyárfás a zalai temető,
Szép Zomberné fekszik benne legelől,
Elől fekszik, utána a családja,
Szép Zomberné tizennyolc éves lánya.

Siófok/Sümegeprága/, Horváthné, Fekete Erzsébet, 1940.

103.

Pápainé

Jaj de szélés, jaj de hosszú ez az út,
Ameltyiken kilenc betyár elindult,
Kilenc betyár, kilenc felé elindult,
Pápainé udvarába befordult.

Adjon Isten Pápainé jó estét!
 Adjon Isten maguknak is szerencsét!
 Pápainé ne kívánjon szerencsét,
 Még az éjjel szívébe szürom a kést.

Mikor eztet Pápainé hallotta,
 A két kezét a fejére kapcsolta,
 Jaj Istenem, hogyan lehet meghalni,
 Hogyan lehet három árvát itt hagyni.

Éjfél után egyet ütött az óra,
 Haza jött a Pápainé kocsisa,
 Jaj Istenem, hogyan áll itt a dolog,
 Hogy én mindent tárva-nyitva találok.

Először is bemént a kis szobába,
 Ott találta Pápainét ágyába,
 Keze, lába sárga láncsal megkötve,
 A zsebéből az aranyak kiszedve.

Torvaj, Kozár József, 1898.

XX.

Szeretőért anyagyilkos

104.

Barna Jani

Barna Janit arra kérte babája,
 Édesanyját tegye el másvilágra,
 Barna Jani kivitte az erdőbe,
 Éles kést szűrt édesanyja szívébe.

Vérös lett a Barna Jani ruhája,
 Nincs jó anyja, aki mosson rája,
 Gyere babám, mosd ki ingem fehérre,
 Holnap megyek csöndbáztos úr elébe.

Csöndbiztos úr, adjon Isten jó napot!
Adjon Isten Barna Jani, mi bajod?
Csöndbiztos úr, szívem Őli a bánat,
Egy kislányér megöltem az anyámat.

Kár volt eztet Barna Jani megtenni,
Jó anyádat egy kislányér megölni,
Csöndbiztos úr, el kellett cselekednem,
A babámat nem engedte szeretnem.

Az út szélén most faragják azt a fát,
Amire majd Barna Janit akasztják,
Pújjja a szél fekete göndör haját,
Nem öleli Barna Jani babáját.

Torvaj, Kottán Józsefné, ~~Horváth~~ Ágota, 1903.

XXI.
Öngyilkosság
105.

Lázár csöndér

Ezernyolcszáznyolcvannolcadik évbe
Mi történt a zalacsányi községbe?
Lázár csöndér fegyvert fogott kezébe,
Igyenésen kísétált a kiskertbe.

Letette ű melleje a sapkáját,
Abba tette zsebkését és óráját,
Abba tette zsebkését és óráját,
Aztán szívének szégezte a puskáját.

Az Alföldről meggyüttek a nagyúrak,
Lázár csöndért azon nyom felbonculták.
Piros vére folik, mint a gyöngy-patak,
Édesanyja gyöngye szive möghasad.

Kivirágzott a zalacsányi laktanya,
Lázár csöndért kitették az udvarra,
Koporsója barnára van kifösdve,
Csöndérbarátjai sirva állnak mellette.

94
Kivirágzott a zalacsányi temető,
Abba tették Lázár csendért legelől,
A sírhalmán dupla székfű nyilldogál,
Feje fölött a jó anyja sírdogál.

Édesanyja kimént a temetőbe,
Néfelejcs-koszorút vitt a kezébe,
Nem találta a jó fia sírhalmát,
Hová tégye néfelejcs-koszorúját.

Horvátkút, Térdig Ilona, 1890.

XXII.
Véltlen fia gyilkos
106.
Lechner Imre

Hallottátok, Nemesbükön a hire,
Lechner Imre kisebb fiát lelötte.
Rozsdás pisztolyát akarta fényesíteni,
Nem akart a fia gyilkosa lenni.

Édesanyja véréből félnevelte,
Locsolgatja, csókolgatja, ébreszti,
Nem mosolyog, nem szól édesanyja szavára,
Halántékát élös gojzó átjárta.

Jön a péntek, jön a szombat, vasárnap,
Söpörnek a nemesbüki leányok,
Söpörjétek lányok el a házunk elejét,
Vigyétek el szívem fájó keservét.

Testvéreim gyászfekete ruhában,
Jó szüleim állnak szépen sorában.
Testvéreim, jó szüleim, Isten veletek,
Már én többé nem játszom tiköztetek.

Nemesbüki temetőbe új sír van,
A végében koszorúzott kérészt van,
Édesapám, édesanyám olvassátok el,
Gondviselést sose felejtsetek el.

Siófok, /Nemesbük/, Nagy Istvánné, 1930.

Kapel Kálmán

Kapel Kálmán háza előtt foly a viz,
Né menj arra Kapel Kálmán, mer elvisz,
Elviszi a véresnyelű baltádat,
Amivel a Virág Pistát levágtad.

Hol jártál té akasztófára való,
Hogy nem ivott sém az ökör, sém a ló?
Édesanyám, csak most hagyjon békében,
Jön a zsandár, megköti a kezemet.

Gyöngyös Bözsi fölöltözött fehérbe,
Ugy állott a magyar gőzös elejbe,
Magyar gőzös fölvette és elvitte,
A patikáros elejébe letette.

Patikáros doktor uram gyűjjön ki,
Három pakli pirosítót hozzon ki,
Mer a szeretőm agyon vagyon gyilkolva,
A piros arcom el van haloványulva.

Szóllósgyörök, Váczi István, 1909.

Szücs Gyula

Este van, este van,
Hatra jár az óra,
A szegény Szücs Gyulát
Hijják a kocsmába.

Jer Gyula, jer Gyula,
Majd elbánunk veled,
Röggelre a lélek
Majdkiszáll belőled.

Jöjjön már ki Szücsné,
Még halt már a fia.

46
A Szücsné elájult
Nagy szívfájdalmába.

Né sirjál jó anyám,
Ennek így köll lenni,
Minden jó családban
Köll egy rossznak lenni.

A ladi temető
Virágos kapuja,
A szegény Szücs Gyula
Ott fekszik alatta.

Fekszik már, nyugszik már,
A csendes temetőbe,
Tizénhárom betyár
Szenved már a börtönbe.

Lad, Szép Józsefné, 1906.

XXIV.

Börtön énekek

109

Felmentem én Budapestre

Felmentem én Budapestre,
Elmentem a törvényszékre,
Elítéltek három évre,
Szabadulnék, de nem lehet.

Irtam én a jó anyámnak,
Küldjön csomagot lányának,
Még is jött a tiszta ruha,
Sirathatsz már édesanyám.

Sirathatsz már jajszóval is,
Egy lányod volt, az is rabló.

Erdő, erdő, sűrű erdő,
Közepébe jász⁺temető,

Tetejébe halálmadár,
Egyik sirról másikra száll.

Igal, Tardi Ferencné,
~~Puber-Anna~~, 1902.

Jaj, de magasak a falak

Jaj, de magasak a falak,
Jaj, de nehéz egy rabélet.
Mér is tudtalak szeretni,
Barna fiú tégedet?

Volna tollam, volna tintám,
Volna egy kis papirom,
Mind leírnám azokat,
Mit mondani fájdalom.

Este van már, késő este,
Minden fegyőr alszik már,
Csak egy rab nem alszik soha,
Kire nehéz fabság vár.

Ha félvisznek Budapestre,
A királyi törvényszékre,
Ott látok sok urat ülni,
Engöm fognak elítélni.

Elítéltek három évre,
A nevelőintézetre.
Irok haza jó anyámnak,
Küldjön ruhát rablányának.

Még is jött a tiszta ruha,
Sirathatsz már édesanya,
Sirathatsz már édesanyám,
Egy lányod volt, rab lett az is.

Anyám, anyám, édesanyám!
Jöjj el, nézd meg az én cellám,
Tiszta vas az én nyoszolyám,
Itt halok még édesanyám.

Ha még találnék itt halni,
Ki fog engem megsírítani?
Maj megsírat a jó anyám,
Aki gondot viselt reám.

Erdő, erdő, de magos vagy,
Édesanyám, de messze vagy.
Én az erdőt kivágatnám,
Csak az anyám megláthatnám.

Pogányszentpéter, Keszler
Pálné, 1920.

111.

Bolthajtásos az én tanyám

Bolthajtásos az én tanyám,
Még a fényes hold sè süt rám,
Hát az a szép napsugara,
Hogy sütné hervadt arcomra.

Zireg-zörög a vasajtó,
Talán jön a börtönhajdú,
Körülnézi sok szép rabját,
Nem-è törték föl a téglát.

Nem is szédtek föl a téglát,
Nem is talált sèmmi hibát,
Kezébe fogta a lámpát,
Nem is mondott jó éjszakát.

Zireg-zörög a vasajtó,
Megint jön a börtönhajdú,
Reám kiált komoly szókkal,
Készülj betyár indulóra.

Mikor a törvénhöz értem,
Jaj, de nagyon megijedtem,
Láttam a sok urat írni,
Reám nézett valamennyi!

Felolvasták a hat évet,
Szabadulnék, de nem lehet,
Irtam haza, édesanyám,
Fehér ruhát hozzon reám.

Irtam haza, édesanyám,
Fehér ruhát hozzon reám,
Mer nem tudom, mely órába
Visznek Márianosztrára.

Hozott is rám fehér ruhát,
Sirt, zokogva borult reám,
Sirhatsz anyám felhangon is,
Egy lányod volt, rab lett az is.
Kassok, Tánczos Ferencné, 1903.

112.

Szombathelyi menhely

Szombathelyi menhely
Körül van falazva,
De sok édesanya
Sirva jár alatta.

Repülj madár, repülj,
Kórházon keresztül,
Repülj el anyámhoz,
Maga van egyedül.

Hogyha kérdi tőled,
Mondd, hogy beteg vagyok,
A szombathelyi kórház
Vaságyán hervadok.

Testvérek, rokonok,
De hűtlenek vagytok,
A betegágyamon
Meg sè látogattok.

Még fogok gyógyulni,
Nem fogok meghalni,
Testvéri jóságtok
Fogom meghálálni.

Hazamenetelem
Csak akkor várjátok,
Majdha egy szem búza
Száz keresztét terem.

De az soha nem lesz,
Hogy annyit teremjen,
Igy hát ne várjátok
Hazajöveletem.

Szöcsény, /Zalaapáti/
Gécseg Józsefné, 1918.

XXV.

~~BETYÁRBALLADÁK és DALOK~~

Betyárballadák és dalok

113.

Betyárgyerek

Betyárgyerek az erdőbe,
Elbűjdosik szegénységre.
Elgondolja ő magába,
Hol is legyen éjszakára.

Éjfél előtt tizenegykor,
Rátalál egy kis gunyhóra,
Bekiált ott melegibe,
Van-e idehaza gazda?

Nincsen idehaza gazda,
Kerüj betyár az ajtóra,
Nem kerülök az ajtóra,
Nem keltől föl éjjéltájra.

Fölkeltelek éjjéltájra,
Feküdj betyár az ágyamba.
Éjfél előtt tizenegykor
Kopogtatnak az ablakon.

Zsandár urak mit akarnak,
Talán vasalni akarnak?
Nem akarunk mi vasalni,
Kis pej lovat jöttünk venni.

Kis pej lovam nem eladó,
Nem is zsandár alá való,
Mert ha azon zsandár ülne,
Még a madár is rab lenne.

Hortobágnak széles medre,
Kicsi lovam ne félj tőle,
Hortobágnak szép határa,
Berugtatunk éjjéltájra.

Hortobágnak szép határa,
A vizsgáló sétál rajta,
Hortobági szép leányok
Szórják réám a virágot.

Szórjátok csak a virágot,
Közületek én választok.
Hortobági bíró uram,
Marcsa lányát én akarom.

Nem baj betyár, ha akarod,
Legyen a te hidvés párod.

Siófok, Nagy János, 1891.

Kormos Pista

Kormos Pistát Simongáton elfogták,
 Mindjárt az urak elejbe hajtották,
 Mind együtt volt viceispán, alispán,
 Kérdik tőle, hány lovat loptál István?

Loptam vóna ötöt, hatot, hetet is,
 Mégső jutott az uraknak csak egy is,
 Loptam vóna ötvent, hatvan, hetvent is,
 Jutott vóna az uraknak csak egy is.

Kérem alázatosan az urakat,
 Engedjék el ezt a csékél bajomat,
 Hajtok ollen daruszörü paripát,
 Kivel fölszántom az urak udvarát.

Karád, Kreka Magda, 1889.

Angyal Bandi

Angyal Bandi kaszárnyában,
 Búcsút mondott a császárnak,
 Eldobta a bakaruhát,
 Felvette a betyárgatyát.

Sűrű nagy erdőbe jártam,
 Tizenhárom zsandárt láttam,
 Minden bokrot megvizsgáltak,
 Betyárt sehol nem találtak.

Egy kicsi csárdába mentem,
 A kálhasarokba ültem,
 Ott is megtalált a zsandár,
 A kurtavasat verte rám.

Angyal Bandi Illavában,
 Szomorkodik a fegyházban,

Ott várja a bíró szavát,
Kimondja rá a bitófát.

Angyal Bandit felakasztják,
Mert megtagadta a császárt,
Eldobná a betyárgatyát,
Felvenné a bakaruhát.

Felvenné a bakaruhát,
Eldobná a betyárgatyát.

Nagyberki, Gelencsér Sándor, 1894.

116.

Sobri Jóska

Sobri Jóska rézsarkantyús csizmája
Szépén szól a lengyeltóti csárdába.
Szivem rózsám, sej haj, rózsafoki tulipán,
El kell válnunk édés kedves violám.

Sobri Jóska éppen akkor vacsorált,
Az ajtóban kilenc zsandár álldogált,
Ezüst kanál, sej haj, arany pohár ragyogott,
Sobri Jóska az ablakon mégugrott.

Kaposvár, Josek Gyuláné, 1900.

117.

Esabri pajtás

Azt susogják, szánjatok még,
Borom árát adjátok még,
Borom árát megadjátok,
Máskor is lesz gondom rátok.

Három úri nem nagy fóka,
Három juhász hajtogatja,
Mind a három selémsubás,
Nem is pásztor, ki nem szajhás.

102
Árok, árok, de mély árok,
Hat fekete lovon járok,
Hat fekete lovam csinos,
Magam vagyok barna, piros.

Ejnye, ejnye, Zsubri pajtás,
Hogyan teszik a vándorlás?
Nékem bizony nem jól teszik,
Kisangyalom halval fekszik.

Édesanyám mondta nekém,
Minek a szerető nekém,
De én arra nem hajultam,
Barna szeretőt tartottam.

Bálványosi kertkapunál,
Zsandárkáplár elejbém áll,
Azt kérdezi honnan jöttem,
Hol az utazólevelem?

Zsandárkáplár addig várjon,
Míg a lájblim kigombulom,
A lájblimet kigombultam,
Pisztolyomat előlkaptam.

Egyet mindjárt fejbélüttem,
Itt az utazólevelem.
Másik mondja, ez a Sobri,
Fél kell eztet akasztani.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

118

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar apadni,
Az a hírs Bogár Imre
Átul akar menni.

Átul akar menni,
Csikót akar lopni,
Kecskeméti nagy vásáron
Pénzt akar csinálni.

Kocsmárosné, halja,
Van-è vacsorája?
Van vacsorám, paprikáshús,
A vendég számára.

Kocsmárosné, halja,
Száz icce bort anna,
Mégkinálnám a vármögyét,
Nem iszik belüle.

Huncfut a vármögye,
Nem iszik belüle,
Mert a szegény Bogár Imre
Most van a kezébe.

Láncot a zshiványra,
Kezére, lábára,
Duli Marcsa a babája
Már hiába várja.

Nézz ki Marcsa, nézz ki,
Ablakod fürhangján,
Most kísérik Bogár Imrét
Aranyszín paripán.

Arany a zablája,
Ezüst a kantárja,
Az a hírs Bogár Imre
Annak a gazdája.

Harangoznak délre,
Féltizenkettőre,
Hóhér mondja, Bogár Imre,
Álljon fél a székre.

Fölállott a székre,
Föltekint az égre,
Jaj, Istenem, sok rablásim
Most jutnak eszembe.

Kiapadt a Tisza,
Csak a sara maradt,
Még halt szegény Bogár Imre,
Csak a hire maradt.

Lászlómajor Dömötörfi József, 1897.

119.

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar tisztulni,
Az a híres Bogár Imre
Át akar rajt menni.

Át akar rajt menni,
Lovat akar lopni,
Debreceni nagyvásáron
Pénzt akar csinálni.

Pénzt akar csinálni,
Még akar nőszülni,
Azt a híres Duri Marcsát
El akarja venni.

Nézz ki babám, nézz ki,
Füthengos ablakon,
Most kísérik Bogár Imrét
Daruszörű lovon.

Arany a kantárja,
Ezüst a zablája.
Duri Marcsa szép kedvesse
De hiába várja.

Kocsmárosné hallja,
Van-e vacsorája?
Van vacsorám, jó paprikás
Vendégek számára.

Kocsmárosné, hallja,
Tíz liter bort hozzon,
Megkinálom a vármegyét,
Hogy reám ne valljon.

Huncfut a vármegye,
Nem iszik belüle.
Hóhér mondja, Bogár Imre,
Ájjon föl a székre.

Fölállott a székre,
Föltekint az égre,
Jaj, Istenem sok rablásim
Most jutnak öszömbe.

Kiapadt a Tisza,
Csak a sara látszik,
Még halt szegény Bogár Imre,
Csak a hire hallik.

Pogányszentpéter Nádasi Im-
réné, 1921.

120.

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar tisztulni,
Az a híres Bogár Imre
Átal akar menni.

Átal akar menni,
Lovat akar lopni,
Az aradi nagyvásárba
El akarja adni.

El akarja adni,
Pénzt akar csinálni,
Azt a híres Duri Marcsát
El akarja venni.

Pénzt akar csinálni,
Bülsöt akar venni,
A csongrádi nagy kocsmába
Jót akar mulatni.

Kocsmárosné hajja,
Van-e vacsorája?
Még akarom a vármegyét
Hívni vacsorára.

Huncut a vármegye,
Nem eszik belölle,
Az a híres Bogár Imre
Most van a kezébe.

Láncot a zsványra,
Kezére, lábára,
Duri Marcsa a babáját
Mindhiába várja.

Nézz ki Marcsa, nézz ki
Ablakod fürhangján,
Most kísérik Bogár Imrét
Arany pej paripán.

Arany a kantára,
Ezüst a zablája,
Az a hirés Bogár Imre
Annak a gazdája.

Harangoznak délre,
Fél tizenkettőre,
Most kísérik Bogár Imrét
A vesztőhejére.

Kiszáradt a Tisza,
Csak a partja maradt,
Még halt szegény Bogár Imre,
Csak a hire maradt.

Tihany/Kapoly/Pintér Pálni, 1911.

121.

Bogár Imre

A szegedi csárda előtt
Lovasbetyár nyargal,
Mégbámulják az emberek,
Mijén szép lovat hajt.

Sárga a kantárja,
Ezüst a zablája,
A jobb kezébe forgatja
A fényes baltáját.

Nézz ki Marcsa, nézz ki,
Ablakod fürhangján,
Most kísérik Bogár Imrét
Szürke pej paripán.

Lovat akar lopni,
Pénzt akart csinálni,
A kesztheji nagyvásárba
El is tudták fogni.

El is tudták fogni,
Börtönbe záratni,
Hét vármégye pandurjának
Nem köll tőle félni.
A bakonyi nagy erdőbe
Ném fog nyargalászni.

Somogyvár Pap jános, 1903.

122.

Patkó

Hirös betyár vagyok,
Patkó az én nevem.
Tizénhéd vármögye
Kerestet engémet.

Hégyöket, völgyeket
Mind összejárkálják,
De a hirös Patkót
Séhol sé találják.

Bözsikém, angyalom,
Új föl a lovamra,
Ugy vigyázok téréád,
Mind saját magamra.

Dunát átusztatom,
Tiszát átugratom,
Zsandárok kezébe
Magam mégsém adom.

Szena Fekete József, 1886.

105
Patkó Pista.
Patkó Pista a csárdába most mulat,
Szeretője az ablakon kopogtat,
Szép kedvesem csak mégégszer gyere ki,
Ölelésre vár a karom ideki.

Ezernyolcszáztizenkettőben
Patkó Pista kisétált az erdőbe,
Körülnézte ezt a széles világot,
Hogyan mulatnak a híres betyárok.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

Patkó Bandi.
Patkó Bandi paripája
Berobogott a tanyára,
Pijárista pap udvarába.

Miúcsinász te öreg csuhás,
Miúcsinász a nagy éjszakán?
Ébren vagyok, nem aluszok,
Éjjel-nappal imádkozok.

Öreg csuhás, hol a pénzed?
Ha az életödet félted.
Sublombba van a pénzem,
Mer az életömet féltöm.

Legalsóba arany huszas,
Vidd el Patkó, osztán mulass,
Középsőbe arany százás,
Elvihetőd mind a százat.

Legfölsőbe aranbankó,
Egyél, igyál, szegény Patkó.
Legfölsőbe aranbankó,
Igyál, mulass, szegény Patkó.

Aluhacc má öreg csuhás,
Adjon Isten jó éjcekát.

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

Rózsa Sándor

Bakonba van Rózsa Sándor tanyája,
Ott lakik a Rózsa Sándor babája.

Máma este édes rózsám elmegyünk,
Máma éjjel lovat lopni elmegyünk,
Ellopjuk a Szendre báró hat lovát,
Szép kedvesem, térad költöm az árát.

Ellopták a Szendre báró hat lovát,
A zsandárok Rózsa Sándort elfogták,
Rózsa Sándort, jaj, de még is kötözték,
Ilovai nagy börtönbe kísérték.

Rózsa Sándort, jaj, de még is vasalták,
Ilovai nagy börtönbe behajtják.

A bakonyi sűrű erdő nagy alján
Ibolyát szed egy gyönyörű barna lány,
Szomorúan szedi a szép ibolyát,
Keresi a Rózsa Sándor babáját.

Rózsa Sándor éjjel-nappal kereslek,
Mer igazán csak tégedet szeretlek.

Nyitva van a szép barna lány ablaka,
Kis papogány most kiröpült rajta,
Kis papogány keresi a gazdáját,
Fölröpül a magos börtön ablakán.

/Kis papogány, kis papogány,
Keres-é a szép barna lány?
Mindig sirgt, mindig keres,
Égyedül csak téged szeret.

De szeretnék hazamenni,
Kedves rózsám nálad lenni,
Az öledbe elaludni,
Nyoszolyádban megpihenni.

Kis papogány, kis papogány,
Szállj be a bétjár ablakán,
Mondd meg nekik, de hűtlenek vagytok,
Nehéz rabságból ki nem szabadítottok.

Mondd még nekik, hogy rab vagyok,
Jaj de nagyon beteg vagyok,
Ilovai börtönbe hervadok.

Kis papogány, kis papogány,
Szállj be galambom ablakán,
Mondd még neki kedves kisangyalom,
Ne várj többet haza,
Ilovai börtönbe itt leszek meghalva./

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

126.

Rózsa Sándor

Rózsa Sándor nem űri nemből való,
Nem köll néki sejtém paplanytakaró,
Nem köll néki felesége párnája,
Beéri a tizenhat szél gatyája.

Bétjár vagyok, bétjárnak is maradok,
Vármegyétől én pardomot nem kapok,
Köll is nekem dupla puska, meg egy ló,
Bétjárgyerek alá pedig az való.

Most jöttem a tótszentpáli vásárról,
Még ismernek lovam kopogásáról,
Lovam lába mind összetöredezett,
Énérettem egy asszony epedezett.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Rózsa Sándor

Savanyó Jóska

Engem hínak Savanyó Jóskának,
Szembe állok tizenkét zsandárral,
Gyűn a zsandár, de nem félek tőle,
Hadd gyűjjön, majd leszámolok véle.

Savanyó Jóska ugrat az erdőbe,
A zsandárok szembe állnak véle,
Árj meg Jóska, mindjárt agyonlőlek,
Mit keresél ebbe az erdőbe?

Zsandár urak, ugyan mit akartok?
Merre járok, nyomoztok utánam.
Szürke csikóm néktek úgysém adom,
Szürke csikó nem zsandárnak való.

Tihany, /Kapoly/ Pintér Pálné, 1911.

Nád Jancsi

Jön hat pandúr nagy sietve,
Dupla töltött fegyveréssel,
Elállták az ablakokat,
Készülj Jancsi halálodra.

De a Jancsi csak azt mondta,
Ereszd le a firhangokat,
De a pandur azt feleli,
Késő van már szegény Jancsi.

A Nád Jancsi pírca vére
Szerteszét folyik a földre,
A keszthezyi temetőbe
Nyugszik a fekete földbe.

Tihany, /Kapoly/ Pintér Pálné, 1911.

129.

Nád Jancsi

A Nád Jancsi Fenékbe van,
Panduroknak izenve van,
Hogy jöjjenek hamarjába,
A Nád Jancsi a csárdában.

Jön hat pandur nagy siedv̄e,
Dupla töltött fegyverékkal,
Oda állnak az ablakba,
Készüj Jancsi halálodra.

Mire Jancsi észrevette,
Gojó szivét sértégette,
A Nád Jancsi pirozsvére
Elfojt Fenékben a földre.

Szentliklósi temetőbe
Nyugszik a fekete földbe.
Ferus Ferkó jó barátja
Hideg tetemét s̄ látta.

Főnyed Takács József,
/Püspök/, 1916.

130.

Nád Jancsi

A Nád Jancsi Fenékben van,
Hat pandurnak izenve van,
Csak jöjjenek hamarjába,
A Nád Jancsi halálára.

Jancsi mondja a kellernek,
Ereszd le a firhangokat,
Mire Jancsi kifeleli,
Goló szivét sértégeti.

A kesztheli temetőben
A Nád Jancsi nyugszik benne,
Három kislán kerengeti,
Kel föl, kel föl té Nád Jancsi.

Arra ment az édesanyja,
Melliteké a Nád Csana?
Mind a három azt feleli,
Zenyimé volt a Nád Jancsi.

Horvátkut Térdig Ilona, 1890.

131.

Nád Jancsi

A Nád Jancsi Fenékben van,
Panduroknak izenve van,
Hogy jöjjenek hamarjába,
A Nád Jancsi a csárdába.

Jön a pandur nagy siedvel,
Dupla töltött fegyverékkal,
Oda állnak az ablakra,
Készüj Jancsi halálodra.

Elkeritette mindenit,
Kezébe fogta fegyverit,
Mire magát észrevette,
Szivét gojó sértégette.

A Nád Jancsi pirozsvére
Fenekpusztán fojt a földre,
A kesztheji temetőbe
Nyugszik a fekete földbe.

Varjaskér Hosszu Lázár, 1898.

132.

Nádi Jancsi

Nádi Jancsi Fenékbe van,
Pandúroknak izenve van,
Jön a pandúr nagy sieávé,
Dupla töltött fegyverekkel.

Nádi Jancsi mit gondultál,
Mikor Fenékbe indultál?
Gazdag Ferkót megköttetted,
Magadat agyonlövettetted.

Nádi Jancsi firos vére
Fenékbe hullt le a földre,
Kálmán Treszka szeretője
Fehér tányérba fölvetted.

Nádi Jancsi gyöngge teste,
El van zárva sötét helyre,
Szentmiklósi temetőbe
Nyugszik cédrusfa tövébe.

Vörs, Gáspár Mihály, 1898.

133.

Juhász András

Sárbogárdon juhász voltam,
De egy kicsit elaludtam,
A birkáim elszéledtek,
Lucernába beleméntek.

Hat közülük felpuffadt,
Énrajtam mindjárt kiadtak,
Olyan levelet is adtak,
Séhun bé nem fogadhattak.

Mindjárt betyár mégse lettem,
Csak disznókkal kereskedtem.

Osztopányi vörös biró
Az akasztófára való!

Az állta nekém utamat,
Elvette a disznaimat,
Disznaimat is elvette,
Kaposvárra jelentette.

Mindjárt jöttek a pandúrok,
Feketedtek, mint a sasok,
Én is néztem még messziről,
A fiadi erdőszélről.

-Mos lett Juhász András betyár.-

No, legények, itt vagyunk már most hatan,
Fölmegyünk hát ilyen-ilyen Topányba,
Fölmegyünk hát ilyen-ilyen Topányba,
Osztopányi birónak a házába.

Kutya biró adjon Isten, jó estét!
Adjon Isten, Andris fiam, szerencsét!
Nem tom bizon, szerencse-è, vagy halál,
Aki téged ágyad előtt megtalál.

Kutya biró térdepülj le a földre,
Gyermekektől búcsúzz el hát örökre.

Ugrik Ferkó belelűtt a mellibe,
Juhász András egyszerre a szivébe.
No, most kutya, tegyenek le a földbe,
Né állj többé szegénylegény elejbe.

Nagyberény, Szántó Ferenc, 1918.

Juhász András

Köszönhetem bajaimat
A bogáti tisztartónak.
Mikor nála juhász voltam,
Nyájam mellett elaludtam.

A nyájaim elszéledtek,
A lucernásba elméntek,
Harminchárom fölfújódott,
A tisztartó elbocsátott.

Levelet is olyant adott,
Sénki el nem fogadhatta.
Akkor betyár mégsém lettem,
Csak disznókkal kereskedtem.

Háromszor szerencsés voltam,
Negyedikre rajt vésztettem.
Osztopányi vörös bíró,
Az akasztófára való.

Az állta nékem utamat,
Elvette a disznaimat.
Szört töttem én hat pajtásra,
Akkor möntem gyilkulásra.

Akkor möntem gyilkulásra,
Igyenészen Osztopánba.

Adjon Isten, vörös bíró, jó estét!
Adjon Isten, András fiam, szeröncsét!
Vörös bíró, vagy szeröncse, vagy halál,
Vagy tégedet pisztol-goló eltalál.

A Küáli egyet lütt a mellébe,
Juhász András kettőt még a fejébe.
Juhász András felült mindjárt lóhátra,
Elvágtatott a vármegyeházához!

Adjon Isten szolgabíró, jó estét!
Adjon Isten, András fiam, mi bajod?
Szolgabíró igen nagy az én vétkem,
Osztopányi bírót agyonlüttem.

Somogyvámos, Szalai György, 1906.

135.

Juhász András

Köszönhetem bajaimat
A bogáti tisztartónak,
Mikor nála juhász voltam,
Nyájam mellett elaludtam.

És mire én felébredtem,
A juhaim elszéledtek,
A fenyerbe beleméntek,
Közülük sok fölújódott.

Az intéző rajtam kiadott,
Ojan levelet is adott,
Kivel föl nem fogadhattak.

És azután betyár lettem,
És disznókkal kereskedtem,
Az osztopányi vörös bíró,
Az akasztófára való.

Az állta nékem utamat,
Elvette a disznaimat,
A disznaimat elvette,
Magam börtönbe vettette.

Somogyvár, Pap János, 1903.

Juhász András

Elszegődtem én Bogátra juhásznak,
Jó legelője van ott a birkának,
Hogy egy kicsit elaludtam,
A juhaim megszáleledtek.

A juhaim megszáleledtek,
Lucernába beleméntek,
Harminchét darab fölpuffadt,
A tiszttartó rajtam kiadott.

Levelet is olyant adott,
Kivel föl nem fogadtatom.
Azért betyár mégsem lettem,
Csak disznókkal kereskedtem.

Az osztopányi vörös biró,
Az akasztófára való,
Az elállta az utamat,
Elvette a disznaimat.

Azért betyár mégsem lettem,
Még pajtásra szert nem tettem,
Szert tettem egy jó pajtásra,
Patkó Pista barátomra.

Elindultunk aláfelé,
Az osztopányi biró felé.

Adjon Isten, osztopányi vörös biró,
Kutya biró, jó estét!
Térbetördöl le az ágyad elejbe,
Búcsúzz el a családodtól örökre.

Juhász András egyet lőtt a fejébe,
Patkó Pista kettőt még a szivébe.
Nesse kutya, ez küll nekéd régóta,
Nem állsz többet Juhász András útjába.
Szöllősgyőrök, Váczi István, 1909.

Mikor juhászbojtár voltam,
Nyájam mellett elaludtam,
Tizenhárom fölpuffadt,
Rajtam a kasznár kiadott.

Betyár még akkor sem lettem,
Csak disznókkal kereskedtem,
Az osztopányi vörös biró,
Az akasztófára való.

Az állta nékem utamat,
Elvette a disznaimat,
Betyár én csak akkor lettem,
Mikor pajtásra szert tettem.

Osztopányi vörös biró, jó estét!
Búcsúzz el a családodtól örökre,
Vörös biró boruljál le a földre,
Búcsúzz el a családodtól örökre.

A fegyverem szegezem a mellének,
Osztopányi vörös biró vége az életednek.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

BT

Duruzsin Ferkó

A Duruzsin tizenhat szél gatyája,
Mégakadt a csipkebokor ágába,
Csipkebokor ereszd el a gatyámat,
Ném születtem én az akasztófára.

A perdóci kukorica de sárga,
A Duruzsint ott fogták még bűjába,
Mit bűjába-bánatába mégiszik,
Bekeresi még őbanda aluszik.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Csali Pista

Esik eső, szép csöndesen csöpörög,
Csali Pista a csárdába szöndörög.
Kocsmárosné hozzon bort az asztalra,
Legszébb lányát állítsa ki a posztra.

Édésanyám én a posztot nem állom,
Ott jönnek a félfegyverzett zsandárok,
Csali Pista nem vette ezt tréfára,
Fölugrott a keselábú lovára.

Vigy el engem kis pej lovam messzire,
Vigy el engem a Bakony közepébe,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták még Csali Pistát örökre.

Csali Pistát föltették a kocsira,
Azt kérdezi, hova lett a pej lova?
Feleli rá a zsandár főkapitány,
Csali Pista nem jársz többé paripán.

Beizentem a szeretőm anyjának,
A fiait né nevelje juhásznak,
Né nevelje csikósnak, sé gulyásnak,
Mind a hármát nevelje fél betyárnak.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Csali Pista

Esik eső, szép csöndesen csöpörög,
Csali Pista a csárdába henyelög.
Kocsmárosné hozzon bort az asztalra,
Rézi lányát állítsa ki a posztra.

Édésanyám én a posztot nem állom,
Mer jönnek a félfegyverzett zsandárok,

Cseli Pista nem vette ezt tréfára,
Fölugrott a kis pej lova hátára.

Kis pej lova elvitte őt messzire,
Letette a Bakony-erdő szélére,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Cseli Pistát örökre.

Arra kérem én a zsandár urakat,
A lovamat el ne lőjjék alólam,
De a zsandárkaplár erre azt mondja,
Nem lesz többet, Cseli Pista, pej lovad,

Cseli Pistát bevitték a börtönbe,
Másnap reggel a vármégye udvarra,
Ha meghalok, azt az egyet meghagyom,
Feleségemnek csak azt megmondjátok.

Viselje gondját az egy gyermekemnek,
Ne tanítsa se csikósnak, gulyásnak,
Azt az egyet taníttassa betyárnak.

Szöllősgyőrök, Váczi István, 1909.

140.

Csali Pista

Esik eső, szép csöndesen csöpörög,
Csali Pista a csárdába koserög.
Szép csárdásné bort hozzon az asztalra,
Legszébb lányát állítsa ki a posztra.

Édesanyám én a posztot nem állom,
Amott jönnek fölfegyverzett zsandárok.
Csali Pista nem vette ezt tréfára,
Fölugrott a kis pej lova hátára.

Kis pej lova elvitte őt messzire,
 Elvitte a Bakony-erdő szélire,
 Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
 Ott fogták el Csali Pistát örökre.

Visszaient ő a feleséginek,
 Gondját viselje a két gyermekének,
 Ne tanítsa sem papnak, sem kántornak,
 Mind a kettőt adja oda betyárnak.

Mer a betyárnak jól megy dolga bűjába,
 A bakonyi sűrű erdő aljába.

Édesanyám éjjel nevelt engemet,
 De nem tudja az én bűs életemet,
 Mert ha tudná az én bűs életemet,
 Éjjel-nappal siratgatna engemet.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

141.

Sir a kedves kisangyalom

Sir a kedves kisangyalom,
 Ne sirj kedves kisangyalom,
 Nem ütök a betyárt agyon.

Ugat a kutyám a Rajna,
 Jön a szeretőm, a barna,
 Ha barna is, de nem cigány,
 Szeret is engem igazán.

Tisza mellett elaludtam,
 Jaj, de szomorút álmodtam,
 Mégálmodtam azt az égyet,
 Babám, nem lészék a tied.

Tisza mellett elaludtam,
 Éjfél tájban félébredtem,
 Kilenc zsandár állt előttem.

Zsandár urak mit akarnak,
 Talán vasalni akarnak?
 Ném akarunk mi vasalni,
 Szilaj csikót elhajtani.

Szilaj csikó ném eladó,
 Ném is zsandár alá való,
 Mer ha erre zsandár ülne,
 Mint a madár, úgy röpülne.

Tisza mellett elaludtam,
 Éjfél tájba felébredtem,
 Kilenc zsandár áll előttem.

Azt kérdezik, mi a nevem,
 Hol az utazólevelem?
 Megálj zsandár, megmutatom,
 A mellényem kigombulom.

Kigombultam a mellényem,
 Elüvöszöm a fegyverem,
 Ötöt, hatot fejbe löttem,
 Ez az utazólevelem.

Tisza mellett elaludtam,
 Jaj, de szomorút álmodtam,
 Éjfél tájba felébredtem,
 Kilenc zsandár áll előttem.

A zsandárok megvasáltak,
 Ilovára elhajtottak,
 Elhajtottak hazafelé,
 Kisangyalom hazafelé.

Itt van rózsám a jégkendőm,
 Börtönbe lesz az esküvőnk,
 Visszaadom a jégkendőm,
 Börtönbe lesz az esküvőnk.

Igal, Vajda Józsefné, 1905.

142.

Ej, de széles...

Ěj, de széles, ěj, de hosszú ez az út,
Kien ez a három bětyár elindult,
Az a szerěncsětlen űr is elindult,
Jászberényi venděglőbe befordult.

Fěl liter bort hozatott a számára,
Fěl liter bort hozatott a számára,
Ott ěrtěk a bětyárok a csárdába.

Bětyár ottan měgkötőzi a kezit,
Sárga dróttal hátrakötěi a kezit,
Ugy szědtěk ki a zseběből a pénzit.

Nagyságos űr, a mindent magának,
Vesse le a nagykabátját az ágynak,
Nagyságos űr, ěn a pénzit něm bánom,
Csak ezt a szép nagykabátot sajnálom.

Csurgó, Kelecş József, 1895.

143.

Kutyakoporódi csárda

Kutyakoporódi csárda,
Kiělnc zsandár körülzárta.
Akik abban bent mulatnak,
Mind bětyárgyěrěkěk voltak.

Jaj ěstenem, mit csináljak,
Szaladjak-ě vagy měgálljak?
Ha szaladok měglődznek,
Ha měgálllok měgkötőznek.

Csak azt kěrdik, mi a nevem,
Van-ě utazólevelem?
Hol az utazólevělem,
Hol az utazólevelem?

Megállj zsandár megmutatom,
 A mellényem kigombulom,
 Ötöt, hatot fejbelüttem,
 Ez az utazólevelem.

Csurgó, Kelecz József,

^{144.}
 Tisza partján elaludtam

Tisza partján elaludtam,
 Jaj, de szomorút álmodtam,
 Megálmodtam azt az egyet,
 Babám nem lészek a tied.

És amikor felébredtem,
 Kilenc pandúr áll előttem,
 Mind azt kérdi, mi a nevem,
 Hol az utazólevelem?

Belenyúltam a zsebembe,
 Fegyvertár jött a kezembe,
 Kettőt, hármát fejbe lőttem,
 Itt az utazólevelem.

Jaj istenem, mit csináljak,
 Szaladjak-é, vagy megálljak?
 Ha szaladok, fejbe lűnek,
 Ha megállok, vasra vernek.

Törökkoppány, Sümegi Györgyné,
 1936.

145.

Onnand alól jönnek a zsandárok
 Onnand alól jönnek a zsandárok,
 Már messziről fénylik a csákójuk.
 Elől jön a zsandár főkapitány,
 Égyenest a csárdaajtóba áll.

Adjon Isten, szép csárdásné asszony!
 Hát ez a szép szilaj csikó kié?

Ott benn mulat annak a gazdája,
Most érkezett, nincs egy fél órája.

Küldje ki hát annak a gazdáját,
Hogyha nem, hát adja ő még magát.
Ki sém megyek, megsém adom magam,
Kinek tetszik, hajtsák el a lovam.

Én a lovam nem annyira bánom,
Csak a nyeret, sügyellőt sajnálom,
Sügyellője a bugyellárisom,
Abba hever százezer forintom.

Torvaj, Tóth Pálné, 1919.

116.

Kocsmárosné gyöngyviolám

Kocsmárosné gyöngyviolám,
Köszöntsön egy pohár bort rám!
De vizet ne töltsön bele,
Mert a kedvem szünik tőle.

Kocsmárosné gyöngyviolám,
Van-e hát egy hizott lúdja?
Vagyon bizony, de nincs készen,
Mindjárt megsütöm egészen.

Süsse még hát hamarosan,
Hadd lakhassak jól lúdhússal,
Együnk, igyünk, úgy mulassunk,
Mivel pandúrokkal vagyunk.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

FOGLALKOZÁS-DALOK

147

Csikósdal

Esztendőre csikós lésezék, nem gufjas,
 A nyakamba akasztom a karikást,
 Ugy kivágom az ostorom sudarát,
 Azt gondolom, zenyim az egész világ.

Öreg vagyok, nagy bennem az akarát,
 Néha-néha teleiszom magamat,
 Nézd el babám ezt a csékél hibámat,
 Sokat iszom jó bort, az is megárthat.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

148.

Juhászdalok

Három ürü nem nagy folka,
 Három juhász hajtogatja,
 Mind a három cifra subás,
 Égységem legény, ki nem szajhás.

Mikor juhászlegény voltam,
 Hogy egy kicsit elaludtam,
 Éjfél tájban felébredek,
 Egy barmom sincs énelőttem.

Kéj föl bujtár, ne aludjál,
 Elveszett a szilaj folkád.
 Nem aluszok, csak heverek,
 Az sém igaz, hogy elveszett.

Majd visszajön valahára,
 A Szentpálnak búcsújára,
 Majd visszajön valahára,
 Somogy-szentpál búcsújára.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

/Bojtárdalok/

Mikor juhászbojtár voltam,
A kapuban elaludtam,
Éjfél táján fölédredtem,
Egy juhom sincs az állásba.

Összejártam határomat,
Nem találtam a nyájamat,
Nem találtam a nyájamat,
Csak a kedves galambomat.

Három ürü nem nagy fóka,
Három legény hajtogatja,
Mind a három cifrasubás,
Egyse legény, ki nem szajhás.

Öreglak, Árok László, 1903.

150.

Jestölödik, alkonyodik,
A számadó káromkodik,
De mijaszna káromkodik,
Mind a három bujtár iszik.

Egy iszik a Levelesben,
Második a Cserepesben,
A harmadik a Morgóban
Mulat a potya bankóra.
Hetes, Korcz József, 1884.

151.

A számadó káromkodik,
Mind a három bojtár iszik.

Egyik iszik Levelesbe,
A másik a Cserepesbe,
A harmadik fogadóba,
Isznak a potya bankóra.

Kilenc hete, három napja,
Hogy a számadót nem láttuk,
Most jön onnand, amint látom,
Fekete-szürke számaron.

Csak azt kérdi a számadó,
Van-e kár a nyájam körül,
Nincsen sömmi, de nem is lösz,
Még a nyája kezemön lösz.

Rinyakovácsi, Jancsó Györgyné,
1906.

152.

Szöllősgyörki birkaakó,
Egy ember ott a számadó,
Ma két hete, vagyis három,
Hogy a számadót nem látom.

Amott lejön egy szép pej ló,
Bizonyosan a számadó.
Hozd ki pajtás azt a kampót,
Hadd ütüm le a számadót.

Isten hozzád én bujtárom!
Első szavam, van-e károm?
Nincsen kárja, de nem is lösz,
Mig a nyája kezembe lösz.

Üres bogrács, hűs nincs benne,
Szaladj bujtár, hozzál bele,
Ürüt fogjál, harangosat,
Azt a fekete gyapjűsat.

Üres kancsó, bor nincs benne,
Szaladj bujtár, hozzál bele,
Jó bort hozzál, ne vizeset,
Hogy potyára ne fűzessek.

Hozd ki pájtás azt a kápót,
 Hadd ütöm le a számadót,
 Mert többre becsüli a szajhát,
 Mind ezt a szép selyem fókát.

Szöllősgyörök, Váczi István, 1909.

153.

Nem akar a vezérürüm legelni,
 Csöngettyűjét szomorúan pöngeti,
 Idegen szagot érez a határba,
 Visszanézek, hat zsandár jön utánam.

Hat zsandárnak nincsen annyi hatalma,
 Hogy engem a nyájamtól elhajtana,
 Mert én addig nyájamtól el nem megyek,
 Mig számadóm a csárdából ki nem jön.

Érted jöttünk, tedd össze a kezedet,
 Hová való születés vagy té bujtár?
 Az én hazám Jászberény és Kiskunság,
 Jaj, de árván nevelt az édesanyám.

Szöllősgyörök, Váczi István, 1909.

154.

Nem akar a vezérürüm legelni,
 A csengőjét haragjában pöngeti,
 Idegen szagot érez a pusztába,
 Hátra tekint, hat zsandár megy utána.

Hová való születés vagy té bojtár?
 Kezed, lábad vasra veri a zsandár.
 Szatmár megye, Ugocsa az én hazám,
 Ott születtem, árván nevelt az anyám.

Én a nyájam itt nem hagyom mindaddig,
 Mig számadóm a kocsmába bort iszik.

Hat zsandárnak úgy sincs annyi ereje,
Hogy engemet a nyájamtól elvinne.

Oljvat vágok zsandárkaplár fejére,
Hogy azonnal holtan terült a földre.
Így kell neki, másiknak is úgy kellett,
Hogy mert szembeszállni egy juhászbojtárral.

Öreglak, Pisák, János, 1926.

155.

András-nap felé az idő,
Terül-borúl mindenfelől,
A havak is megindulnak,
Gulya, ménes beszorulnak.

Van is olyan csalfa gazda,
Ki azt mondja, hajts a gazra,
Van még tippán a bokorba,
Kaparja ki az ebadta.

Ki a juhát nem teleli,
Jövő nyáron nem is feji.

Ma két heti, vagyis három,
Hogy a számadómat várom,
Amoda jön, amint látom,
Fécskehasú számárháton.

Jó estét, édés bojtárom!
Tudom, hogy most van sok károm.
Kendnek addig nem lesz kárja,
Mig én leszék a bojtárja.

Van-e hűsöd a tömlőbe,
Vagy a bográcsba mégfőve?
Nincsen nekem a tömlőbe,
Sém a bográcsba mégfőve.

Eridj, fogd meg azt a babost,
 Vagy azt a legszöbb harangost.
 Kutják isszák meg a vérit,
 Juhász tudja meg az ízit.

Öreglak, Pisák János, 1926.

156.

Szent Pál felé van az idő,
 Öregen esnek a havak,
 Öregen esnek a havak,
 Sírnak-rínak a bárányok.

Ma két hete, vagyis három,
 Mióta a számadót várom,
 Amoda jön a lapságon,
 Ott gyün egy fakó számaron.

Jó nap, jó nap, jó bujtárom!
 Van-é hiba, van-é károm?
 Nincsen hiba, de nem is lesz,
 Míg a nyáj a kezemen lesz.

/Pültövői Cséendes tanya lapon van,
 A számadó nyugodalma abba van.
 Tik bujtárok maradtok éjszakára,
 Mink meg megyünk a Lebuki csárdába.

Este kezdtem a lovamat nyergelni,
 Éjfélíg tart a szerszámot rárakni.
 Hajnal veti a fejibe az kantárt,
 Így jár, aki szép szeretőre talált./

Nagyberény, Szántó Ferenc, 1918.

157.

Nem akar a vezérürüm legelni,
Rézcsöngéjét szomorúan pöngeti,
Idegen szagot érez az erdőbe,
Visszanéztem, hat zsandár áll mellettem.

Hat zsandárnak nincsen annyi hatalma,
Hogy engem a nyájamtól elhajtana,
Mer én addig el nem ménék nyájamtúl,
Mig számadóm, ki nem jön a csárdából.

Nagysokára sétál ott a számadó,
A zsandárok hová hajtják bujtárom?
Elhajtják a kaposvári rabházba,
Kezét, lábát kurtavasba lezárva.

Kaposvári börtönajtó de sárga,
Abba vagyon a bujtárom bezárva,
Száz a zárja, száz lakatja lecsukva,
A bujtárom nem szabadul még soha.

Sávoly, Hajdú Gyula, 1884.

158.

Elveszett az ürüm
A sümegi erdőbe,
Elvásott a csizmám sarka
A sok keresésbe.

Né keresd ürüdet,
Mer bé vagyon zárva,
Mer bé vagyon zárva,
A sümegi biró udvarába
Szóll a csengő rajta.

Ismerem a csengőt,
Volt is a kezembe,
Volt is a kezembe,
A gyulai vásáron
Véttem az ürümre.

Lad, Szép Józsefné, 1906.

159

Szürke számár szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Né szomorkodj szürke számár,
Elmegyünk mi a nyáj után.

Ma két hete, vagyis három,
Hogy a számádóm nem látom,
Odalent jön, amint látom,
Fekete, tarka számaron.

Jó napot Pista bojtárom!
Van-é hiba, vagyis károm?
Nincsén hiba, de nem is lész,
Mig a nyája kezembe lész.

Számádónak négy bojtárja,
Zsandár rugtat a tanyára,
Azt kérdi a számádótól,
Hogy hol vannak a bojtárok?

Egyik iszik Levelesbe,
A másik még Eperjesbe,
Harmadik a fogadóba,
Negyedik még el van fogval.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

160

Szürke számár szomorkodik,
De a juhász jó bort iszik,
Né szomorkodj szürke számár,
Majd elmegyünk a nyáj után.

Iszom a bort, rúgom a port,
Szeretem én a szép asszonyt,
Szép asszonymak ábrázata,
Vitt engem a gyalázatba.

Fekete szárú cséresznye,
Rab leszek érted menyecske,
Kurva Istenédnek anyját,
Né pirongass, mind a kutyát.

Nem vagyok én ehel szokval,
Szép szóhoz vagyok tanítval.

Három ürü-nem nagy fóka,
Három juhász hajtogatja,
Mind a három cifrasubás,
Égységem juhász, ki nem szajhás.

Csütörtökön virradóra
Találtam egy csőszgunyhóra,
Ha a szajha nem lett volna,
Holtig betyár-léttem volna.

A marcali csárda előtt
Kilenc zsandár áll elejbém,
Mind a kilenc kérdi tőlem,
Van-é utazólevelem?

Várj egy kicsit, majd mégmondom,
Mig a lājblim kigombulom.
Kilenc közül hármát lőttem,
Ez az utazólevelem.

Nagyberény, Szántó Ferenc, 1918.

161.

Átulmegyünk a Tiszán,
 Átulmegyünk a (Tiszán) Dunán,
 Sej-haj, onnan hajtunk egy folkát.

Tiszán innen, Dunántúl,
 Túl a Tiszán van egy juhász nyájastul.
 Terelgeti az a nyáját,
 Ott főzi a jó paprikást,
 Leteríti a subáját,
 Odavárja az galambját, bújába.

Nagyberény, Szántó Ferenc, 1918.

162.

Kanászdalok

162

Elszaladt a mi siskánk
 Kilenc malacával,
 Utána jár a kanász
 Fényes balacskával.

Mégismerni a kanászt
 Ékés járásáru,
 Disznószarból kipödrött
 Fekete bajcáru.

Üzi-füzi bocskorát
 Arankarikára,
 Megfújja a trombitáját
 Szomorú nótára.

Hüccs ki disznó a berekből
 Csak a füle látszik,
 Kanászbojtár a bokorba
 Menyecskeével játszik.

Hódoshát, Horváth Györgyné,
~~Kesztyűs-Örzsé,~~ 1898.

Hücs ki disznó a berekbe,
Csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba
Menyecskével játszik.
Hü ne, coca ne,
Ném a ti házatok e,
Hü ne, coca ne,
Ném a ti házatok e.

Elfutott a kemence
Teli pogácsával,
Utána ment a kanász
Egész családjával.
Hü be, coca be,
Ném a ti házatok e,
Hü be, coca be,
Ném a ti házatok e.

Igal, Vájdá Józsefné, 1905.

Hücs ki disznó a berekbül,
Csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba
Menyecskével játszik.
Ej, te kanász, mit esinyász?
Mëgdöglött az ártány,
Amott viszik cocádat
A kocsi hátujján.

Csóri kanász mit főztél,
Hüsos káposztával?
Jó be-, jó berántottam
Hasas szalonnával.
Hát az öreg evétt-é?
Mëgevétt egy tállal.
Ha még egyet mégészik,
Vágd a pofájába.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

/Eszterházy/számadó nótája
Esztergomi

Öregapádnak, a meghótt sántának, a csizmának a patkószegje de fényès.
Köndörösi szép csárdásné Rézi lánya de kényes,
Száz forintos selyemkendő a nyakán,
Köndörösi szép csárdásné az én kedves Mariskám.

Ha bemegyék a tótszentpáli csárdába,
Elkiáltom magam az ajtajába,
Minden legény takarodjon, mënjën hát a tanyára,
Én vagyok az Esztergomi számadónak a legelső cifraszürös bujtárja.

Varjaskéf, Hosszú Lázár, 1898.

XXVII.

Bérsdalok, szolgadalok

166.

Bárcsak mindig így lenne,
Mindig vasárnap lenne,
Hogy minden szolgalegény
Kedvére tēhetne.

Hétfőn mulatni,
Kedden táncolni,
Hej, szerdán délután
Köll azt kifizetni.

Csütörtökön aludni,
Péntekén fölkelni,
Szombaton megkérdezni,
Kedves gazdám, mit fogok dolgozni?

Somogyegres, Novák Gyula, 1886.

167.

Méghalt a bérös,
Oda a bérös,
Nincs, ki mondja az ökörnek,
Haj hēre Rōndös.

Vasárnap mulatok,
Hétfőn aluszok,
Sej, kedden föl köll kelni,
Szerdán mögmozsdóznai.

Csütörtökön ögyünk,
Péntökön elmögyünk,
Sej, szombaton megkérdezzük,
Mit fogunk dolgozni?

Rinyakovácsi, Mátés Márton, 1898.

168.

Bérésgyerék megy a kűtra itatni,
Szeretője vizért megy mosogatni,
Oly nehezen tolja le a sudárfát, a jeges sudárfát,
Hallgatja a szeretője panaszát.

Bérésgyerék hova hajtod az ökröd?
Talán bizony kiskertembe bekötöd?
Oda bizony bérésgyerék nem kötöd a jámbor ökrödöt,
Gyöngé a rozmaring ága, lereped.

Ha lereped, megfizetem az árát,
Adj egy kaszát, hadd vágjak egy rēnd rózsát,
Cifra rózsát nem lehet rēndre vágni, sej rē-rēndre vágni,
Szép vagy babám, nehéz tőled elválni.

Bérésgyerék nè rakd még a szekered,
Sajnálád még a négy szép jámbor ökrödöt,
Egyik sánta, másik nem húz, a harmadik, tyuhaj nem birja,
A negyedik sém birja a szekeret.

Horvátkút, Térdig Ilona, 1890.

169.

Gazdauram adja ki a bérém,
 Én már többet a gulyáját nem őröm,
 Ha odaadta a Juliskát másnak,
 Viselje hát gondját a jószágnak.

Elszegődtem szomszéd vármögyébe,
 Csikós löszök világéletembe,
 Édös fiam, ne hagyjál itt minket,
 Ki viseli gondját a mi tehenünknek?

Vöszök néked csinos vásárfiát,
 Cifra ruhát, magos sarkú csizmát.
 Hej, gazduram, köszönöm a kegyét,
 Én már többet nem szolgálom kelmét.

Gazdauram adja ki a bérém,
 Én már többet a gulyáját nem őröm,
 Ha odaadta a Juliskát másnak,
 Viselje hát gondját a jószágnak.

Peti fiam, ne hagyj itt bennünket,
 Kijavítottam a füzetésödet.
 Nem köll neköm, köszönöm én szépen,
 Én már többet a gulyáját nem őröm.
 Elszegődtem szomszéd vármögyébe,
 Csikós löszök világéletembe.

Rinyakovácsi, Jancsó Györgyné, 1906.

170.

A bérésnek jól megy dolga,
 Sej, sém mire sincs gondja,
 A gazda űr a parancsot
 Hajnalba kiadja.

Pista té elmégy szántani,
 Jóska té meg boronálni,
 Té meg János itthol maradsz
 A lányoknak kurizálni.
 Somogyvár, Pap Jánosné, 1901.

171.

Méguntam már a bankosokat szolgálni,
Mezejükről a cukorrépat hordani,
Kiszámolták, hogy hányat köll fordulni,
Sosém tudtam a szeretőmmel beszélni.

Somogyvár, Pap Jánosné, 1901.

172.

Bérés vagyok, bérés,
Már el is szegődtem,
Közelget az újesztendő,
Jön a szekér értém.

Sajnálom ökrömet,
Csörgős járomszögem,
Tulipányos üsztökémet,
Régi szeretőmet.

Somogyvár, Pap János, 1903.

173.

Jaj, de szegénynek születtem,
Sok rajkó sir körülöttem,
Olyan nagy az adósságom,
Majd lenyomja mindkét vállom.

Jön a biró, végrehajtó,
Ném kérdezi, hány a rajkó,
Összeszedi a párnámat,
Mind elviszi a búzámat.

Itt az idő, szántani kék,
De a kocsim is szerteszet,
A kereke a birónál,
Oldala a fiskárosnál.

Itt a tavasz, szántani kék,
De az ekém még szerteszet,
Vetőmagom sincs a zsákba,
Mind elvitték adósságba.

Nem tudom én mi a jele,
 Tyukas a házam teteje,
 Olyan nagy adósság nyomja,
 Rám szakad a gerendája.

Este van már, feküdni kék,
 A sok rajkó vacsorát kér,
 De nincs néki vacsorája,
 Az ágyába nincs párnája.

Tihany, /Kapoly/ Pintér Pálné, 1911.

XXVIII.

sumások, képek-, aratódalok

174.

Learattuk, learattuk az uraság búzáját,
 Nagyra hagytuk, nagyra hagytuk, tiszta búzatarlóját.
 Majd leveri hideg ősszel a harmat,
 Elméhetsz már, választhatsz már, jobb szeretőt magadnak.

Kicséptük, kicséptük az uraság búzáját,
 Árván hagytuk, árván hagytuk tiszta búzaszalmáját.
 Búzaszalma kazalba lesz berakva,
 Elméhetsz már, választhatsz már hű szeretőt magadnak.

Szentpéterbe, Szentpéterbe nincs több kislány csak három,
 Az is elmént, az is elmént markot vetni a nyáron.
 Kék pántlika van a karcsú derekán,
 Jaj, de szépén, jaj, de gyönyörűen hajlik a marok után.

Szentpéterbe, Szentpéterbe nincs több legény csak három,
 Az is elmént, az is elmént részt aratni a nyáron.
 Majd mikor az aratásnak vége lesz,
 A legszebbik, a legcsinosabbik az én vőlegényem lesz.

Pogányszentpéter, Kiss Jánosné, Biró Julianna, 1934.

175.

Ihajja, Vidámházán megkezdték az aratást,
 Elvágta a fogóymadár jobb szárnyát.
 Fogóymadár, jaj, de bús a szárnyáér,
 Ihajja, én is bús vagyok a kedves babámér.

Ihajja, intéző úr, ha főlül a lovára,
 Elvágta a kepesaratójához.
 Én Istenem fejbőlövöm magamat,
 Ihajja, mit adok a kepesaratóimnak.

Hódoshát, Virág Gyuláné, 1921.

176.

Vidámházi harangkertben kinyillott a rózsa,
 Annak minden levelei lehullanak róla,
 Rózsalevél takarja a kötényemnek a szélét,
 Csókolom a barna babám pici szájaszélét.

Ha kiállok vidámházi magtár ajtajába,
 Arra járnak el a lányok, ölelém sorjába.
 Magas sarkú a lakkcipóm, elmerül a sárba,
 Vidámházi béres tahó, most látsz utoljára.

Hódoshát, Virág Gyuláné, 1921.

177.

Uj a cipóm, sárga cipóm, el akartam viselni,
 De az anyám, a jó anyám, nem akarta engedni,
 Engedd anyám, édesanyám, nem a te pénzed ára,
 Én kerestem két karommal a csököli határba.

Az új szoknyám, rakott szoknyám, el akartam viselni,
 De az anyám, a jó anyám, nem akarta engedni,
 Engedd anyám, édesanyám, nem a te pénzed ára,
 Én kerestem még a tarlón a csököli határba.

Csőköly, Kuminecz Imre, 1921.

178.

Intéző úr a mindénit magának,
Már minékünk né mérjén több szalonnát,
Vagy égye még, vagy adja a kutyának,
Nem kell már a hat hónapos summásnak.

Elkezdtem a napjaimat számolni,
Hány éccaka fogok még itt én hálni,
Nem hálok má itt én, csak égy éccaka,
Jaj, de még van a szívem vigasztalva.

Somogyvár, Temesi Józsefné, ^{L. Malóci} ~~Tóth Regina~~, 1913.

179.

Sěj-haj, életémnek a légszöbbik korába,
Vótam summás a bogáti tanyába,
Vössen lángot a Bogátnak köllös közepe,
Sěj-haj, csak még égyyszer kiméhattém belöle.

Sěj-haj, édesanyám adjon Ísten jó estét!
Haza jöttem, mind égy váratlan vendég,
Nem váratlan vagy te lányom, vártalak,
Sěj-haj, hat hónapja mióta nem láttalak.

Örökre jöttem én haza, nem búra,
Sěj-haj, Nagybogáttul vagyok megszabadulva.

Somogyvár, Temesi Józsefné, ^{L. Malóci} ~~Tóth Regina~~, 1913.

180.

Intéző úr zárja be a magtárját,
Már minékünk krumplit, babot úgy sém ad.
Ettünk mink már krumplit, babot éléget,
A jó Ísten szakassza rá az eget.

Intéző úr zsir árán vött zsebóráát,
Avval csalta még a szögény munkását,
A zsebóra kityeg-kotyog a zsebbe,
Azért nincs a munkásoknak jókedve.

János bácsi azt hiszi, hogy parancsol,
 Pedig még az intéző úr sè nagyon.
 Már ezután csak azt mondja, hogy talpra,
 És ezután fiúk mènjeték haza.

Pogányszentpéter, Bakon József, 1903.

181

Intéző úr, ha kijön a táblára,
 Kérésztbe veti a lábát sorába,
 Nagy mérgesen elkiáltja ő magát,
 Dolgozzatok, az anyátok csillagát.

Jaj, de nehéz figóriát égyyelni,
 Két rend között térden kúszva elmászni,
 A kis motyesz föltöri a kezünket,
 Intéző úr szidja az istenünket.

Intéző úr, a mindenit magának,
 Égye még a sűrűjét a babjának,
 Vagy égye még, vagy adja a kutyának,
 Nè a szegény hat hónapos summásnak.

Ha én egyszer tüzes ménkü lehetnék,
 Intéző úr szobájába beütnék,
 Agyonválnám intéző úr magát is,
 Meg azt a sok ingyenélő kutyát is.

Tihany,/Kapoly/,Pintér Pálné, 1911.

182

Jaj, de nehéz cukorrépát kapálni,
 A sor között térdenállva csúszkálni,
 A kiskapa föltöri a kezemet,
 Parancsoló szidja az istenemet.

Martonpuszta kívül be van kerítve,
 Gyere haza édös lányom, ha löhet.

Hazamennék édösanyám, nem löhet,
Keményszivű a mi gazdánk, nem engéd.

Vése, Lébár Péterné, 1902.

183.

Leégett a tisztartó úr lakása,
Ide látszott annak a véres lángja,
Benne égett az aranygyűrűje,
Én vagyok a tisztartó szeretője.

Magtáros úr, zárja be a magtárját,
Már énnékem fehérbabot úgy sem ad,
Adott nekem fehérbabot öleget,
A jó Isten szakajtsa rá az eget.

Summás pusztán de ugatnak a kutyák,
Talán bizony summásgazdát ugatják,
Ha ugatják, húzzák le a nadrágját,
Mért nem adott a summásoknak szalonnát.

De meguntam ezt az urat szolgálni,
De még jobban a cukorrépát kapálni,
Föltörte a kapanyél a kezemet,
Summásgazda szidja az istenemet.

Kaszok, Tánczos Ferencné, 1903.

184.

Kepésgazda zsirér vett egy zsebórát,
Azzal keltette a szegény summását,
A zsebóra kityeg-kotyog a zsebbe,
Azért száraz a darázs-mácsik teteje.

Magtáros úr, zárja be a magtárját,
Hogy né mérje ki a többi borsóját,
Ettünk ebben a hat hónapban éléget,
A jó Isten szakajtsa rá az eget.

1170
Képegazda ha bemegy a szobába,
Ráborul a szagos meggyfa-botjára,
Jobbra, balra hajtogatja a fejét,
A summások megétték a kényerét.

Buzsák, Kara Lajosné, 1942.

185

Már Szenyérbe, már Szenyérbe nincs több legény csak három,
Az is elmént, az is elmént részt aratni a nyáron.
Majdha egyszerű vége lesz az aratásnak,
A legszebbik, a legcsinosabbik lesz az én vőlegényem.

Már Szenyérbe, már Szenyérbe nincs több kislány csak három,
Az is elmént, az is elmént markot szédni a nyáron.
Két pántlika van a karcsú derekán,
Jaj, de szépén, jaj, de aranyosan hajlik a marok után.

Somogyzsitfa, Tislér Antalné, Simon Terézia, 1898.

~~XXX~~

Amerikás dalok

186.

Mikor mentem Dél-Amerika felé,
Visszanéztem szép magyar hazám felé,
Visszanéztem szép magyar hazám felé,
Még a nap is búcsúval ment lefelé.

Nevijorkban megállott a gőzhajó,
Tetejében megszólalt a bandaszó,
Négy sarkára fehér zászló van tűzvel,
Isten veled magyar hazám örökre.

Amerika de be vagyon kerítve,
Hogyha lehet, kibűjdosom belőle,
Kibűjdosnám, de a tenger keríti,
A szívemet hazai vágy gyötöri.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Mesterség dalok

186.

Hétfőn reggel virradóra,
Gyűn a mejszter az ajtóra,
Kejű föl segéd a dologra,
Hetet ütött már az óra.

En mejszterom nem dolgozom,
Inkább felájzlim hordozom,
Felájzliszűj a kezembe,
Ugy sétálok a berbergre.

Herberg-fater gyűjts világot,
Van-é kökényszemű lányod?
Söröm is van, borom is van,
Kökényszemű lányom is van.

Söröd se jó, borod se jó,
Kökényszemű lányod ringyó.

Marcali, Böröcz István, 1896.

187.

Szép asszony a szücsné,
Még szébb a vargáné,
Angyali teremtés a csizmadiáné,
Hozz bort kocsmárosné.

Marcali, Böröcz István, 1896.

188.

Nincs szébb élet a mienknél,
Az iparoslegényeknél,
Mert mi adót nem fizetünk,
Ha akarunk, elmehetünk.

En mászterom nem dolgozom,
Inkább felájzlim hordozom,

Felájzliszűj a kezembe,
Ugy sétálok a ligetbe.

Herbergmájszter gyűjts világot,
Van-é kökényszemű lányod?
Söröm is van, borom is van,
Kökényszemű lányom is van.

Másnap reggel virradóra,
Jött a mester az ajtóra,
Kejű föl segéd, hat az óra,
Hatot ütött a toronyba.

Siófok, Medgyesi Pál, 1922.

189.

A marcali csizmadiák
Hejre-tyu-tyu-tyu,
Háromlábú széken ülnek,
Hejre-tyu-tyu-tyu,
Ha csizmát varr, vagy ha széget,
Hejre-tyu-tyu-tyu,
A babája van eszébe,
Hejre-tyu-tyu-tyu.

Marcali, Böröcz István, 1896.

190.

En vagyok a vágólegény,
En vágok a hid közepén,
En vágom a szilaj bikát,
Babám fogja le a szarvát.

Elszaladt a Kuli tehén,
Utána a vágólegény,
Mégájű Kuli, a szentédet,
En nyúzom le a bőrödet.

Én vagyok a halászlegény,
 Én járok a viz tetején,
 Én fogom az aranyhalat,
 A budai lánchíd alatt.

Marcali, Böröcz István, 1896.

193

Voltam én már kanász is, csak azért is,
 Voltam én már kanász is, csak azért is.
 Jól megvertem a siskát,
 Elhányta a malacát, csak azért is.

Voltam én már tehenes is, csak azért is,
 Voltam én már tehenes is, csak azért is.
 Széjjel fejtem a tejet,
 Kitellett a becsület, csak azért is.

Voltam én már kocsis is, csak azért is,
 Voltam én már kocsis is, csak azért is.
 Ném jól tettem a hámat,
 Mэгszidták az anyámat, csak azért is.

Voltam én már timár is, csak azért is,
 Voltam én már timár is, csak azért is.
 Ráfeküdtem a bőrre,
 Mégse mént lő a szőre, csak azért is.

Marcali, Böröcz István, 1896.

194

A fonyódi halhasító kaszárnya,
 Egész éjjel ecet ég a lámpába,
 Én is oda megyek, levetem a csizmámat,
 Mэгszárogatom a barhétkapcámat.

Szenyér, Balogh János, 1911.

195.

Traktorosnak jól négy dolga, sejt, sém mire sincs gondja,
Minden reggel a traktorját az eke elé fogja.
Kormánykerék a kezébe, fölül a nyeregbe,
Onnan nézi, merre jár az igazszívű szeretője.

Siófok, Medgyesi Pál, 1922.

XXXI

Baktemóták

194.

Kilencet ütött az óra,
Hallgass embér ezen szóra,
Tüzzre, vízre vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok.

Tízet ütött már az óra,
Hallgass embér ezen szóra,
Tüzzre, vízre vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok.

Igal, Tardi Ferencné, Puber Anna, 1902.

195

Éjfél előtt tíz az óra,
Minden embér nyugovóra.
Tüzzre, vízre vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok.

Éjfél után óra három,
Még én a falut bejárom,
Ha nem alszom, az én károm,
Éjfél után óra három.

Szenyér, Balogh János, 1911.

106.

Este kilencet ütött az óra,
Mindenki mēnjen alvóra,
A bakter is mēhet alvóra,
Nēm jár a bētyár, sēm tolvaj.

Igal, /Táska/ Csécs Ferencné, Gajdesz Elza, 1921.

197.

Hallod-ē tē háznak urai
Kilencet ütött az óra,
Tüzre, vizre vigyázzatok,
Hogy károkát nē valljatok.

Tizet ütött már az óra,
Minden embēr nyugovóra,
Állj ki banya a pitarba,
Vessed pēntőd a nyakadba,
Bakter hányjon a likadba.

Éjfélt ütött már az óra,
Minden embēr nyugovóra,
Tüzre, vizre vigyázzatok,
Hogy károkát nē valljatok.

Siófok, Nagy János, 1891.

KATONADALOK

Katonadalok (48-as dalok).

~~200~~-198.

Kossuth Lajos édesapánk,
Felesége édesanyánk,
Azért vádolt el fiának,
Mert beváltam katonának.
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

Kossuth Lajos iródiák,
Nem kell annak gyertyavilág,
Megírja ő a levelet

146
Egy ragyogó csillag mellett,
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

Esik eső karikára,
Kossuth Lajos sirhalmára,
Valahány csepp esik rája,
Annyi áldás szájon rája.
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

Nemesdéd, Tislér Katalin, 1900.

201. 199.

Kossuth Lajos édesapám,
Felesége édesanyám,
Mégirja ő a levelet,
A ragyogó csillag mellett,
Éljen Kossuth Lajos!

Somogyvár, Sándor Imréné, 1908.

200.

A híres Komárom be van véve,
Klapka generál le van lőve.
Klapka átadta, Görgei eladta,
Egy aranyért egy magyart eladta.

Marcali, Nagy Ferenc, 1891.

209.

Tótszentpálon megkészült a vasút,
Azon jön be Galibárdi, Kossuth,
Hozza vele a feleségit, napát,
Éljen a magyar szabadság!

Galibárdit nem az anyja szülte,
Kiskertembe rózsafa termette,
Légyen áldott rózsafa bimbója,
Ki a Galibárdit ki-ki-kinyillotta.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

202

Őrmester úr álíjon a jobb szárnyára,
Vezessen el minket az állomásra,
Mert miértenk jön a vonat sebesen,
Séj, ti még lányok sirjatok keservezen.

Séj, deres füle, farka van a lovamnak,
Varjaskérről ki kell mennem magamnak,
Ném hagyják a szeretőmet szeretni,
Séj, el kell mennem, másikat kell keresni.

Tüzér voltam, ném bakancsos katona,
Rám illik a sárgazsinóros ruha,
Sárga zsinór, fekete a közepe,
A babámnak szomorú az élete.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

203

A gőzösnek hat kereke
Bárcsak össze-vissza törne,
Bárcsak össze-vissza törne,
Hogy engémet el ne vinne.

A gőzösnek hat ablakja,
Tárd ki babám karod rajta,
Tárd ki babám mind a kettőt,
Ugy szeretlek, mint azelőtt.

Ki fogta azt kitalálni,
Hogy vasutat köll csinálni?
Azon jár el a gőzkocsi,
Ki az új régrutát viszi.

Viszi-viszi Budavárra,
Budavárról Nyiregyházra,
Ott várják az új régrutát,
Kinek göndör haját vágják.

Levágják a gündör hajam,
 Babám kötényébe rakják,
 Nincsén annyi hajamszála,
 Mind ahány könny hullik ráje.
 Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

204

Jaj isteném, de nagyot vétettem,
 Hogy a zsandárt a lóról lelöttem,
 Ugy kellettét annak a kutyának,
 Mért nem adott szép szót a betyárnak.

Az uraknak erdején, mezején,
 Fülemlile szól a fa tetején,
 Fülemlile csak azt dalolgatja,
 Szegény ember né született volna.

Levagták a Mező Jóska haját,
 Rá is adták a katonaruhát,
 Fölöltözött szép huszárruhába,
 Ugy rügtatott nagy Bécs városába.
 Gamás, Kovács József, 1921.

205

Besorozott, sej de besorozott a főorvos katonának,
 El kell menni, sej de itt kell hagyni az én kedves babámat.
 Főorvos úr, seje-haj, vigyázzon a babámra,
 Három évig, sej de hat hónapig, itthon hagyom magára.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

206

Kaposváron megverték a rézdobot,
 Kiadták a szigorú parancsolatot,
 El köll menni a csatába,
 Csolkot nem raktam szép szádra, angyalom.

El köll menni a csata mezejére,
 Itt köll hagyni a babámat, nincs kire,
 Térdád hagyom jó pajtáson,
 Éljed vele világodat, nem bánom.

A kardomnak markolatja ezüstből,
 Kicsavarom én a kozák kezéből,
 Vágok vele jobbra, balra,
 Ugyszem jön az többet vissza, de soha.

Szena, Zóka Gyurkó Jánosné,

209.

Zsindelés a kaszárnya teteje,
 Oda vagyok három évre bezárva,
 A három év, gaj Istenem, de nehezen jár,
 Engem az én édesanyám haza vár.

Októberbe jönnek még a katonák,
 Minden anya várja haza a fiát,
 Nem vár engem haza az én jó édesanyám,
 Három napja a síromba nyugszok már.

Nyugszok anyám fekete mély síromba,
 Keressél fél fekete gyászruhában.
 Mégismered síromat a téarózsáról,
 Kérésztémet sötétkék szalagjáról.

Kedves, édes, jó anyám, ha fél akarsz keresni,
 Kaposvári temetőbe gyere ki,
 Megtalálod sírom a szomorúfüzfa alatt,
 Kedves édesanyám kisírhatod magadat.

Igal, /Táska/ Csécs Ferencné, Gajdesz Elza, 1921.

